ABONNEMENTSPRIJS:
ƒ 7.50, fr.p.p. ƒ 9.—, buiten Ned.-Indië ƒ 12.50 p. kw.
ADVERTENTIE-TARIEF:
1—25 woorden ƒ 3.75, elke 5 woorden meer ƒ 0.75.
Regeltarief ƒ 0.50 per regel.

BATAVIAASCH NIEUWSBLAD.

Hoofdredacteur: J. H. RITMAN EERSTE BLAD Directeur: G. MOLENAAR

UITGEEFSTER:
N.I. Drukkers- en Uitgevers Mij.
BUREAUX:
Sluisbrugstraat 23, Weltevreden
TELEFOON:
Welt. 2886, 2887 en 2888
(Wisselbord).
Na 5 uur 's midd. Welt. 429

Belastingvoorstellen betreffende de Buitengewesten.

Het onderzoek naar den belastingdruk op de Inlandsche bevolking in de Buitengewesten van den heer mr. H. Fievez de Malines van Ginkel is afgeloopen, en het laatste deel van het verslag is onder den titel „Samenvatting en voorstellen" verschenen.

Thans zijn we dus in staat om, na de bespreking van de verschillende andere deelen (zie ons blad van 13 Juli en 16 December 1929), ons een eindindruk van het onderzoek te vormen.

Dele eindindruk is aan den eenen kant bevredigend, aan den anderen kant teleurstellend.

Bevredigend in zooverre, dat de heer Van Ginkel met de beperkte middelen, waarover hij beschikte, aannemelijk heeft weten te maken, dat aan de belastingheffing in de Buitengewesten althans, wat de wettelijke regelingen betreft, geen ernstige gebreken kleven.

In ander opzicht teleurstellend, daar men zich afvraagt, of de resultaten dergelijke groote uitgaven wettigen. Het zou o.i. aanbeveling verdienen, om in den vervolge den Volksraad in de gelegenheid te stellen, van te voren zoo nauwkeurig mogelijk de uitgaven voor dergelijke onderzoekingen te beoordeelen.

In korte woorden schetst de samensteller van het rapport den economischen toestand van de bevolking op de Buitengewesten. Hij typeert als volgt: voldoende voedsel, daar er veel grond beschikbaar is. Daarboven een met de markprijzen wisselende geldruimte, dank zij de groote ontplooiing der cultuur van handelsgewassen.

De belastingdruk komt z.i. ongeveer overeen met dien op Java, waar echter de desabelastingen en -diensten, die op de Buitengewesten vrijwel niet voorkomen, een belangrijke verzwaring van de centrale lasten beteekenen.

Bij de bespreking van de inkomstenbelasting komt rapporteur tot conclusie, dat het geen aanbeveling verdient, het belastbaar minimum te verhoogen, o.m. omdat de inkomsten toch geschat worden. Thans worden deze veelal geschat op f 120 per jaar, maar bij verhooging van het minimum bestaat alle kans, dat vele ambtenaren de aanslagen eveneens omhoog zullen brengen.

Dat vooral in de groote steden deze belasting zwaar drukt op hen, wier vaste inkomens bekend zijn (oppassers, schrijvers, voor wie een verlichting van den druk noodzakelijk is te achten is), wordt hierbij min of meer over het hoofd gezien.

Ernstiger is het feit, dat de in het vorige verslag vermelde achterstandspercentages (Tapanoeli 50pct., S.O.K. 62pct., Z. en O. Borneo 41pct. enz.) bij zijn conclusies door den schrijver niet in beschouwing zijn genomen. Als men geen rekening houdt met deze cijfers, is het inderdaad niet zeer moeilijk, een loflied op de inkomstenbelasting te zingen.

Duidelijk komt in het verslag het volkomen begrijpelijk verzet naar voren, tegen de zuiver Westersche gedachte personeele belasting. Vooral de grondslag paarden,—dieren, die men niet voor luxe maar gewoonlijk voor dagelijksch gebruik houdt—is impopulair. Terecht doet de heer Van Ginkel dan ook een min of meer bedekt voorstel tot afschaffing van deze belasting voor Inlanders, mede omdat de financiëele beteekenis ervan voor het land zeer gering is.

Meer dan 12 bladzijden van het verslag, dat in totaal slechts ruim 60 pagina's telt, worden gewijd aan de slachtbelasting. Rapporteur komt met uitgebreide voorstellen tot differentiatie van deze belasting. Hij wil onderscheid maken tusschen buffels en runderen en vermeldt verder met instemming een voorstel van den resident van Bali, tot vervanging voor dat eiland van de slachtbelasting door een uitvoerrecht.

Hij memoreert hierbij echter niet, dat op die wijze van het uit Bali geëxporteerde vee tweemaal belasting zal worden betaald, te weten daar bij de uitvoer en elders bij de slacht, wat uiteraard tot gevolg zal hebben, dat de in Bali te betalen prijs v.h. exportvee in Bali zal leiden.

Ten slotte stelt schrijver een uitvoerrecht op bevolkingskoffie voor, dat n.h.v. zeer goed gemotiveerd wordt. Wij meenen dat het ongetwijfeld aanbeveling verdient, de instelling van een dergelijk uitvoerrecht ernstig in overweging te nemen.

Wat de samenstelling van het verslag betreft, rest ons nog de opmerking, dat aan het einde een kort resumé van de voorstellen noode gemist wordt. Niet ieder heeft tijd en lust het heele verslag door te lezen.

NEDERLANDSCH-INDIE.

De Raad van Indië.

Naar men weet is, onmiddellijk na de benoeming van den heer A. J. L. Couvreur tot lid van den Raad van Indië, mevrouw Couvreur naar Europa vertrokken; haar gezondheidstoestand noopte daartoe. Wij hooren thans, dat mevrouw Couvreur niet meer naar Indië zal kunnen terugkeeren en in verband daarmede moet het waarschijnlijk worden geacht, dat de heer Couvreur binnenkort ontslag neemt als lid van den Raad en repatrieert.

Als zijn opvolger wordt gedoodverfd de heer L. H. W. van Sandick, de gouverneur der Oostkust van Sumatra.

Men weet, dat in den loop van dit jaar ook mr. H. G. P. Duyfjes vertrekt. Men gelooft dat in de vacature mr. J. Th. Goossens aan de Kroon zal worden aanbevolen.

Overdreven.

Uit een correspondentie van de *Koerier* van eenige dagen geleden, lazen wij dat er in Tjiledoek vele pokkengevallen waren geconstateerd.

Met groote stelligheid kunnen we dit berichtje tegenspreken en vernamen wij uit betrouwbare bron dat er van een „epidemie" geen sprake is.

Er werd nl. in de maand November van het vorige jaar één, zegge één pokkengeval, geconstateerd en sindsdien niet meer, schrijft onze correspondent aldaar.

Zou het helpen?

Gedeputeerden van Oost-Java hebben besloten, ter Provinciale Secretarie een register bij te houden voor de bekeuringen van autobussen in het ressort der provincie, teneinde de terreur der autobussen op de openbare wegen tegen te gaan.

Men verwacht van het bijhouden van dit register eene preventieve werking, scherper instructies van en beter toezicht op de autobus-chauffeurs door de verschillende ondernemers.

Prins Datoe Bakka.

Naar Aneta uit Medan seint, is volgens de *Deli Ct.* daar overleden het hoogbejaarde Soppengsche hoofd, Datoe Bakka, die na de scheiding van zijn echtgenoote Wetan Riolle, leenvorstin van Tanette op Celebes, omstreeks 1870 herhaaldelijk invallen deed in het gebied van de vorstin.

Datoe Bakka is bij besluit van den landvoogd van 31 Maart 1909 naar Medan verbannen.

Studie in Nederland.

De opleiding van uit Indië afkomstige jongelieden in Nederland levert in het algemeen geen bevredigende resultaten op en in sommige gevallen moet zelf van een volledige mislukking worden gesproken. De voornaamste oorzaken daarvan zijn onvoldoende voorbereiding voor de gekozen studierichting en gemis aan goede leiding in Nederland.

Dit verschijnsel heeft de Studie-commissie van Oost en West ertoe gebracht een brochure samen te stellen, welke op ruime schaal zal worden verspreid en voorlichting zal geven inzake de eischen van voorbereiding, noodig voor verschillende studierichtingen.

In dezelfde richting zal het Departement van Onderwijs en Eeredienst hier te lande werkzaam zijn door de oprichting van een „Voorlichtings-bureau voor studiedoeleinden", hetwelk tot taak zal hebben ouders en voogden en de a.s. studenten mondeling en schriftelijk van raad te dienen aangaande verdere studie in Nederland en in Indië. De wijze waarop dit bureau zal werken is in een circulaire, gericht tot de directeuren der Indische middelbare scholen nader uiteengezet, zoodat belanghebbenden bij hen de noodige inlichtingen — welke ook rechtstreeks door het Onderwijsdepartement worden verstrekt — kunnen verkrijgen.

Pasanggrahan Tjisolok.

Welke Bataviaan is er nooit naar de Wijnkoopsbaai geweest om te genieten van de mooie zeegezichten van Karang Hawoe en een bezoek te brengen aan de geisers van Tjisolok.

Bij deze vermoeiende tochten is het een uitkomst in de pasanggrahan van Tjisolok te kunnen rusten en uit te blazen. Men kan er heerlijke rijsttafel met versch gebakken visch genieten.

De voorzitter van den Regentschapsraad maakt echter thans bekend, dat de pasanggrahan ingaande 1 Februari a.s. zal worden gesloten.

Wat jammer!

DE KROONPRINS VAN DENEMARKEN naar het Verre Oosten.

Naar een Aneta-telegram reeds berichtte, zal binnenkort de kroonprins van Denemarken, prins Frederik, vergezeld door prins Knud en prins en prinses Axel, een reis door het Verre Oosten maken. Er is eenige kans dat het hooge gezelschap ook een korte trip naar Java zal maken.

In de Straitsbladen lezen wij thans dat onder de Denen te Singapore groote belangstelling voor dit bezoek bestaat. Het prinselijk gezelschap, dat op weg is om een officiëel bezoek te brengen aan het Siameesche Hof, zal de volgende maand te Singapore arriveeren, en wel op 9 Februari met het East Asiatic Coy's motorschip *Fionia*.

De geheele trip zal vier maanden duren.

De Deensche ingezetenen van Singapore treffen thans reeds maatregelen om den kroonprins een hartelijke ontvangst te bereiden.

Op den avond van de aankomst van de *Fionia* zal in het Europe Hotel een groot banket gegeven worden, waaraan alle Denen van Malaya zullen aanzitten.

Zeer waarschijnlijk zal verder een bezoek gebracht worden aan de rubberondernemingen van de East Asiatic Coy in Djohore, Mount Austin en Timor Estates.

De kroonprins is een man van een jaar of dertig, die veel gereisd heeft. Vooral in sportkringen is hij zeer populair.

De verdwenen f 44.000.

In aansluiting op onze berichten nopens de verdwenen f 44.000 schrijft onze correspondent te Soerabaja nog:

Het tekort betreft niet de stoomvaartmaatschappij „Oceaan", welke hier wordt vertegenwoordigd door de firma Fraser Eaton. De verdachte Rumemper was op het kantoor der Kongsi Tiga employé voor Fraser Eaton en voor het verschil tusschen het aantal tickets en hetgeen er aan geld in het laadje kwam, is alleen deze firma verantwoordelijk.

De werkwijze was als volgt. Kwamen de zoogenaamde brokers, hadji's die voor de pelgrims als agent fungeeren, ten kantore der Kongsi Tiga bij R. met verzoek om tickets voor hun lastgevers, dan moest R., nadat hij de zoogenaamde Mekka-passen had nagegaan, een kasbewijs uitschrijven ten bedrage van het geld voor de aangevraagde tickets. Meteen moest hij het bedrag van het kasbewijs in een kasboek innemen.

De broker ging dan met het kasbewijs naar den Chineeschen kassier, die het verschuldigde geld in ontvangst moest nemen tegen afgifte van een kwitantie, waarna de broker bij R. de tickets kreeg.

Werd deze werkwijze stipt gevolgd, dan zou wat nu heeft plaats gehad onmogelijk zijn geweest.

Maar wat gebeurde er?

Op eens — en dit is door het politioneel onderzoek komen vast te staan — week R. hiervan af. Hij schreef geen kasbewijzen meer uit, vulde de bedragen, welke de brokers moesten betalen, ook niet in zijn kasboek, maar nam — wat hij in geen geval mocht — van de brokers het verschuldigde geld aan en gaf hun dan de tickets. Zoo kwamen dus de brokers aan hun passagebewijzen, zonder dat de kassier er wijs of was gekomen.

Het kasboek hield hij later dan wel bij. Hij maakte namelijk dit boek op naar de gegevens in de boeken van den kassier. Men begrijpt, dat dit de deur voor onzuiverheden wagenwijd open zet.

Gevraagd, waarom hij van de voorgeschreven werkwijze afweek, antwoordde R., dat hij het deed wijl hij het zoo druk had. Hierbij dringt zich de opmerking op, dat hij het dus te druk had om eigen werk te verrichten, maar niet te druk om het werk van den kassier, namelijk het ontvangen van het geld, te doen...

Wat dit geld aangaat, zeide R., dat hij het na ontvangst van de hadji's naar den kassier schoof die het naast hem zat, althans in zijn onmiddellijke nabijheid.

De vraag is gesteld waarom de kassier genoegen nam met de afwijking van de voorgeschreven werkwijze. Had hij zich er tegen verzet, zoo zou er niets gebeurd zijn. Desgevraagd antwoordde de kassier, dat hij meende R. te moeten gehoorzamen. Hij beschouwde hem als zijn chef.

Intusschen is het geld verdwenen. R. zegt, dat hij het aan den kassier heeft gegeven en de kassier houdt vol, dat hij het heeft ontvangen en dat hij de bedragen die hij in zijn boeken heeft ingeschreven. Dat alleen heeft hij ontvangen en meer niet.

Als gezegd is R. gisteren in preventieve hechtenis gesteld. Het onderzoek duurt voort.

Het Suikersyndicaat en de Regeering.

Men zal zich herinneren, dat tijdens de tweede reis van prof. Treub hier te lande, een nieuwe regeling werd getroffen voor het verstrekken van advies aan de regeering in zaken van algemeenen aard, de landbouwnijverheid betreffende.

Prof. Treub verzocht de regeering namelijk om zoodanige adviezen van algemeenen aard in de toekomst slechts aan den Ondernemerbond te vragen, en niet meer aan de tot dusver geraadpleegde instellingen. Aldus zou het vragen van advies aan het suikersyndicaat bijvoorbeeld beperkt kunnen blijven tot aangelegenheden die een specifiek karakter dragen.

De regeering trad in het verzoek van den voorzitter van den Ondernemersbond, waarvan de belanghebbenden eerst kennis kregen toen het desbetreffend besluit al tot stand was gebracht. Zij hadden tweeërlei grief. In de eerste plaats vrees voor schade aan hun belangen wanneer zij niet meer rechtstreeks tot advies aan de regeering zouden zijn toegelaten. Daarenboven werd het den heer Treub ten kwade geduid dat hij deze stap had ondernomen zonder de suikerindustrie te raadplegen vooraf. Als een der symptomen van de toen reeds — eind 1928 en begin 1929 — niet aangename verhouding tusschen de suiker en den heer Treub was dit feit belangrijk.

Thans heeft de regeering het bedoelde besluit herroepen, en wel in verband met het verbreken van den band tusschen de suikerindustrie en de ondernemersorganisatie in verband met de benoeming van den heer Staargaard.

Het suiker-syndicaat zal dus in den vervolge weder worden geraadpleegd over alle aangelegenheden, waarbij de suikerindustrie is of kan zijn betrokken, zoowel over de aangelegenheden, die meer in het bijzonder genoemde industrie betreffen als over die algemeene onderwerpen, over welke het advies van den Ondernemersbond wordt ingewonnen.

Christelijke Staatkundige Partij.

Men schrijft ons:

Het dagelijksch bestuur van het hoofdbestuur der Christelijk Staatkundige Partij vergaderde den 24en dezer onder leiding van den Partij-voorzitter mr. C.C. van Helsdingen.

Men nam kennis o.a. van een brief van dr. van Andel van Solo, meldend, dat de vergadering van de classis-Batavia niet gelijktijdig met die van den partijdag kan worden gehouden.

Als vergaderplaats voor den partijdag wordt Soerabaia aangewezen; de afdeeling ter plaatse zal ter zake nog nader worden aangeschreven.

In zake het door de heeren Van Lonkhuizen en dr. Goote in de *Banier* uiteengezette standpunt nopens de vereenigbaarheid van leidende functie's in de C.S.P. en Europeesche Vakvereenigingen in Nederlandsch-Indië, welke quaestie op den partijdag zal worden besproken, is een commissie benoemd, bestaande uit de heeren Van Helsdingen, Hoekstra en Breukelaar, om het hoofdbestuur nog nader van praeadvies te dienen.

De voorzitter rapporteerde vervolgens over zijn bezoek aan de afdeeling Palembang.

Betreffende het verzoek van een der afdeelingen om advies inzake de wenschelijkheid van al of niet samenwerking met andere partijen bij de Gemeenteraadsverkiezingen, is het hoofdbestuur van oordeel, dat, hoewel uiteraard samenwerking in 't algemeen de voorkeur verdient, ook een verkiezingsstrijd wel eens nuttig kan zijn, al naar gelang van de plaatselijke politieke constellatie. Besloten wordt dan ook de afdeelingen hierin geheel vrij te laten; wel is het gewenscht het hoofdbestuur van allerlei verkiezingsaangelegenheden op de hoogte te houden.

Met leedwezen is kennis genomen van het vertrek van den heer N. Hoekstra naar Buitenzorg, waardoor deze van het raadslidmaatschap van Batavia zal moeten bedanken en daarmede zijn wethouderschap zal moeten neerleggen. De heer Hoekstra verklaart zich echter bereid zijn plaats in het hoofdbestuur te blijven innemen.

De Voorjaarszitting van den Volksraad is besproken; verschillende wenschen worden geuit en wenken gegeven; den C.S.P. leden in den Volksraad is verzocht met een en ander rekening te houden.

De vrijwel voltallige en geanimeerde vergadering wordt om half 12 gesloten.

Wijlen de De Groot gehuldigd.

De Gouverneur-generaal vertrok hedenmorgen met het gewone vliegtuig van de K.N.I.L.M. naar Bandoeng, voor het bijwonen van de onthulling van het monument voor dr. De Groot.

De rede welke de voorzitter van het Comité tot het oprichten van het monument, den heer ir. D. de Jong, directeur van Gouvernements-bedrijven bij die gelegenheid uitsprak, luidt als volgt:

Excellentie, dames en heeren!

Het is vandaag 47 jaar geleden, dat werd geboren Cornelis, Johannes de Groot, en het Comité, dat werd gevormd om zijne nagedachtenis te eeren en waarvan Uwe Excellentie wel het Eerevoorzitterschap heeft willen aanvaarden, acht zich gelukkig U welkom te mogen heeten op dezen dag om getuige te zijn van de onthulling van het gedenkteeken, dat zijn vereerders voor De Groot hebben opgericht en dat de Gemeente Bandoeng zich bereid heeft verklaard een waardige plaats te geven in de stad, waar hij zijn belangrijkste werk heeft ontworpen.

Reeds dadelijk na het onverwacht en treffend overlijden van De Groot op den Augustus 1927 nam de Vereeniging van Ingenieurs van den Post-Telegraaf- en Telefoondienst het initiatief om voor hun grooten en aangehangen voorganger een gedenkteeken op te richten, geschikt om de herinnering aan hem levendig te houden ook buiten den kring der dienaren van wetenschap en techniek.

Dit denkbeeld ondervond instemming in zeer ruimen kring. Zijne Excellentie de Gouverneur-generaal gaf door het aanvaarden van het Eerevoorzitterschap blijk van Zijne belangstelling en waardeering van de beteekenis van De Groot voor Land en Volk.

Belangrijke en vooral talrijke feiten, zoowel van personen als van corporaties stroomden binnen; in Nederland werd door den directeur generaal van den Dienst der Posterijen, Telegrafie en Telefonie, ir. Damme, een sub-comité opgericht, dat eveneens de blijken mocht ontvangen van een algemeene instemming en belangstelling.

Zoo verkreeg het comité ruime middelen om op waardige wijze aan zijn voornemen vorm te kunnen geven.

In prof. Wolff Schoemaker mocht het Comité den bouwmeester vinden voor het monument, dat zoo dadelijk aan Uw oogen zal worden onthuld; hij leidde eveneens den bouw, krachtig bijgestaan door de firma Buning te Cheribon. Bij de uitvoering toonde de Hollandsche Beton Maatschappij haar instemming met dezen daad van piëteit door haar even bekwame als belangelooze en aangename medewerking. Het Comité zegt daarvoor hartelijk dank aan den vertegenwoordiger der Maatschappij, ir. De Kat, en aan haar plaatselijken leider, den heer Lonnée.

Mede werd van ir. Menalda van Schouwenburg van den Dienst der Landsgebouwen en van den directeur van Gemeentewerken Van Galen Last, gestdriftige en belanglooze hulp ondervonden om monument en omgeving met elkaar in overeenstemming te brengen.

Zoo kan ik dan thans een woord van dank uitspreken aan allen, die tot heden hunne medewerking hebben gegeven, aan hen, die door giften het werk hebben gesteund, aan de Comitéleden, waarvan ik den secretaris Roeloffs Valk wel afzonderlijk mag noemen, voor hun krachtige hulp.

Voor het slagen van dezen dag hadden wij nieuwe hulp noodig, die al even bereidwillig werd verleend.

Het Wapen der Genie zorgde op voortvarende wijze voor oprichting en versiering der tijdelijke gebouwtjes, die ons heden tegen de verrassingen van den moesson beschermen.

Een gelukkige erkenning van De Groots verdienste op het gebied van samenwerking bracht alle Bandoengsche zangvereenigingen tezamen met de Orchestvereeniging om aan de huldiging wijding bij te zetten.

Op telegrafisch verzoek van den Directeur-Generaal van den Nederlandschen Dienst der Posterijen, Telegrafie en Telefonie, maak ik er gewag van, dat de Nederlandsche dienst dezen dag van harte viert en als zoodanig gewag van hooge achting en erkentelijkheid voor den persoon en het werk van den genialen De Groot.

Excellentie: Voor den Indische Post-, Telegraaf- en Telefoondienst is De Groot meer geweest dan een groot ingenieur. Hij bezat de gave de zijnen te bezielen en samen te doen werken voor het groote doel: verbinding te brengen tusschen wat ver uiteen ligt. Behalve zijn werk zal hij voor alle tijden ook het veel grooter waarde: een school van bezielde en eendrachtig samenwerkende jongeren.

Namens den geheelen P.T.T.-dienst, Excellentie, en in het bijzonder namens den Radiodienst, wil ik de verzekering geven, dat hij zich zal blijven inspannen om den naam van De Groot te eeren door te zorgen, dat de Nederlandsch-Indische dienst blijft afdeelen in de voorste gelederen van wetenschap en techniek.

Daarna voerde ir. Einhoven het woord.

Ons nummer van heden

(Vier Bladen.)

Overeenkomst met de Bataafsche.

Naar Aneta ons uit Den Haag seint is ingediend een wetsontwerp aangaande een overeenkomst met de Bataafsche betreffende de exploitatie van een terrein in de Molukken, conform de beslissing van den Volksraad van 4 September 1929.

Korte Berichten.

Bij enkele candidaatsstelling is gekozen tot lid van den Semarang'schen gemeenteraad de heer mr. J.M. van Walsem.

Een voorstel tot interneering van mr. Koesoema Soemantri zal der regeering spoedig bereiken.

Zaterdagmorgen had te Soerabaia de verkiezing plaats ter vervulling der vacature, in den Provincialen Raad ontstaan door het aftreden van R.M. Margono, adj.-inspecteur bij de Centrale Kas te Malang.

In zijn plaats werd gekozen R. Soeparnadi, tijdens de candidaatstelling onderwijzer aan de H.I.S., eveneens te Malang.

Mr. Iskak weer vrij.

Aneta verneemt, dat het onderzoek tegen mr. Iskak thans zoover gevorderd is, dat het langer preventief houden onnoodig werd geacht, weshalve besloten werd hem Woensdag bij het verstrijken van den vastgestelden aanhoudingstermijn wederom op vrije voeten te stellen.

Hiertoe is te eerder besloten wijl Iskak uitdrukkelijk de belofte aflegde: primo, gedurende het onderzoek van de zaak niet aan politiek te doen. Secundo: het onderzoek in geenerlei wijze te bemoeilijken. Tertio: zich te vestigen waar de justitie mocht wenschen, b.v. naar Iskak zelf voorstelde te Tegal, waartegen de justitie geen bezwaren had, aangezien Tegal vrij van de P.N.I. actie is. Quarto: zijn correspondentie via den resident te doen loopen.

Thans is echter, in verband met het plotseling overlijden van het zesjarig dochtertje na een operatie in het C.B.Z. de invrijheidstelling vervroegd en mr. Iskak reeds op 25 dezer op vrije voeten gesteld.

Bij het onderzoek zijn intusschen in voldoende mate bezwarende feiten gebleken voor verdere vervolging van mr. Iskak.

Gezagvoerders en Stuurlieden contra de Werktuigkundigen.

De Vereeniging van Gezagvoerders en Stuurlieden in Ned. Indië en de Vereeniging van Scheepswerktuigkundigen zijn het nog steeds niet met elkaar eens geworden. Onlangs hebben wij aan de publicaties van laatstgenoemde vereeniging in haar blad *De Voortstuwer* in dit verband een bepreking gewijd. Het bestuur van de V. v. G. en S. heeft naar aanleiding van die publicaties een circulaire aan haar leden gericht, waarin zij de toedracht der betrekkelijke feiten meedeelt:

De V. v. G. en S. wil een Centrale voor Koopvaardij Officieren oprichten. Zij verwacht hierdoor meer en beter contact met de V. v. S. en heeft deze vereeniging uitgenoodigd tot een gecombineerde bestuursvergadering.

In antwoord hierop heeft de heer van Lonkhuyzen, voorzitter van de V. v. S. (en van de Federatie van Europeesche Werknemers) mondeling in een bestuurs vergadering van de V. v. G. en S. toegelicht, hoe zijn vereeniging over dit plan denkt: deze ziet er geen heil in.

De machinisten meenen, dat zij in positie nog steeds zoodanig afsteken bij de stuurlieden, dat zij het noodig vinden daaraan eerst nog eens hard te werken. De voorzitter van de V. v. G. en S. heeft toen geantwoord, dat hij uit de woorden van den heer van L. meende te moeten opmaken, dat er dus sprake zal zijn van een strijd: dat hij zulks betreurde doch het natuurlijk moest aanvaarden.

Deze strijd komt niet op een gelegen oogenblik. De V. v. G. en S. overweegt nl. aansluiting bij de Federatie, waartoe ook de V. v. S. is toegetreden. Daarom heeft het bestuur van eerstgenoemde vereeniging aan het bestuur der Federatie gevraagd of dit de taktiek van de V. v. S., die spreekt uit de onvriendelijkheden aan het adres van de V. v. G. en S. gedebiteerd in *De Voortstuwer* juist acht.

De Federatie noodigde in antwoord hierop de V. v. G. en S. tot een gecombineerde vergadering uit. Op deze vergadering sprak het Federatiebestuur zich met uitzondering van den voorzitter den heer Van Lonkhuyzen, ongunstig uit over het drijven van den voorzitter van de V. v. S., dat is wederom de heer van L.

In antwoord op hetgeen de heer van L. in *De Voortstuwer* heeft geschreven merkt het bestuur van de V.v.G. en S. in zijn circulaire op, dat genoemde vereeniging zich niet bij de Federatie heeft „beklaagd"; er is slechts een „vraag" gesteld.

Voor arbitrage (een suggestie van de Federatie) voelt de V.v.G. en S. niets. Zij ontkent, dat er een geschil gerezen is en was dit wel het geval dan zou zij een andere weg kiezen om tot een oplossing te komen.

Op het verzoek van de K.P.M. om een voorstel tot een beter geregelde uitmonstering heeft de V.v.G. en S. geantwoord, dat zij tegen verandering te dezer zake is. Dit is een principiëele meening, die geenerlei aanleiding geven kan tot de conclusie, dat de V.v.G. en S. niet geneigd zou zijn met de V.v.S. samen te werken.

De circulaire besluit met een pleidooi voor de oprichting van een Centrale van Koopvaardij-officieren.

Baggermolen gezonken.

De *Deli Ct.* meldt, volgens Aneta, dat een baggermolen van de Deli Maatschappij, welke gesleept werd door de sleepboot *Venus*, op Soengei Serapo door sterken wind, branding en topzwaarheid gekapseisd is.

Materiaal voor het lichten van den baggermolen, een werk waarvan de moeilijkheden niet mogen worden onderschat, is van Sabang ontboden. De waarde van den baggermolen is 60,000 gulden.

De Tolunie.

In de memorie van antwoord betreffende de eerste afdeeling (Hoofd colleges) van de suppletoire begrooting 1930 wordt inzake het denkbeeld van een tolunie tusschen Nederland en Indië verwezen naar de memorie van antwoord op het afdeelingsverslag van de Tweede Kamer aangaande de rijksbegrooting 1930, waarin wordt opgemerkt, dat tegen een tolunie volgens het denkbeeld van den heer Schrieke zoowel uit economisch als uit staatkundig oogpunt overwegende bezwaren bestaan.

Open brief met P.S.

In een „open brief" aan de leden van den Suikerbond heeft de gewezen secretaris-penningmeester van dien bond de heer A.W.F. Bakker een boekje opengedaan over den Suikerbond als werkgever. In welke mate zelfs het belang van de leden van den Suikerbond, laat staan het algemeen belang, betrokken zou zijn bij een napraatje over een nogal ingewikkeld conflict dat reeds geruimen tijd achter ons ligt ontgaat ons; blijkbaar heeft alleen de heer Bakker daar behoefte aan, en wij zullen hem niet volgen.

Intusschen hebben de justitie, naar aanleiding van dien open brief, 3 klachten tegen den heer Bakker bereikt, ingediend door de heeren dr. A. Goote en W. de Lange, respectievelijk voorzitter en vice-voorzitter van den Suikerbond, wegens het aantasten van hun eer en goeden naam;

het hoofdbestuur van den Suikerbond wegens de publicatie van geheime brieven, welke de heer Bakker uit hoofde van zijn functie onder zijn berusting had;

den heer J.H. Smit, tevoren lid van den Raad van Advies van den Suikerbond, wegens het aantasten van zijn eer en goeden naam.

Het wordt dus een open brief met een lang *post scriptum*.

De Kleeding der Politie.

Naar wij vernemen zal ingaande 1 April a.s. de nieuwe regeling inzake verstrekking van kleeding aan het personeel bij de Algemeene Politie worden ingevoerd. De politiemenschen krijgen dan evenals in het Leger kleeding verstrekt die periodiek vernieuwd wordt. Het kleedingfonds wordt afgeschaft.

Het voordeelig saldo van dit fonds zal over heel Indië gerekend wel een aardig bedrag vormen. Het is ons niet bekend, welke bestemming het gouvernement aan dit saldo geven zal.

Telegraafnieuws.

Het gemeenschap met het hulptelegraafkantoor Taroena is weder hersteld.

STADSNIEUWS.

POST EN MAIL.

Azië, Afrika, Amerika en Europa.

Op Woensdag 29 Januari a.s. wordt om 9.30 v.m. een Hollandsche mail gesloten voor Azië, Afrika, Amerika en Europa per s.s. *Indrapoera*. Voor Nederland wordt behalve een zeepost ook nog een overlandmail gesloten via Genua; brieven en briefkaarten voor Nederland gaan uitsluitend per overlandmail.

Met deze gelegenheid worden ook binnenlandsche posten gesloten voor de gewesten Riouw, Djambi, W. Afdeeling van Borneo, Sumatra's Oostkust, Tapanoeli en Atjeh.

Laatste lichting van aangeteekende stukken ten 8.30 v/m.

BIOSCOPEN.

Deca-Park.

Er zijn weinig film-artisten zoo populair in Batavia als Laura la Plante en Reginald Denny. Van onzen Reginald zagen wij den laatsten tijd niet veel meer, en laat het ons dadelijk toegeven, zijn jongste producten waren ook niet meer zoo aardig als die men voorheen hier vertoonde. Zijn populariteit begon een beetje te tanen.

Dat kunnen wij nu wel zeggen, want met de rolprent die nu in het Deca-Park gaat heeft hij op slag zijn naam weer in eere hersteld. Denny is het middelpunt van een allerakeligst misverstand: het jonge meisje, dat een mispunt van een verloofde kwijt raakt door een leugentje, noemt daarin toevallig zijn naam en daar zijn de poppen aan 't dansen! Het is doelloos, en bovendien onmogelijk te trachten, de verwikkelingen te beschrijven die uit dit misverstand voortvloeien, maar zij zijn..... om tranen te lachen!

De K. W. S.-fuif.

Zaterdagavond hebben de K.W.S.ers in de Dierentuin hun jaarlijksche fuif gevierd. De groote zaal was tjok-vol. Velen moetten zich met een staanplaats tevreden stellen.

Het programma was goed voorzien. Een twintig tal nummers werden door de leerlingen ten tooneele gebracht. Wij kregen gymnastische toeren te zien, tableaux van de verschillende afdeelingen van de K.W.S., een mijnheer die heel op z'n eenigheidje een jazz-band vormde en bovendien allerlei geluiden van dieren, auto's en flesschen imiteerde.

Na de pauze werd het programma verder afgewerkt. De dames Homeister voerden eenige dansen uit. Veel succes had het nummer „duo-piano", dat gebiseerd moest worden.

Zes vriendelijke K.W.S.-girls brachten de aanwezigen in een Moulin-Rouge stemming, welke nadat het programma was afgewerkt, haar hoogtepunt bereikte bij het bal dat in de danszaal werd gehouden.

Tot vroeg in den ochtend duurde de feestelijkheid voort en eerst tegen half-zes vertrokken de laatste feestgangers van de uitstekend geslaagde fuif naar huis.

Palang Doewa.

Vanmorgen hebben wij op verzoek van dr. Knoch en mevrouw Wesselius de inrichting Palang Doewa aan Goenoeng Sahari eens bekeken. Zooals men weet beoogt deze vereeniging, die onder supervisie van het I.E.V. staat, verloskundige hulp te verschaffen aan de middenklasse en aan min- en onvermogenden van alle bevolkingsgroepen. Tevens beoogt zij leerlingen op te leiden voor het examen voor Europeesch vroedvrouw.

Het gebouwen-complex omvat behalve ziekenkamers, een operatie-kamer, een kraamkamer, schoollocalen en een internaat voor leerlingen tevens een polykliniek, die aan een druk bezoek onderhevig is (2561 vrouwen meldden zich hier in 1929 aan.)

Buitenshuis, in de kampong, werkt de vereeniging op vijftien plaatsen, waar zij de vrouwen op bepaalde dagen in de gelegenheid stelt zich te onderzoeken en zoo noodig verloskundige hulp in de woningen verleent.

Dat Palang Doewa hier nuttig en noodzakelijk werk verricht mag hieruit blijken, dat door haar en haar zustervereenigingen nog geen vijf en twintig procent van de bevallingen van on- en minvermogenden, die hulp behoeven, achterhaald wordt.

Dr. Knoch heeft de inrichtng oorspronkelijk opgezet. Toen zij uitbreiding behoefde en toen men tevens besefte, dat het noodig was een opleidingsschool voor vroedvrouwen met Europeesch diploma op te richten, heeft het I.E.V. zich met Palang Doewa bemoeid en de vereeniging gesteund en zoo is met behulp van subsidies en andere particuliere ondersteuning de gewenschte uitbreiding tot stand gekomen. Gedeeltelijk!

Inderdaad gedeeltelijk. De operatiekamer en de kraamkamer met aanverwante vertrekken, waar ook de polykliniek is ondergebracht behoeft noodzakelijk uitbreiding, doch hiervoor is geen geld aanwezig. Bovendien ligt er, zooals wij reeds zeiden, nog zooveel meer werk voor Palang Doewa te doen, waaraan zij in haar huidige formatie met haar huidige middelen niet komen kan, dat wij hier gaarne het onze doen om de belangstelling voor deze vereeniging in ruimere kringen wakker te roepen.

De regeering verleent subsidie in den vorm van de bezoldiging der twee Europeesche zusters, die aan de inrichting verbonden zijn. Het is te hopen, dat naast de subsidie van de gemeente Batavia ook de regeering en de provincie over den brug zullen komen. Als men eens vergelijkt welke bedragen er aan opvoedkundige en onderwijs-inrichten worden verstrekt, dan is de maat der subsidie voor verloskundig werk nog lang niet vol.

De vereeniging doet zelf alle mogelijke moeite zooveel mogelijk interesse voor haar streven te wekken. Men kan aan haar roepstem gevolg geven door als lid toe te treden. Bovendien zijn er plannen in de maak om een feestavond te organiseeren ten haren bate.

Wij wenschen Palang Doewa in deze pogingen veel succes.

Ds. Bartlema.

Ds. D.F. Bartlema, vertrekt met buitenlandsch verlof op 2 Juli a.s. per s.s. *Johan de Witt*. Men verwacht dat na het verstrijken dezer verlofsperiode, ds. Bartlema zijne functie van vlootpredikant te dezer stede wederom zal opvatten.

KUNST EN LETTEREN.

KUNST.

De Trekvogels.
Een Man op Proef, van Fred. Lonsdale.

Een prettig, vlot geschreven en geestig stuk.

Vermoedelijk zal Fred. Lonsdale, toen hij het schreef, zich niet bewust geweest zijn dat de sfeer waarin het speelt alleen al afdoende is om het in Indië succes te verzekeren. Wat een genot, iemand in een haard te zien poken, winterjassen met fluweelen kragen op het tooneel te zien! En het bont waarin Helen Hayee schuil ging! De menschen op het tooneel moeten het beestachtig warm gehad hebben, maar de wisselwerking was volkomen. In de zaal zaten menschen hoorbaar te klappertanden.

Dat pleit ook voor het spel.

Zooals Gerard Vrolik in zijn jas, zijn bouffante en zijn wollen handschoenen gedoken zat, letterlijk, en Poppy Bekkering wegkroop in haar witte bont! Twee dames in onze nabijheid kregen bijna ongenoegen over de herkomst van het vel (van het bont) Ons interesseert dat niet. Het doet er ook minder toe dat het gegeven van Lonsdale niet heelemaal nieuw is. Hij laat één van de spelers Shakespeare citeeren. Was het hierdoor dat wij aan *De Getemde Feeks* dachten? Dit is een specimen van Engelschen humor welke den spot drijft met mannen van onzen tijd, die over de moderne vrouwen niet anders spreken als Dante over Beatrys, en die nog moeten leeren beseffen dat de dames thans stemrecht hebben en in het Parlement zitten, dat zij rooken en cocktails drinken.

Richard Tifferton, een man van veertig, is al twintig jaren verliefd op Mary Wislack, en vertelt dit nieuwtje tenslotte, gedreven door zijn vriend George, aan Mary, die het reeds lang weet. Waarop zij hem voorstelt—zij is weduwe en kent dus het huwelijk—een maand lang op proef samen te wonen. Natuurlijk in alle eer en deugd.

George en het meisje dat van hem houdt, Helen, gaan met Richard mee naar het buitenverblijf, dat Mary ergens in een verlaten deel van Schotland heeft. George en Mary kunnen elkaar niet uitstaan, omdat de één al grooter egoist is dan de ander. Helen vindt de juiste methode om George voor zijn ijdelheid en zelfingenomenheid te straffen, en diezelfde methode wordt ook door Richard toegepast om Mary te genezen. Helen en Richard gaan er met den auto van door en de *he* en *she* egoist zijn gedwongen een maand met elkaar op te trekken, want de sneeuw sluit hen van de buitenwereld af.

En het middel helpt afdoende.

Vooral de dialoog tusschen Mary en George is geestig en puntig geschreven. *Tilly Bouwmeester* speelde haar rol vlot en haar intonatie was voortreffelijk. *Pierre Perin* gaf uitstekend tegenspel. Het was jammer dat van het eerste bedrijf veel verloren ging, omdat op het tooneel geen rekening gehouden werd met de slechte accoustiek van de zaal. Elke zin, elk woord heeft in het Engelsche blijspel waarde. *Gerald Vrolik* gaf de rol van den verliefden veertiger. Ook dat was heel goed. *Poppy Bekkering* had het niet gemakkelijk, met haar veel minder groote ervaring, tegenover deze geroutineerde spelers. Vooral in het eerste bedrijf bleek haar tekort in natuurlijkheid in houding en gebaren, het juist begrip van de intonatie. Daarna leek zij ons veel meer in het samenspel opgenomen.

De leden van den Kunstkring, voorwie deze voorstelling Zaterdagavond in den Schouwburg gegeven werd, hebben zich blijkens het applaus uitstekend geamuseerd. Aan het slot werden bloemen ten tooneele gedragen.

DE R.

LEGER EN VLOOT.

Politie of Leger?

De voorgenomen reorganisatie van de algemeene politie ter Oostkust van Sumatra ontmoette bij verschillende leden van den Volksraad ernstige bedenking. Deze leden brachten in herinnering, dat de in het jaar 1912 ingestelde gewapende politie, een corps dat in weinige jaren tot een sterkte van niet minder dan 10.000 man werd uitgebreid, in verschillende opzichten heeft teleur gesteld. De praktijk leerde dat de zware bewapening bij het politie-personeel niet steeds in goede handen berustte, aangezien die strenge discipline, zelfbeheersching en tucht, welke in het leger eerst na jarenlange oefening worden verkregen en welke overijld optreden der militairen voorkomen, bij de politie menigmaal ontbreken. Voorts mag de preventieve werking, niet worden onderschat. Dat de gewapende politie niet bekend was voor de haar toegedachte taak kwam o.a. duidelijk aan het licht bij gelegenheid van de onlusten in Djambi en Palembang in het jaar 1916, toen dit corps niet in staat bleek, den toestand te beheerschen en slechts door het optreden van het leger rust en orde werden hersteld.

In ruimen kring begon de overtuiging veld te winnen, dat gezagshandhaving in de buitengewesten slechts aan de militaire macht mocht worden toevertrouwd, en het was stellig niet uitsluitend aan bezuinigingsmotieven toe te schrijven, dat in het jaar 1923 tot een reorganisatie van het leger werd besloten — ook in den Volksraad uitvoerig toegelicht —, waardoor de gewapende politie goeddeels kon worden afgeschaft. Dat de toen ingeslagen weg thans weder wordt verlaten, dat de politiek-politioneele taak, welke bij het leger in goede handen bleek, thans weder aan de militaire macht zou worden ontnomen, is ten eenen male in strijd met de lessen der geschiedenis.

Overtuigd werd zulks o.a. aangetoond door den kapitein van den generalen staf A.A.G. Feuilletau de Bruyn in een voor de Nederlandsche Vereeniging ter beoefening van de Krijgswetenschap gehouden voordracht, getiteld: „De taak van het Indische leger".

In deze lezing werd mede een tegengestelde zienswijze, door den heer A. Hoorweg in *De(n) Indische(n) Gids* van Februari en Maart 1929 verdedigd, afdoende wederlegd. Voorts werd een betoog van dezelfde strekking gevoerd door den voormaligen leger-commandant K.F.E. Gerth van Wijk in een tweetal artikel van *het Vaderland* van 13 en 14 December j.l. Werd reeds het besluit genomen, op Bali en Lombok het leger door politie te vervangen, men hoede zich, in deze richting voort te gaan. In dit verband werd gewezen op een artikel in het dagblad de *Preangerbode* van 9 Januari j.l. onder den titel: „Caron... de geweldige?" het welk de mededeeling bevat, dat de invoering van een maatregel van gelijke strekking ten aanzien van Celebes wordt overwogen. Zoo zulks inderdaad het geval mocht zijn verklaarden de hier aan het woord zijnde leden zich reeds bij voorbaat tegenstanders van een eventueel door de regeering in te dienen voorstel, om ook daar de taak der militaire macht aan de politie over te dragen.

Eindelijk werd de voorgestelde reorganisatie niet slechts uit technisch oogpunt, doch evenzeer wegens de hooge, daaraan verbonden uitgaven verwerpelijk geacht. Er werd op gewezen dat de uitgaven voor de politie, welke in 1927 f 20,6 millioen bedroegen, in 1928 tot f 21,63 en in 1929 tot f 23,4 millioen stegen, terwijl voor 1930 wederom een hooger bedrag werd aangevraagd, hetwelk bij de aanhangige aanvullingsbegrooting nog met f 485.171 wordt verhoogd.

Tenzij op het leger — ten koste van de weermacht — belangrijk wordt bezuinigd, valt te vreezen dat deze jaarlijksche vermeerdering van uitgaven op den duur niet door Indië zal kunnen worden gedragen.

Van verschillende andere zijden werd het voorstel der regeering met instemming begroet. Allereerst ontkenden de hier aan het woord zijnde leden, dat het leger voor de verrichting eener politioneele functie is geëigend. De opleiding der politie-ambtenaren schept h.i. den waarborg, dat slechts deskundig en met de noodige voorzichtigheid en tact wordt opgetreden, terwijl daarentegen speciale kennis van politie-zaken niet bij het leger mag worden verondersteld. Gelijk mede door den heer H.C. Zentgraaff in zijn in het *Soerabajasch Handelsblad* verschenen artikelenreeks „Zuid-Celebes-problemen" is aangetoond, gaf het optreden der militairen in dat gewest — o.a. bij fouilleering van verdachte personen — niet zelden aanleiding tot misnoegen en misvertand. Voorts staat de politie onder onmiddellijk toezicht van het bestuur, dat door zijn kennis van taal, zeden en gewoonten der bevolking instructies kan geven, welke onnoodigen overlast voorkomen. Ten slotte leent het leger zich veeleer voor optreden in grooter verband dan voor de aan kleine eenheden toe te vertrouwen politie-diensten.

Mutaties der Infanterie.

Plaatsingen.

De kapitein der infanterie L. Vriesman, 22 Januari '30 per s.s. *Patria* uit Nederland vertrokken, keerende van verlof terug, is geplaatst bij het garnizoens bataljon der Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo.

Bevorderingen.

De majoor der infanterie W.A. Grashusi is met ingang van 2 Febr. '30 bevorderd tot luitenant-kolonel.

De idem A. J. F. Dessauvagie is idem, met bepaling dat hij ook in zijn nieuwen rang als dienstplichtcommissaris te Mr.-Cornelis gehandhaafd en à la suite van zijn wapen gevoerd blijft.

RECHTZAKEN.

Verduistering.

Tegen P. M., ambtenaar bij de I. U. en A. te Palembang, is ter zake van de door hem als ontvanger bij den dienst der I. en U. en A. te Pamangkat, afdeeling Singkawang gepleegde verduistering en valschheid in geschrifte rechtsingang verleend met verwijzing der zaak naar de terechtzitting en met last tot gevangenhouding van verdachte.

Een mooie Politieman.

Op 8 April a.s. zal voor den Raad van Justitie terecht staan P.V., Politieopziener bij de Algemeene Politie te Batavia. Hij wordt beschuldigd van vrijheidsberooving, door hem gepleegd als politie-opziener te Pemangkat (Borneo): hij heeft daar volgens de dagvaarding een Chinees door middel van mishandeling en gevangenhouding gedwongen een schuldbekentenis van f 4000.— ten behoeve van 'n anderen Chinees te teekenen. De dagvaarding noemt nog vijf Chineezen ten wier opzichte vedachte zich aan vrijheidsberooving heeft schuldig gemaakt.

Verder heeft hij eenige honderden kampongkaarten tegen „prijzen", varieerende van 75 cents tot 2 gulden verkocht (voor deze kaarten dient 10 tot 25 cents te worden berekend) met het oogmerk om zich zelven of anderen te bevoordeelen.

Dan wordt verdachte nog ten laste gelegd, dat hij een Chinees, die verdacht van diefstal in de gevangenis zat, voor de keuze heeft gesteld hem, verdachte, 300 gulden te betalen of verder te worden vervolgd. De Chinees heeft betaald en is toen vrijgelaten. Een anderen Chinees heeft hij 1000 gulden afhandig gemaakt onder bedreiging een strafzaak wegens oplichting tegen hem aanhangig te zullen maken. Tenslotte heeft verdachte op dezelfde wijze nog aan twee Chineezen 4000 gulden afgeperst.

De dagvaarding tegen dezen politieman beslaat bladzijden. Wij hopen, dat de lezer met deze bloemlezing genoegen wil nemen.

GEMENGD NIEUWS.

Aanrijding.

Autobus No. E. 1102 bestuurd door The Eng Tjong en rijdende van Cheribon naar Koeningan heeft nabij dessa Tjiperna een Inlandsch meisje van ± 5 jaar aangereden.

De schuld van deze aanrijding ligt geheel en al bij het meisje, dat in zorgwekkenden toestand door den bestuurder van een passeerenden auto werd opgenomen en naar het Gemeente Ziekenhuis te Cheribon werd getransporteerd, waar direct operatief ingrijpen noodzakelijk bleek.

De bus-chauffeur heeft alle mogelijke pogingen aangewend dit ongeluk te voorkomen en zelfs zoo, dat het een haartje heeft gescheeld of de autobus was in een ravijn gestort.

Huurkoop-wee.

Wij meldden reeds dat een auto ten nadeele van de Fiat Import Mij. te Cheribon, verduisterd zou zijn. Thans kunnen we dit bericht bevestigen.

De heer R. tevoren werkzaam op de sf. Sindanglaoet had eenige maanden geleden een Fiat type 509 van de Fiat Import Mij. alhier in huurkoop gekocht. Na in totaal eerst f 700,— betaald te hebben, werd deze auto aan den Arabier genaamd Sech Oemar bin Mohamad Bamatraff, wijkmeester der Arabieren te Tjiledoek, voor den prijs van f 1000,— verkocht.

Deze auto werd dan ook ten huize van laatstgenoemde „ontdekt".

Autobotsing.

Aneta meldt uit Malang, dat de auto's van de heeren Van Goor, employée van de Factorij, en De Pree, manager van het filiaal te Malang van de Soerabaiasche Automaatschappij, tegen elkaar botsten.

De heer Van Goor en een inlandsche chauffeur werden gewond. De auto van den heer Van Goor werd vernield.

Woeste Rijders.

Aneta meldt uit Palembang, dat een auto waarin vijf Amerikanen zaten, rijdend in de richting Talang Betoetoe-Palembang nabij de gemeente-grens door onbekookt rijden tegen een pinangboom zijn opgebotst, welke geheel afknapte. De auto lag na de kennismaking onderstboven.

De Amerikaan Schleck, assistent-chef van constructie bij de N.K.P.M. was direct dood. Zijn borstkas was ingedrukt. De heer Doyter werd zwaar gewond, de gebroeders Androw en de heer Mac Dermott vanwie de laatste het stuur overnam van een Inlandschen chauffeur, werden licht gewond.

Agenda.

BATAVIA.

Bioscopen hedenavond.

Capitol: „De Gebroeders Schellenberg".
Globe Bioscoop: „Boerendochter."
Deca-park: „Trouwen is geen Grapje."

Societëit Concordia.

27 Jan. Symphonieconcert te geven door de Stafmuziek. Solist de heer J.E. Biljardt.

Vergaderingen.

Maandag 27 Jan. Militair Tehuis Kramat 18; propaganda avond van „Pro Rege".

Stadschouwburg.

28 Jan. Volksconcert te geven door de Stafmuziek. Solist de heer J. E. Biljardt.

BANDOENG.

Bioscopen.

Concordia-Bioscoop: „De Blauwe Donau" en „A Day's Pleasure".
Luxor: „Cagliostro."
Oriental: „Het Exadrille der Gedoemden."

Societëit „Ons Genoegen".

1 Febr. Pierrot- en Pierrettebal om fraaie prijzen. Andere kostuums zijn toegelaten, doch komen niet voor een prijs in aanmerking.

WEERBERICHT.

(Van het Kon. Magn. en Met. Observ.)

Geregistreerde regenval hedenmorgen 7 uur: 2 mM.

Geregistreerde temperatuur hedenmiddag 12 uur: 28,4° C.

PERSONALIA.

De onderluitenant hoofdmonteur bij de Luchtvaartafdeeling, A. Onderwater is te Bandoeng geplaatst, van buitenlandsch verlof teruggekeerd.

*

Herbenoemd tot secretaris van den Volksraad, mr. W. van Helsdingen, hoofdambtenaar van buitenlandsch verlof teruggekeerd.

Eervol ontheven van de waarneming der betrekking van secretaris van den Volksraad, A.C. Uljee en hem weder te benoemen tot adjunct-secretaris van dien Raad.

Eervol ontheven van de waarneming der betrekking van adjunct-secretaris van den Volksraad, mr.H.W. Nolting en hem weder te benoemen tot referendaris bij dien Raad.

S. S. Mutaties.

Overgeplaatst: van den algemeenen bouwdienst naar de Westerlijnen de tijdelijk fg. ir. IIe klasse ir. V P. Koster;

van de hoofdwerkplaats Madioen naar die te Bandoeng de werkmeester J. A. Bulsing;

van de nevenwerkplaats Soerabaja-Goebeng naar de hoofdwerkplaats Madioen de werkmeester J.J.E. Emmerling;

van de Exploitatie Tramwegen in Atjeh naar het bedrijf Java, met standplaats Djember, de wd. opzichter-werkplaats 1e klasse C. Bouwens.

Bepaald is: dat de tijdelijk wd. stationscommies IIe klasse Raden Ambiah blijft geplaatst bij de Oosterlijnen.

Geplaatst: bij de Exploitatie S.S. in Zuid-Sumatra het technisch hoofdkantoorhoofd Ch. F. Matheron;

bij het centraalkantoor (afd. Personeele Zaken) de benoemde hoofdcommies B. L. Kailola Progas van Geuricke.

Belast: tijdelijk met de waarneming der betrekking van commies, de 1e klerk m.d.t. van 3e commies N. Doeve, met bepaling, dat hij geplaatst blijft bij de Westerlijnen.

Benoemd: tot 1e klerk, de td. idem mej. A.B. Coester, B.E. Gasper en R. Reijnaars en tot IIde idem de idem mej. E.E. Böck, met bepaling, dat zij geplaatst blijven bij de afdeeling contrôle van het dv. administratie.

Getrouwd:

Vergeet vooral
CANNON-HANDDOEKEN
niet in Uw
HUISHOUDEN:
zij gaan jarenlang mee (Toko de Zon).

52dag

214

Keystone - Koperstaal
is roest- en weerbestendig,
dus — maximum levensduur
3123 *Lindesto.*

H. M. NAVAL BASE
SINGAPORE.
FOR SALE.
Six Steam Hopper Dredging Barges of approximately 425 cubic yards capacity.
Apply for particulars and tender forms to Superintending Civil Engineer. 3133

NU LIJNOLIE NIET VERKRIJGBAAR IS

kunnen zij, die gewoon zijn, zelf hunne verven aan te maken, eens proeven nemen met
REGNAULT'S STRIJKKLARE VERVEN
in verschillende kwaliteiten.
En dan zal blijken, dat men in alle opzichten beter uitkomt met deze verven dan met de zelf aangemaakte.
N.V. REGNAULT'S VERFFABRIEKEN
Agenten voor West-Java
WAAL & BOOM
222mdo Bandoeng—Weltevreden.

ADVERTENTIEN.

Gehuwd:

Mr. P. CREUTZBERG
en
J. J. C. EERDMANS
Leiden, 3 Januari 1930. 3148
Eenige en algemeene kennisgeving.

De Heer en Mevrouw
VAN EPENHUYSEN-Vreede
geven kennis van de geboorte van hunne dochter
ANNA ELISABETH GEERTRUIDA.
Weltevreden
Ziekenhuis Tjikini, 25 Jan. 1930. 3143

Hiermede betuigen wij onzen hartelijken dank voor de vele blijken van deel neming bij het door ons geleden verlies.
Uit aller naam
V. H. de LEAU.
Gang Holle 43. 3165

BOEKHANDEL O.B.U.Z.

Gang Passer Baroe 7 Tel. 1708 Weltevreden
Onze Voorraad bestaat momenteel uit méér dan **50 duizend** meest **wetenschappelijke boekwerken** op allerlei gebied.
In- en Verkoop.
Billijke Prijzen.
De Directeur
6mwv H. D. van ZOELEN.

MODEMAGAZIJN VERSTEEG
Noordwijk 18 Telef. 120 Weltevreden.
Wij brengen het **mooiste** tegen de **laagste** prijzen.
67m

Jenne
Camembert Surfin

La fine bouche	p/blik	f 1.60
Autokrat käse	„	„ 1.30,
	f 1.50 en	„ 1.75
Gouda kaas	p/½ K.G.	„ 1.90
Leidsche kaas	„	„ 1.85
Gruyère kaas	„	„ 2.75
Lunchkaasjes	p/stuk	„ 1.50
Roomkaasjes	„	„ 1.50
Groote Edammers	„	„ 6.50
Baby	„	„ 3.75

TOKO H. JENNE & Co.
Noordwijk
3158 Tel. Wl. 2000 en 1228

RECLAME-WEEK
KEEPKOOL-nethemden
van 1 — 8 Februari 1930
alle maten fl. 1.50 p. ps.
Toko DE ZON
Weltevreden — Passer Baroe. 3124

John Pryce & Co.
Bat. 32 & 72 — Welt. 395.

Heden Kijkavond en Morgen Vendutie
in een huis
KEBON SIRIH 59
3127

VENDUTIE
WOENSDAG 29 JANUARI 1930
Kijkavond Dinsdag 5—8 uur
ten huize van den WelEdG. Heer
Ch. A. R. SUTHERLAND
Tangerangsche Weg 48.
Specificatie:
Compl. djati zitje, *gebronsd koperen vazen*, bureau, *boekenkast*, romans, *zilveren*, rustbank, *compl. veldbed*, hang-, leg- en *spiegelkasten*, ledikanten, *compl. dressoirs, etservies*, EETKAMER AMEUBLEMENT, *kristalwerk*, klok, *Seeking gasfornuis*, tonnen met planten, *rustippen*, enz. enz. 3161

VENDUTIE
op WOENSDAG 29 JAN. 1930
Kijkavond: Dinsdag 5--8 u.n.m.
ten huize van den WelEd Gestr. Heer
M. A. TEUNIS
Waterlooplein West 11.
Specificatie:
Djati en rottan zitjes, *tapijten*, schaallampen, *bureau*, CLUBFAUTEUILS, *djati rustbank met kleed*, COLUMBIA SALON-GRAMOFOON MET PLATEN, *Cloisonne en Goudavazen* (w.o. op voetstuk), *groote gobelins in lijst*, INGEBOUWDE SINGER HANDTEVENS TRAP-NAAIMACHINE, hutkoffer, *damesrijwiel*, hang-, leg- en *spiegelkasten*, ledikanten, *waschtafel*, EETKAMER-AMEUBLEMENT, *ijskast*, een compleet rij-harnachement enz. enz. 3162

WAARSCHUWING.
Crediteten, verleend aan Mevr. A. E. G. ANTEN-Wit, tijdelijk op Java verblijf houdende, zullen door mij niet worden gehonoreerd.
L. C. G. ANTEN
Medan, 27 Januari 1930. 3161

Huiduitslag
Wasch de aangedane plaatsen met water en Purolzeep, droog dan voorzichtig af en doe er wat Purol op. Herhaal dit elken dag, zoo lang het noodig is.
Purol doos 40 en 75 ct. Tube f 1.—
Purolzeep 60 ct. Bij Apoth. en Toko's
3130

BUREAUCURSUS DER STADSGEMEENTE BATAVIA.
Gegadigden voor het geven van
LESSEN
aan dezen cursus in het vak
BUREAU-ADMINISTRATIE
(met inbegrip van het onderwijs in de beginselen van het Burgerlijk Recht), tegen een maandelijksch honorarium van F 22.50 (twee en twintig gulden en vijftig cent) voor elk wekelijksch lesuur, gelieven zich vóór 11 Februari a.s. schriftelijk aan te melden bij den Burgemeester, Voorzitter van de Commissie van Toezicht, Koningsplein Zuid No. 9. 3152

Obligatie-Leening 19'3 Voormaligen Gewestelijken Raad van Pasoeroean.
Het College van Gedeputeerden van den Provinciaien Raad van Oost-Java maakt bekend, dat de obligaties van bovenvermelde leening genummerd: 31—98—167—191—263—299—342—345—369—513—545—608—640—644—873—883—885—913—916—929 ten overstaan van Notaris H. W. HAZENBERG te Soerabaja zijn uitgeloot.
Deze stukken, inclusief 3 maanden rente, zijn van af 31 Maart 1930 betaalbaar gesteld bij de Javasche Bank te Soerabaja.
Namens het College van Gedeputeerden vd.
De Gouverneur,
3139 **HARDEMAN.**

Voor terstond aangeboden
GEMEUBILEERDE KAMER
met volledig pension.
Adres: Nieuwe Tamarindelaan 50, telefoon Wlt. 2839 na 5 uur. 3157

Openbare Inschrijving.
Op Donderdag 20 Februari 1930 zal eene
OPENBARE INSCHRIJVING
worden gehouden voor de
Levering van zilvervliesrijst
voor de Banka mijnwerkers.
Voor bijzonderheden wordt verwezen naar de eerste in Februari 1930 verschijnende aflevering van de „Korte Berichten", uitgegeven door het Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel. 3167

Op het HOOFDKANTOOR VAN DEN PROVINCIALEN WATERSTAATSDIENST VAN WEST-JAVA bestaat gelegenheid tot plaatsing van
a. **COMMIEZEN** op de hoogte van comptabiliteitswerkzaamheden,
b. **EEN 2en KLERK**,
bezoldigd overeenkomstig kolom III resp. I van schaal B9 der B.B.L. 1925/1928.
Gezegelde verzoekschriften, onder overlegging van een dienststaat en afschriften van getuigschriften en andere op den dienst betrekking hebbende bescheiden, **vóór 10 Februari a.s.** in te zenden aan het Hoofd van genoemden dienst (kantoor; Entree Nieuw Gondangdia, Weltevreden. 3136

Het College van Gedeputeerden van den Provincialen Raad van Oost-Java roept sollicitanten op voor een 2-tal betrekkingen van
Ingenieur 2e klasse
bij den Provincialen Waterstaat.
Eisch van aanstelling:
een voor de te bekleeden betrekking geëigende academische of daarmede op één lijn te stellen opleiding; praktijk op het gebied van aanleg en onderhoud van wegen, en minstens 5 jaar dienst, waarvoor ook volwaardige voorpraktijk in aanmerking kan worden genomen. Voorpraktijk wordt tot ten hoogste 9 jaar medegeteld.
Bezoldiging volgens schaal C 20 kolom II der B.B.L. 1925/1928.
Verzoekschriften op gezegeld papier ad f 1.50, vergezeld van een volledigen dienststaat en getuigschriften in te dienen voor 15 Februari a.s. bij het Hoofd van den Provincialen Waterstaat te Soerabaja. 3140

Te koop aangeboden:
het zeer solied gebouwde woonhuis
Nieuwe Tamarindelaan 35, Weltevreden.
Indien gewenscht met overname van meubilair.
Een groot gedeelte der koopsom kan als eerste hypotheek op het gebouw gevestigd blijven tegen billijke rente. Te bevragen aan bovenstaand adres. 3154

GASFABRIEK, BATAVIA
HET RECLAME-GARFORNUIS
is de rechterhand van de huisvrouw.
205m Prijs **F 90.-**

Hiermede berichten wij U, dat de Kassen der bij de Nederlandsch-Indische Bankiersvereeniging aangesloten Banken op WOENSDAG 29 JANUARI a.s., in verband met het Chineesch Nieuwjaar op 30 JANUARI, om half twaalf ure voormiddags zullen worden **GESLOTEN.**
NEDERLANDSCH-INDISCHE BANKIERSVEREENIGING.
Batavia, 27 Januari 1930. 3147

Het VOLKSCONCERT
in den Schouwburg is
uitgesteld
tot VRIJDAG 31 JANUARI
9 uur 's avonds. 3166

DE KOLONIALE BANK
VRAAGT voor haar binnenkort in productie komend complex Thee-ondernemingen **KOLEBERES/SINGKOEP** (Bandoeng) een
GEËMPLOYEERDE
met ervaring van aanplant en fabriek. Salaris f 400.— à f 500.—; kostelooze opname in pensioenfonds, buitenlandsch verlof-regeling, winstaandeel resp. gratificatie minimum drie maanden salaris. Sollicitaties te richten aan de Koloniale Bank te Bandoeng. 3151

LEVENSPOSITIE
GEVRAAGD een
EERSTE VERKOOPER in de **MANUFACTUREN-BRANCHE.**
Goed salaris en goede vooruitzichten. Alleen zij gelieven te solliciteeren, die volkomen op de hoogte zijn met de Java-markt. Sollicitaties **uitsluitend schriftelijk** met volledige inlichtingen. Confidentiëele behandeling verzekerd.
N.V. Handel Mij. „EUROPA-AZIË" (Euraz).
3153 Goenoeng Sahari 61 Weltevreden.

GEVRAAGD voor de buitenbezittingen
EEN MONTEUR
met praktijk. Referenties op te geven onder No. 11387 N.V. Reclamebedrijf Aneta Weltevreden. 3137

G. den Besten
Mond- en Tandarts
Senen 34. Telefoon 4157.
Spreekuur
van 4.30 n.m. — 6 u. n.m.
C107

A. TER BRAAK TANDARTS
Rijks Univ. Utrecht
MENTENG 42. WELTEVREDEN **TEL. WL. 1383.**
Heckolith Prothesen voor 't eerst in Indië in ons Laboratorium vervaardigd.
Spreekuren v.m. van 7.30 — 10 en n.m. van 5 — 7 29mwz

Openbare Executoriale Verkooping
op Zaterdag 12 April 1930, des voormiddags te tien ure, ten overstaan van het Vendukantoor te Batavia in het Verkooplocaal van den Pasar Pisang te Batavia van de navolgende perceelen en perceelsgedeelten, recht van eigendom, alle gelegen in de Residentie Batavia:

1. verpondingsnummer (V.) 4712, een stuk bosch en moerassig land, buurt Antjol, kadastraal bekend onder nr. 461 van sectie A blad 10 der kadastrale afdeeling (K.A.) Stad en Voorsteden;
2. V. 3803, een stuk zaailand, buurt Antjol, K.A. Stad en Voorsteden, sectie G, blad 7 nrs. 314, 825 en 826;
3. V. 4070, in het Ooster-kwartier der Bataviasche Ommelanden, blok H, deel oningevuld, nrs. 8 en 9 buurt Antjol;
4. V. 5271, een stuk tuinland, kampong Baroe, buiten eenige kadastrale indeeling;
5. V. 876, een stuk grond, wijk Manggadoea, K.A. Stad en Voorsteden, sectie A/zeven, nr. 147;
6. V. 877, een stuk tuinland, K.A. Stad en Voorsteden sectie A, blad 7 nr. 146, groot 6715 M²;
7. V. 7300, een stuk tuinland, wijk kampong Bandan, sectie A, blad 7, nr. 145, groot 6934 M²;
8. V. 1817, een stuk tuinland, kampong Bandan, K.A. Stad en Voorsteden, sectie A, blad 7, nr. 144;
9. V. 3286, een erf, bebouwd met een pondok, wijk Antjol, K.A. Stad en Voorsteden, nr. 510 van sectie A, blad 7;
10. V. 3299, een erf bebouwd met een pedak, kampong Bandan, K.A. Stad en Voorsteden, sectie A. blad 7 nr. 509;
11. V. 4150, een stuk tuinland, wijk Manggadoea, K.A. Stad en Voorsteden, sectie A, blad 7 nr. 505;
12. V. 4154, een stuk tuinland, wijk Manggadoea, K.A. Stad en Voorsteden, sectie A, blad 7, nr. 350;
13. V. 7321, een stuk grond, wijk Manggadoea, K.A. Stad en Voorsteden, sectie A, blad 7, nr. 326;
14. V. 3995, een stuk tuinland, wijk Manggadoea, K.A. Stad en Voorsteden, sectie A, blad 7, nr. 237;
15. V. 9921, een stuk grond, wijk Manggadoea, K.A. Stad en Voorsteden, sectie A, nr. 601;
16. V. 9933, een perceel tuingrond, buurt Antjol, K.A. Stad en Voorsteden sectie A, blad 7, nr. 96, groot 25748 M²;
17. V. 9935, een stuk tuingrond, kampong Embrat, K.A. Stad en Voorsteden, sectie A, blad 7, nr. 95;
18. V. 538, een erf bebouwd met een huis, wijk Manggadoea, K.A. Stad en Voorsteden, sectie C drie, nr. 2888;
19. 2/3 onverdeeld aandeel in het perceel V. 2123, een erf bebouwd met een huis, K.A. Stad en Voorsteden, sectie C. blad 3, nr. 2884;
20. V. 3599, een bebouwd erf, wijk Manggadoea, K.A. Stad en Voorsteden, sectie C/drie, nr. 2883;
21. V. 3247, een ledig erf, wijk Manggadoea, K.A. Stad en Voorsteden sectie C, blad 3 nr. 2616;
22. V. 2095, een stuk tuinland, bebouwd met een huis, wijk Manggadoea, K.A. Stad en Voorsteden, sectie G, blad 1, nr. 936;
23. V. 7208, een erf bebouwd met een oudsteenen huis, kampong Goot, K.A. Stad en Voorsteden, sectie G, blad 1, nr. 375, groot 320 M²;
24. V. 4902, een stuk tuinland, wijk Manggadoea, nr. 371 van sectie G, blad 1 der afdeeling Stad en Voorsteden;
25. V. 7874, twee naast elkaar liggende erven, wijk Manggadoea, K.A. Stad en Voorsteden, sectie G, blad 1, nr. 7;
26. V. 3728, een stuk tuinlandje, wijk Goenoeng Sari, groot 2215 M², K.A. Stad en Voorsteden, sectie G, nr. 926;
27. V. 8389, een erf met een gedeelte van een huis bebouwd, wijk Goenoeng Sari, nr. 918 van sectie G, blad 5 der kadastrale Afdeeling, Stad en Voorsteden;

Executante: de onder meer te Batavia gevestigde naamlooze vennootschap Nederlandsche Handel Maatschappij;
Haar procureur: Meester Elie Johannes François van Dunné, wonende te Meester-Cornelis;
Geëxecuteerde: Sech Oemar bin Joesoef Mangoes, wonende te Batavia.

De procureur van de executanten:
3159 **Mr. E.J.F. van Dunné.**

Vraag en Aanbod!
De Magneetjes zijn van alle markten thuis. Zij brengen U een levensgezellin of een tweedehandsch fiets; lessen in Grieksch of kamers mèt pension; een gemeubileerd huis of een baantje als klerk.

En Magneetjes kosten slechts één gulden!

Doch wat nòg belangrijker is:

Magneetjes Trekken!

Nerveuze Angsttoestanden en hun behandeling
door Dr. Wilhelm Stekel
Zenuwarts te Weenen
Geautoriseerde Nederlandsche bewerking naar de vierde Duitsche uitgave.

De normale mensch ziet de klachten en de ongewone gedragingen van den zenuwzieke maar al te licht voor kuren en kunsten aan; de arts beschouwt al te vaak zenuwpatiënten als lastige dwingelanden; die met een praatje en wat broom kunnen worden afgescheept; de pædagoog meent veel te dikwijls dat strenge straffen het juiste middel zijn, om levensuitingen van den opgegroeiden mensch te onderdrukken, welke hij voor ondeugden en misdadige instincten houdt.

Maar de zenuwzieke is een zielszieke,
hij heeft den heelmeester van noode. Hij lijdt helsche kwellingen, en zooals de lichamelijk zieke recht heeft op een materieele behandeling, zoo behoort de zielszieke met psychologische middellen genezen te worden. Nog steeds zijn veel hartelooze veroordeeling, oppervlakkig ongeduld, onnadenkende gestrengheid, domme spot, en de valsche preutschheid van een averechtsche moraal het treurige deel van den zenuwlijder. Dit boek wil zijn lot verlichten. Het wil, door inzicht te geven in de menschelijke ziel en haar geweldige krachten, een lichtelooze wereld tot het begrip brengen van wat zij aan den nerveuzen medemensch misdoet.

UIT DEN INHOUD NOEMEN WIJ:
Ruimtevrees - Prikkelbaarheid - Slapeloosheid - Impotentie - Pollutie - Angst voor den dood - Angst voor den waanzin - Vermagering - Sadistische en masochistische complexen - Stotteren - Zwaarmoedigheid - Verdoovingsmiddelen - Alcohol - Achterdocht - Bloedschande - Hypnose - De droomverklaring - Onwetendheid der ouders - Verwende kinderen - Behoefte aan teederheid - Opvoeding - Voorlichting in sexueele zaken - De moraal der toekomst.

Bovenstaande uitgave is uitgegeven op groot formaat en gebonden in geheel linnen band. De prijs bedraagt
F. 14.—
betaalbaar in maandelijksche termijnen van F. 1.50
Toezending van het complete boekwerk geschiedt direct na ontvangst van onderstaand bestelbiljet door
W. GORTER Jr. - Boekhandelaar - BANDOENG

BESTELBILJET
Ondergeteekende wenscht te ontvangen van W. Gorter Jr., Boekhandelaar te Bandoeng, Riouwstraat 171
1 ex. Dr. W. Stekel, „Nerveuze Angsttoestanden", gebonden in linnen band voor den prijs van F. 14.—, betaalbaar in maandelijksche termijnen van F. 1.50.
Naam
Woonplaats
Beroep

3138

Steeds het Nieuwste
in
Ochtend-, Middag-, Avondcostumes
Hoeden
bij
AU PRINTEMPS
Rijswijkstraat 14 — Weltevreden.
3163

DE HEER TRAP,

U weet wel, wien wij bedoelen — de Heer O(vertreffende) Trap, de man die van alles **het beste** heeft, is reeds lang uit onzen dienst ontslagen. Mr. Overtreffende Trap heeft voor vele firma's gewerkt — is nog voor heel wat zaken werkzaam. En als men hem zijn gang laat gaan . . . dan moet het Publiek heel wat slikken: Het Beste orkest . . , de fijnste ditjes en datjes, „het geweldigste op dit of dat gebied" . . . enz. enz. zijn van dit stereotype uitdrukkingen, waarmede Mr. Overtreffende Trap wild om zich heenslaat.

HET IS ONZE TROTS,

dat wij de diensten van Singeur Trap niet langer noodig hebben. Wij hebben, door het Publiek steeds goede waar voor te zetten, zijn vertrouwen gewonnen. Het is ons streven, U steeds datgene te kunnen blijven bieden, waarop Uw geld U recht geeft.

MORGEN, 28 JANUARI

brengen wij een filmwerk, dat wij U ten volle kunnen aanbevelen, een filmwerk, gebaseerd op den beroemden roman van Graaf Les Tolstoi.

HET LEVENDE LIJK,

een filmdrama, dat niet nalaten zal, op U een machtigen indruk te maken. En vooraf wederom een

MUZIKALE PROLOOG,

gearrangeerd door JAAP BRILL en uitgevoerd door 3160

GUUS FRITZE and his MELODY MEN

Voor nadere bijzonderheden zie onze annonce van morgen.

HEDENAVOND LAATSTE VOORSTELLINGEN van
DE GEBROEDERS SCHELLENBERG
Entrée f 1.20 en f 1.80

Menu: Boerekool met Rookworst en Spek f 1.75

HET CAPITOL THEATER

Neemt proef! **Neemt proef!**
GLOBE GARDEN'S KOFFIE-EXTRACT
is beslist beter in kwaliteit, geuriger van smaak en dus voordeeliger in gebruik dan andere merken. 2536
Overal verkrijgbaar.

EXAMENS
voor
GROOTERE SNELHEDEN met WEDSTRIJD
voor de
SNELSTE TIKKERS
Eerste Prijs: 1 Royal Portable schrijfmachine
Voorwaarden worden niet toegezonden, doch kunnen worden afgehaald op alle werkdagen tusschen des n.m. 5—7 uur aan het
INSTITUUT „BLOM" (Rijswijk 11 pav.)
3156

DECA-PARK

REGINALD DENNY
en
MERNA KENNEDY
in
„TROUWEN IS GEEN GRAPJE"
(„EMBERASSING MOMENTS").
EEN UNIVERSAL BLIJSPEL-FILM.

Wij durven met stelligheid te beweren, dat gij in lang niet zulk een geestige film gezien zult hebben, als deze film is.

BERSHADSKY ORKEST.

Entrée f 2.— of 3 coupons. Aanvang 7 uur en 9.45.

PRIJSVRAAG.

Wie de meeste of beste redenen weet op te geven
WAAROM TROUWEN GEEN GRAPJE IS
zal een prijs worden toegekend.

Eerste prijs: Vrijkaart voor twee personen geldig een maand.
Tweede „ „ „ een persoon „ „
Derde „ „ „ „ „ twee weken.
Vierde „ „ „ twee personen „ een voorstelling.

Inzendingen aan het adres Decapark, tot uiterlijk 5 Februari.
Op het couvert vermelden: Prijsvraag.
3149

CHINOSOL
voor
Mondspoeling
„Mag in geen enkel huisgezin ontbreken"!
Chinosol-preparaten zijn overal verkrijgbaar.
Import Apotheken Rathkamp & Co. 3108

DUURZAAMHEID

boven allen lof verheven!

Beschouwt de technische bijzonderheden van de

DODGE BROTHERS
DB
VRACHT-WAGENS

en dan zult Gij begrijpen

WAAROM:
: hun eigenaars er zoo geestdriftig over zijn;
: Dodge-Vrachtwagens meer dan 400.000 K.M. hebben geloopen;
: zij nooit zelfs 10 seconden over tijd zijn geweest:
: in 2 jaar de wagen geen stuk gereedschap heeft noodig gehad;
: de wagen 74.000 K.M. kan hebben geloopen, zonder inspectie van den motor.

Om slechts enkele der vele enthousiaste getuigenissen aan te halen

N.V. „VELODROME"
Soerabaia — Kediri — Djember — Djocja — Semarang — Tegal — Bandoeng — Weltevreden — Medan — Padang — Malang
SUB-AGENTSCHAPPEN o.a. te:
Malang — Autohandel SMELT. Pontianak — Firma LEE LAM
Makasser — „ LIENHARDT. Den Passer (Bali) — „ SING BIE
Menado — „ SCHMIDT. Verder op alle belangrijke plaatsen. 3125

Keystone - Koperstaal
is roest- en weerbestendig,
dus — **maximum levensduur**
3123 *Lindesto.*

Magneetjes Trekken!

Bloemenhandel MILLE FLEURS
Tjikini 43. Tel. 185 Welt.
LEVERT BLOEMSTUKKEN IN ELK GENRE.
Beleefd aanbevelend,
Mevr. C. van RHIJN
3109

KNILM

BINNEN ÉÉN DAG
van
Batavia, Bandoeng, Semarang
naar
PASOEROEAN MALANG
PROBOLINGGO BONDOWOSO
BESOEKI DJEMBER
door combinatie vliegtuig — trein
WELK EEN TIJDSBESPARING!
3117

KNILM

Hotel der Nederlanden.
Concert met versterkt Orkest op Dinsdag 28 Januari 1930
— onder leiding van JONNY DUELL van 7 - 9 n.m. —

PROGRAMMA:

1.	Marche		
2.	Valse „Goldregen"		E. Waldteufel
3.	Ouverture „Oberon"		C. M. v. Weber
4.	„Deuxième Petite Suite"		G. de Micheli
5.	„Mignon"	Opera Fantasie	A. Thomas
6.	„Rose Marie"	Operetten Potpourri	R. Friml
7.	„Souvenir de Chopin"	trans	O. Fetrás
8.	Marche finale		3142

Na afloop Diner Dansant.

NEW MONICO
onder leiding van
RODI ROETERS

MORGEN Dinsdag FEESTELIJKE OPENING 's avonds 9 uur, uitsluitend voor pers en genoodigden.
WOENSDAG 29 Januari FEESTELIJKE OPENING 's avonds 9 uur voor het Bataviasche publiek.
Orchestra Mariano-Rodi Roeters-Salnikoff.
3155

GLOBE-BIOSCOPE (Passar Baroe)
Heden- en morgenavond: **Aanvang 7 en 9 uur 45.**
William Fox Buitengewoon LACH-SUCCES:
„BOERENDOCHTER"
(Farmer's Daughter)
Met MAJORIE BEEBE in de Hoofdrol.

OP KOMST: **„DE ZOON VAN HAGAR"**
De belangwekkende geschiedenis, gebaseerd op de HEILIGE SCHRIFT van „HAGAR", de Vrouw van „ANRAHAM". 3144

No. 46 — Maandag 27 Januari 1930. — 46e JAARGANG

ABONNEMENTSPRIJS:
f 7.50, fr.p.p. f 9.—, buiten Ned.-Indië f 12.50 p. kw.
ADVERTENTIE-TARIEF:
1—25 woorden f 3.75, elke 5 woorden meer f 0.75.
Regeltarief f 0.50 per regel

BATAVIAASCH NIEUWSBLAD.

Hoofdredacteur: J. H. RITMAN — TWEEDE BLAD — Directeur G. MOLENAAR

UITGEEFSTER: N.I. Drukkers- en Uitgevers Mij.
BUREAUX: Sluisbrugstraat 23, Weltevreden
TELEFOON: Welt. 2886, 2887 en 2888 (Wisselbord).
Na 5 uur 's midd. Welt. 429

HANDEL EN NIJVERHEID.

Amsterdamsche Beurs.

Slotkoersen (*Eigen Dienst*)

	25 Jan.
H.V.A.	561
Kol. Bank	217
Handelsbank	157
Certif. N. H. Mij.	175
„ N. I. Escompto Mij.	90
Kon. Olie	398
6% Indië 1922	102⅛
Ned. Scheepv. Unie	191
Lindeteves	153
K. P. M.	224
Deli Spoorweg Mij.	205
Java China Japan Lijn	104

Slotkoersen (*Aneta*).

	24 Jan.	25 Jan.
Javasche Bank	—	—
Amsterdamsche Bank	—	191
Twentsche Bank	138	—
Incasso Bank	—	123
N.I. Escompto Mij. cert.	89	89
Certif. N.H.M.	173	174
Handelsbank	157	157
Koloniale Bank	216	216
Scheepvaart Unie	190	190
Kon. Paketv. Mij.	225	224
Java China Japan Lijn	104	103
Holl. Amerika Lijn	—	—
Kon. Stoomboot Mij.	83	—
N.I. Spoorweg Mij.	222	222
Delispoor	204	—
Sem. Cher. Stoomtr. Mij.	150	150
Sem. Joana Stoomtr. Mij.	—	159
Gas Mij.	—	—
Gas Mij. Nat. Bezit	—	—
Aniem	—	—
Aniem Nat. Bezit	338	—
Internatio	265	265
Lindeteves	153	153
Maintz en Co.	—	139
Philips	501	504
Margarine Unie	355	—
v. Berckels Patent	—	—
A. K. U.	119	—
Hollandsche kunstzijde	—	90
Koninklijke Olie	396	397
Tarakan	—	360
Alg. Exploratie Mij.	188	—
Handelsverg. „Amsterd."	561	570
Cultuur Mij. „Vorstenl."	149	149
Suiker Cultuur	—	—
Suiker Unie	—	246
Poerworedjo	64	63
Java Cultuur Mij.	—	—
Amsterdam Rubber	167	165
Soerowinangoen	—	—
Basilam	81	—
Sumatra Rubber	—	131
Bandar Rubber	146	—
Deli Batavia Rubber	—	100
Kedeng Lemboe	—	—
Malabar	—	—
Gedeh	175	—
Deli Maatschappij	—	—
Senembah	392	—
Deli Bat. Tabak Mij.	—	374
Cultuur Mij. de Oostkust	—	—
Simau	—	—
Redjang	126	128
Billiton B	390	—
Singkep Tin A	—	190
Boeton	—	187
Serajoedal Tram	—	160
Simau	630	634
Redjang Lebong	125	127½
Holl.-Siam	60	85
Expl. Mij. Ned. Indë	240	255
Aimem	—	470
Tarakan	350	—
Kon. Olie	395	400
Gas Nat. bezit	235	—
Solo Electr. Mij.	335	—
Gebeo	212½	220
Banjoemas Electr. Mij.	—	142
Sum. Electr. Mij.	—	115
Bali en Lombok Elec. Mij.	115	120
Rembang Electr. Mij. n.e.	—	110
5% Oblig. Ind. Leen. '15	100¼	—
„ „ „ à 500	100½	—
5% „ „ 17	100½	—
6% „ Doll. L. '22 B/C	101¾	102¼
4½% „ Ind. L. '26 A/B à 500	96½	—
5% „ Solosche Elect.	99	101
5% „ Gem. Batavia	99½	—
5½% „ Gem. Batavia	101	—
6% „ Soerabaja Veem	75	—
6% „ Pasir Randoe	99	100½
6% „ Bodj. Datar	—	100
6% Pdbr. N.I. Hyp.Bank à 500	—	101
6% Oblig. Triplexkistenfabriek	—	69¾
7% „ Pasir Randoe	100	105
Vergde Pr. Veren	—	130
Tegalsch Pr. Veer	260	295
Batavia Veem	60	—
Java Veem	—	185
Java Sum. Hand. Mij.	94	—
Preanger Hotel	100	—
Maintz en Co.	135	—
Amsterd. Rubber	162½	164½
Ardjoena	120	150
Artana	—	290
Bagelen	—	185
Moeara Laboe gew.	—	102½
Moeara Laboe pref.	—	110
Moelia	—	25
Oeloehmanah gew.	15	25
id. pref.	100	—
Goen. Hedjo	—	180
Pasoemah	—	50
Papandajan pref.	67½	—
Perbawatie	190	—
Telaga Patengan	—	370

*

Alle markten stil en lusteloos. Amerikaansche fondsen gevraagd.

*

Onze beursmedewerker meldt:

De markt miste heden elke animo. De handel bepaalde zich tot minimum omzetten. Sporen aangeboden. Mijnbouw verlaten. Sem. St. Prauwenveer in herstel, nabeurs stelde de vraag zich op afdoeningskoers. In olie geen zaken. Rubbers prijshoudend. Leeningen onveranderd. In exploratie geen belangen.

Bataviasche Beurs.

(*Nadruk Verboden*).

Afgedane Fondsen op 27 Jan

	Openingsk. laagste	Openingsk. hoogste	Slotkoersen laagste	Slotkoersen hoogste
Escompto cert.	89¼	89¼	89¼	89¼
H.V.A.	563	563	—	—
Poerworedjo	61	61	—	—
Cities Service Coy.	29¼	29¼	29½	29½ doll.
5% Oblig. Ind. L. '16	100¾	100¾	101¾	101¾
6% „ Doll. L. '22 A	102	102	—	—
4½% „ Ind. L. '26 A/B	96½	96¾	96½	96½
„ „ à 100	97½	97½	—	—
4½% „ Ind. L. '29 à 500	96¾	96¾	—	—
„ „ à 500	96¾	96¾	—	—
Sem. Stb. Pr. Veer	235	235	—	—
Strohoeden Veem	115	1 7¾	—	—
Hotel des Indes	143	143	—	—
Unie	—	—	188¾	188¾
Deli Spoor	—	—	202½	202½
Bat. Veem	—	—	70	70
4½% Oblig. Ind. L. '26 à 500	—	—	96½	96½

Fondsen waarvan geen afdoeningskoersen op 27 Jan. '30.

	Vraag	aanbod
Javasche Bank	310	315
Cert. N. H. M.	174	176
Handelsbank	157	—
Kol. Bank	214	216
A'dam Bank	189	193
Escompto aand.	89	—
Cult. Mij. Vorstenl.	147	—
Internatio	260	264
Lindeteves	151	155
Bandoeng Kinine gew.	—	310
Bandoeng Kinine pref.	—	144
Unie	188¼	189
Japanlijn	101	105
K. P. M.	—	225
N. I. Spoor	219	222
Deli Spoor	200	202½
Sem. Cheribon Tr.	147	149
Sem. Joana Tram	155	165

Wisselkoersen.

	Factorij.	Escompto Mij.	Handelsbank.
T.T. A'dam	100⅜	100⅜	100⅜
Zicht A'dam	100⅛	100⅛	100⅛
2 m/d A'dam	99⅞	—	—
3 m/d A'dam	99½	—	—
4 m/d A'dam	99¼	—	—
6 m/d A'dam	98¾	—	—
T.T. Londen	12.15	12.15	12.15
Zicht Londen	12.12½	12.12½	12.12½
30 d/z Londen	12.08¾	—	—
3 m/z Londen	12.—	—	—
T.T. Australië	12.—	12.00	12.—
Zicht Australië	11.97½	11.97½	11.97½
T.T. Amerika	2.49¾	2.49¾	2.49¾
Zicht Amerika	2.49¼	2.49¼	2.49¼
T.T. Frankrijk	10⅛	10⅛	10⅛
Zicht Frankrijk	10	10	10
Zicht België (Belga)	35	35	35
T.T. Duitschl.	59⅞	59⅞	59⅞
Zicht Duitschl.	59¾	59¾	59¾
Zicht Zwitserl.	48½	48⅜	48½
Zicht Italië	13⅜	13⅜	13⅜
Zicht Stockholm	67¼	67	67¼
Zicht Oslo	67	67	—
Zicht Kopenh.	67	67	67
T.T. Calcutta	91	—	—
T.T. Bombay	91	—	—
T.T. Madras	91	—	—
T.T. Colombo	91⅛	—	—
T.T. Rangoon	91⅛	—	—
T.T. Japan	1.23½	1.23½	1.23½
Zicht Japan	1.23¼	1.23¼	1.23¼
Zicht Manilla	1.25	1.24½	1.24¾
T.T. Hongkong	1.01	1.03	1.01
T.T. Shanghai	1.26	1.27	1.24½
T.T. Amoy	94	—	90½
T.T. Singapore	1.40⅝	1.40⅝	1.40⅝
T.T. Br.-Indië	—	91	90⅞

Batavia, 27 Jan. '30.

Amsterdamsche Wisselkoersen.

(*Aneta*).

	24 Jan.	25 Jan.
Prolongatierente	2½	3
A'dam-Java	99¼	99¼
A'dam-Londen	12.11 1/16	12.10⅞
A'dam-New-York	2.48 29/32	2.48 27/32
A'dam-Parijs	9.77⅜	9.77¼

Officiëele Producten-Noteeringen.

Opgave van de producten-noteeringen der Handelsvereeniging Batavia en de Ned. Ind. Ver. v/d Rubberhandel, loopende van 25 Jan. '30 12.30 u. n. m. tot 27 Jan. '30 12.30 u. n. m.

	gedaan Zaterdag	gedaan heden	laatste vraag	laatste aanb.
Rubber (per ½ K.G.) Java-Std.-Sheets Jan.	—	—	37¾	—
Java-Std.-Crepe Jan.	—	—	38½	—
Palembang Robusta koffie (per 100 K.G.) E.K. Bat. April/Mei	46¾	—	45¾	45¾
Zwarte Lampong Peper.- (per 100 K.G.) E.K. Bat. Jan./Febr.	—	—	100	101½
Jan./Maart.	—	—	100	101½
Witte Muntok Peper. (per 100 K.G.) E. K. Bat. Jan./Febr.	—	—	139¼	140⅞
Jan./Maart	—	—	139¼	140⅞

Productenmarkt Batavia.

Rubber smoked sheets en crepe f 0,37¾ vraag, f 0,38 aanb.
Palembang Robusta ready f 28¾ vraag 29½ aanbod.
Citronella-olie ready A f 2.80 aanbod.
Peper-Lampongs Jan./Febr. f 62¾ vraag, geen aanbod.
Peper-Muntok Jan./Maart f 86,— gedaan

Rubber-Noteeringen.

(*Reuter's Handelsdienst via Aneta*).

Singapore.

	25 Jan. 10 u. v.m.	25 Jan. 5 u. n.m.	27 Jan. 10 u. v.m.
Sheets spot	25	—	24¾
Crêpe spot	25	—	24¾
Sheets Jan.	25½	—	25¼
„ Apr./Juni	27	—	26¾
„ Juli/Sept.	28¼	—	28
Medium blankets Jan./Febr.	21¾	—	21½
Remilled native rolled bark Jan./Febr.	14	—	13¾

Heden opende de markt kalm.

Londen.

		24 Jan. open. not.	24 Jan. slot not.	25 Jan. open. not.	25 Jan. slot not.
Sheet spot	koop.	7½	7½	7 7/16	7 7/16
	verk.	—	7 9/16	—	7½
„ Jan./Mrt.	koop.	—	7⅝	—	7 9/16
	verk.	—	7 11/16	—	7 5/16
„ Juli/Sept.	koop.	—	7 13/16	—	7¾
	verk.	—	7⅞	—	7 13/16
Crêpe spot	koop.	—	7 5/16	—	7¼
	verk.	—	7 7/16	—	7⅜

De markt opende prijshoudend en sloot zeer kalm.

New-York.

		24 Jan. 4 u. n.m.	25 Jan. 4 u. n.m.
Crêpe spot	koop.	15¾	15¾
Sheet spot	koop.	15	14⅞
	verk.	15¼	15⅛
„ Jan./Mrt.	koop.	15¼	15⅛
„ Apr./Juni	koop.	15⅝	15⅝
	verk.	15⅞	15⅞

Markt kalm doch prijshoudend.

Slotnoteeringen.

		24 Jan.	25 Jan.
Sheet spot	koop.	15	—
	verk.	15¼	—
Apr./Juni	koop.	15⅝	—
	verk.	15⅞	—

De markt sloot slap.

Peper-Noteeringen.

Londen.

	24 Jan.	25 Jan.
Zwarte Singapore cif. Londen Jan./Mrt.	11½ gen.	11½ gen.
Witte Muntok cif. Londen Jan./Mrt.	15¾ ged.	15⅝ ged.
Zwarte Lampong cif. Londen Jan./Mrt.	11½ ged.	11½ verk.

Tin-Noteeringen.

Singapore.

	24 Jan.	25 Jan.
Verkocht	—	—
Prijs (per picol)	—	—

Londen.

25 Jan.

Slottransacties in den namiddag:

	25 Jan.
Ready per ton (standard)	—
3 mds. levering	—

New-York.

24 Jan.	25 Jan.
38⅜ doll.	38⅜ doll.

Markt prijshoudend.

Copra.

Londen.

25 Jan.

Jan./Febr 22 pd.st. 10 s.h. verk.

De rubbersituatie.

De voorzitter van het Landsyndicaat de heer Marinus wijst er volgens onzen specialen dienst in het *Handelsbl.* op, dat de individueele eigenschappen van de Hollanders een samenwerking in den rubber bemoeilijken. Het treffen van maatregelen is doelloos, zoo lang de inlandsche rubber zich afzijdig houdt.

De heer Marinus acht samenwerking mogelijk, ook de medewerking van de regeering, doch inmenging van de regeering acht hij ongewenscht, evenals Helfferichs's uitvoerrecht op inlandsche rubber.

De kostprijs van de ondernemingsrubber is dalend, waardoor het verschil met de inlandsche rubber kleiner wordt.

Indien de regeering inziet dat samenwerking op basis van gelijkheid van inlandsche rubber, ondernemingsrubber en de regeering mogelijk is, zullen middelen daartoe gevonden moeten worden. De inlandsche rubber dient de leiding te worden gegeven tot voordeel van alle drie de groepen.

De heer Hayes van de Goodrich cy zei in een persgesprek, lagere rubberprijzen te verwachten in verband met de steeds toenemende productie. Hij verwacht dat de Chineezen, met speculatieve doeleinden de inlandsche rubber zullen opkoopen zoodra de productie niet meer loonend is, waardoor de productie van inlandsche rubber eenigszins gestabiliseerd zal worden en wederom een toeneming is te verwachten.

VERKORTE BALANS VAN DE JAVASCHE BANK

op den 25sten Jan. 1930 des avonds.

DISCONTO'S BETAALBAAR IN NED. IND. (*incl. voorschotten in Rekening-Courant*).			
Handelspapier		f 6.633.777.21	
Vendupapier		„ 1.786.706.09	f 8.420.483.30
WISSELS, BUITEN NED. IND. BETAALBAAR			
In disconto.		—.—	
Gekocht	f 31.054.581.30		
Af: verkocht, maar voor de Bank nog niet afgeloopen	„ —.—	f 31.054.581.30	„ 31.054.581.30
BELEENINGEN (*incl. Voorschotten in Rek.-Crt*).			
Goederen en Documenten	f 35.324.664.47		
Eff. en Wissels	„ 50.152.113.77		
do. prol. in Nederl.		f 85.476.778.24	
Hypothecaire Vorderingen		„ 684.084.13	
Andere voor overdracht of beleening vatbare en bij geschrifte aangegane inschulden		„ —.—	
Munt en Muntmateriaal		„ 26.282.74	„ 86.187.145.11
VOORSCHOTTEN AAN HET GOUV.			„ —.—
BELEGD KAPITAAL			
Effecten		f 4.464.513.84	
Hypotheken		„ —.—	„ 4.464.513.84
BELEGD RESERVEFONDS			
Effecten		f 12.953.183.71	
Hypotheken		„ —.—	„ 12.953.183.71
NED. IND. MUNTSTUKKEN			
Goud		f 72.325.790.—	
Zilver		„ 30.015.341.50	
Pasmunt		„ 570.532.28	„ 102.911.663.78
MUNT EN MUNTMAT.			
Munt, goud	f 49.829.198.07		
Muntmater. goud	„ 17.397.540.89	f 67.226.738.96	
Munt, zilver	„ —.—		
Muntmater. zilver	„ 289.006.35	„ 289.006.35	„ 67.515.745.31
BELEGD PENSIOEN- EN ONDERSTANDFONDS			„ 3.783.862.98
GEBOUWEN EN MEUBELEN DER BANK			„ 6.438.149.02
DIVERSE REKENINGEN			„ 29.696.618.74
			f 353.425.947.09
Beschikbaar Metaalsaldo		f 42.528.466.68	
Muntbiljetten in omloop van f 2,50		f 22.161.460.—	
„ „ „ „ „ 1.—		f 16.650.720.—	
		f 38.812.180.—	

KAPITAAL		f 9.000.000.—
RESERVEFONDS		„ 13.500.000.—
BIJZONDERE RESERVE		„ 1.793.742.91
PENSIOEN- EN ONDERSTANDFONDS		„ 3.815.751,83
BANKBILJETTEN IN OMLOOP		„ 279.314.840.—
BANKASSIGNATIËN IN OMLOOP		„ 1.586.782.79
REKENING-COURANT SALDI:		
Van het Gouvt.	f 5.282.551.93	
Van anderen	„ 32.136.850.60	37.419.402.53
DIVERSE REKENINGEN		„ 6.995.427.03
		f 353.425.947.09

IN- EN UITVOER SUMATRA'S OOSTKUST.

(*Van het Centraal Kantoor voor de Statistiek*)

Gedurende de maand Dec. '29 werden door particulieren in het Gouvernement Sumatra's Oostkust ingevoerd 43.422 ton (bruto) goederen ter waarde van f 10.653.000,— uitgevoerd 87.076 ton (bruto) goederen, ter waarde van f 25.521.000,—.

Voor de afzonderlijke S.O.K.-havens gelden de cijfers en cumulaties in den hieronder volgenden staat, waarin ter vergelijking tevens de In- en Uitvoercijfers over dezelfde periode(n) van 1928 zijn opgenomen.

I. Invoer.

Havens	Bruto-gewicht in 1000-tall: K.G. Dec. '29	Dec. '28	Januari/Dec. '29	Januari/Dec. '28	Waarde in 1000-tallen guldens Dec. '29	Dec. '28	Januari/Dec. '29	Januari/Dec. '28
Belawan	28442	22728	314659	303374	7343	6118	83017	78684
Pkl. Brandan	3984	5517	61606	74215	1058	914	14213	9350
Tandj. Balei	3536	3341	49515	36727	743	754	9112	8154
Tandj. Poera	477	611	6971	7268	92	106	1311	1291
Tandj. Tiram	254	439	3363	4100	37	62	511	591
Tandj. Bringin	232	299	2894	3290	34	48	520	596
Bagan Si Api-Api	1168	1131	13760	13532	293	270	3494	3482
Pakanbaroe	503	704	7756	7583	191	140	2140	2034
Laboeanbilik	2920	1781	25214	19077	455	393	4867	4090
Koealoe	145	120	1500	1357	25	23	305	283
Selatpandjang	716	879	9726	10133	171	160	1966	2010
Siak Sri Indrapoera	148	192	1976	1828	31	40	446	428
Bengkalis	897	1885	14115	15702	180	200	2257	3396
Totaal	43422	39627	504055	498185	10653	9228	124159	114389

II. Uitvoer.

Havens	Bruto-gewicht in 1000-tall: K.G. Dec. '29	Dec. '28	Jan./Dec. '29	Jan./Dec. '28	Waarde in 1000-tallen guldens Dec. '29	Dec. '28	Jan./Dec. '29	Jan./Dec. '28
Belawan	16884	16574	176026	153544	18081	19477	162347	170091
Pkl. Brandan	38957	9079	341961	131171	3021	860	27430	13086
Tandj. Balei	2920	2215	22890	25849	1934	778	8994	15242
Tandj. Poera	441	579	8019	7579	311	358	4556	6382
Tandj. Tiram	309	400	4007	3847	70	97	933	947
Tandj. Bringin	48	56	635	836	12	11	132	198
Bagan Si Api-Api	1158	1239	19001	17394	211	222	3183	3014
Pakanbaroe	338	544	5605	5306	168	282	3060	3358
Laboeanbilik	960	1049	13337	12407	433	537	6596	6389
Koealoe	150	123	2582	2368	52	43	870	947
Selatpandjang	12483	12330	168157	171459	505	492	6660	6947
Siak Sri Indrapoera	3255	129	9002	1384	174	54	989	737
Bengkalis	9173	8484	97779	90113	549	503	5766	6765
Totaal	87076	52801	869001	623257	25521	23709	231516	236103

De Rubberveiling te Singapore.

(*Van Hooglandt & Co*).

SINGAPORE, 22 Jan. '30.

Gedurende het begin der afgeloopen verslag-periode stegen de prijzen iets, hoofdzakelijk ten gevolge van speculatieve aankoopen, doch daalden naderhand weer.

De voorraden in Londen en Liverpool zijn met 742 ton gestegen en bedraagt het totaal voor het Vereenigde Koninkrijk per 13 Januari l.l. 79.122 ton.

De heden gehouden veiling was goed bezocht. Sheeds en Pales werden vlot van de hand gedaan. Voor Browns bestond middelmatige vraag. De mindere soorten behaalden goede prijzen.

Van de totaal gecatalogiseerde hoeveelheid van 1059 ton werd 938 tot aangeboden en 800 ton verkocht.

	doll. cents per lb.			Guldencents p. ½ K.G.		
Ribbed smoked sheet standard		—		—	—	
„ „ Good average quality	0.23	—	0.24	—	0.35½	— 0.37
„ „ off quality	0.21	—	0.22½	—	0.32¼	— 0.34¾
Crepe Pale standard quality		—		—	—	
„ „ Good average quality	0.23	—	0.24¼	—	0.35½	— 0.37¼
„ „ off quality	0.21	—	0.22½	—	0.32¼	— 0.34¾
„ Brown Fine	0.19	—	0.20½	—	0.29¼	— 0.31½
„ „	0.16	—	0.18½	—	0.24¾	— 0.28½
„ Dark	0.12½	—	0.15	—	0.19¼	— 0.23
„ Bark	0.09½	—	0.12	—	0.14¾	— 0.18½

Koers: 140.

Ned. Fordfabriek.

DEN HAAG, 25 Jan. (*Aneta*). De Ned. Fordfabriek keert 10 procent uit.

Ter Reede van Cheribon.

In het tijdvak van 11 t/m 20 Januari 1930 hebben 39 schepen met een totaal netto inhoud van 256.114,92 M³ ter reede van Cheribon geankerd.

Bethlehem Steel.

Volgens berichten uit New-York heeft de winst van de Bethlehem Steel in het laatste kwartaal 1929 10 millioen gulden bedragen. De verwachting was 9 millioen. Het kwartaalsdividend blijft thans gehandhaafd op 1½ dollar per aandeel.

Men verwachtte te New-York, dat de staalmarkt zeer vast zou zijn op de publicatie van deze cijfers.

SCHOOL EN KERK.

Zendingswetenschap.

DEN HAAG, 25 Jan. (*Aneta*). De generale zendingsdeputaten stellen voor een hoogleeraar in de zendingswetenschap te benoemen aan de Theologische School te Kampen.

Standplaatstoelage.

Bij G. B. is bepaald, dat aan leerkrachten, verbonden aan bijzondere inrichtingen van voorbereidend onderwijs (fröbelscholen), voor zoover deze krachtens de subsidieregeling voor de bijzondere fröbelscholen, vastgesteld bij het besluit van 29 Aug. 1926 No. 28 (Bijl. No. 11153), in het genot zijn gesteld van ondersteuning uit 's Landskas, een standplaatstoelage kan worden toegekend naar dezelfde grondslagen, welke voor burgerlijke landsdienaren zijn vastgesteld bij de Standplaatstoelagenregeling in Staatsblad 1927 No. 358, zooals deze nader is en zal worden gewijzigd en aangevuld.

Radio-Nieuws.

Onze Luisterpost.

Een onzer lezers deelt ons het volgende mede:

Reeds eenige malen had ik des Zondagsmorgens een station gehoord op ongeveer 40 Meter, dat ik niet kon thuis brengen. Er werd steeds kerkgezang en een preek uitgezonden en ik heb net zoolang geluisterd en geïnformeerd tot ik het precies te pakken had. Daar het ook voor anderen wel interessant zal zijn, laat ik U hier volgen, hetgeen ik zelf vernam.

Het is het station voor Radio-uitzending der Protestantsche kerk te Bandoeng, op een golflengte van 40,5 Meter. Uitzending geschiedt alleen op Zondagmorgen vanaf ongeveer 9 uur.

Rapporten worden gaarne ingewacht bij den heer H. Meijer, Nieuw Merdika 60 te Bandoeng.

Programma's.

Bat. Radio Vereeniging.

Maandag, 27 Jan.

7 — 9 Muziek Hotel der Nederlanden.

9 — 10 Beethovensonates door den heer Coronel.

Dinsdagavond zal de heer Slikkerveer, organist van de Willemskerk alhier, voor onze luisteraars een orgelconcert geven. Het volgende programma zal uitgevoerd worden:

1. Avondlied — Joh. de Zwaan.
2. Largo — Händel.
3. Sei nun gnädig, milder Himmel. (uit die Jahreszeiten)
4. Van een Koningsvrouwe. — A. Spoel.
5. Adagio — Corn. Immig.
6. Andante Religioso — Bouwman.
7. Andante — Krol.
8. Andantino's — Corn. Immig.
9. Kleine Fugen — B. de Vries.

Woensdag en Donderdag worden als gewoonlijk gevuld door klassieke en dansmuziek op gramofoonplaten en door de concerten van het Bulgarian Trio en het strijkje van Hotel der Nederlanden.

Vrijdagavond krijgen wij een speciale uitzending. Mevr. Fels-Wijers zal dan een lezing houden over "Nieuwe stroomingen in de Muziek", en deze lezing illustreeren op den vleugel.

Op Zondag zal des morgens de heer Jaap Brill, pianist van het Capitol, een pianoconcert voor onze microfoon geven, terwijl des avonds de heer Coronel zijn Beethovencyclus vervolgt.

Uitvoeriger programma's van de verschillende uitzendingen zullen in den loop der week nog nader bekend gemaakt worden. Het harmonium voor Dinsdagavond en de vleugel voor de andere avonden zijn beide welwillend afgestaan door de firma Naessens.

Bandoengsche Radio-vereeniging.

Maandag, 27 Jan.

(*Korte golf, 58 M*).

Het program voor Maandag van de Preanger-Muziek, te broadcasten door de Radio-vereeniging aanvang half 8 n. m. luidt: 1. Ouverture "Die schöne Galathea", Suppé. 2. "Poème", Fucik. 3. Walzer "Rivierzauber", Ohlsen. 4. Fantaisie aus der Oper "Tiefland", D' Albert. 5. Paraphrase "Die Loreley", Nesvedba, 6. "Aus Delibes's Melodien", Urbach.

RECHTZAKEN.

De Zaak Trieling.

Vandaag werd de behandeling van de zaak, voortgezet.

De verdediger ziet af van het verhoor van getuige Willemse en zal zich bepalen tot het overleggen van verschillende op de kwestie betrekking hebbende brieven.

Getuige Batten, boekhouder bij de firma Favoriet, te Bandoeng heeft beklaagde jarenlang gekend, en is in 1928 bij hem in dienst gekomen.

Getuige had in de zaak een kasboek en een debiteurenboek bij te houden.

De gegevens voor het kasboek haalde hij elken ochtend uit een orderboekje.

Zonder bewijsstuk werd nooit het kasboek ingevuld,

Getuige zet uiteen hoe de boekhouding der zaak door hem gevoerd werd,

President tot getuige: Bemoeide beklaagde zich nogal veel met de zaak?

Getuige: Neen, wel mevrouw Trieling.

Pres.: Waarom niet?

Get.: Omdat hij als ambtenaar daarvoor niet veel gelegenheid had.

Mevrouw Trieling had toezicht op het bedrijf, benzine verkoop enz., doch niet op het financiëele beheer.

Pres.: Waarom is het verlof van den heer Trieling niet doorgegaan?

Get.: Omdat de toestemming daartoe in verband met de belastingzaak werd ingetrokken.

Beklaagde heeft op de verklaringen van getuige niets aan te merken. Getuige De Willigen, is vroeger bij beklaagde in dienst geweest. Hij was in de autozaak o.a. belast met het bijhouden van het orderboekje en de ontvangst der door de chauffeurs opgehaalde bedragen, welk geld dan aan mevr. Trieling werd afgedragen.

Pres.: Hoe groot was per dag dat bedrag in totaal?

Get.: Zeer verschillend, tusschen de 30 en 200 gulden ongeveer.

De zaak had 16 auto's.

Desgevraagd zet getuige vervolgens uiteen, hoe op een dag, toen hij in de zaak was, de heer Gevaerts per telefoon het verzoek deed om beklaagde te spreken. Wat er tusschen de twee telefonisch besproken is weet getuige niet, wel dat beklaagde na het gesprek aan zijn vrouw zeide, „ik wensch *niet* naar den officier van Justitie te gaan.

Daarna wordt op verzoek van beklaagde nogmaals getuige Batten voorgeroepen, om op enkele vragen te antwoorden.

De verdere behandeling der zaak wordt daarna uitgesteld tot Woensdag, 29 Januari, 9 uur v.m.

Uit de Provincie.

(*Van onze correspondenten.*)

SOEKABOEMI.

De P.N.I.

Zooals wij eerder reeds meldden, zit de P.N.I. alhier niet stil. Zaterdagavond zijn weder honderden naar het clubhuis getrokken om cursussen bij te wonen. Men moest echter naar huis terug keeren, daar er geen cursusleiders uit Batavia gekomen waren!

De afdeeling Soekaboemi van de P.N.I., bestaande uit zeven ressorten, behoort thans tot het rayon Batavia van deze vereeniging.

CHERIBON.

Gemeenteraadsvergadering.

Ons municipaal college is bijeengeroepen ter bijwoning van een openbare raadsvergadering op Vrijdag, 31 Januari a.s.

De agenda voor deze vergadering vermeldt o.a.:

Vaststelling van het aantal drankvergunningen A voor het dienstjaar 1930.

Voorstel om B. en W. te machtigen tot het in beheer vragen van een stuk grond behoorende tot vrij staatsdomein, gelegen in de dessa Kedjaksaan bestemd voor klein woningbouw en verkeersverbetering.

Voorstel om B. en W. te machtigen tot het aangaan van een overeenkomst van huur en verhuur met de B.P.M. inzake een stuk grond gelegen te Tjingkol op het bioscoopterrein.

Voorstel tot het in beheer aanvragen van een stuk grond gelegen hoek Poelasaren Lemahwoengkoek.

Goedkeuring van het besluit van B. en W. van 6 Januari 1930 No. 5/3/B. en W. waarbij aan den tweeden klerk Bondan ontslag is verleend en het onvereenigbaarverklaren van eenige Gemeente-betrekking met het lidmaatschap van de P.N.I.

Voorstel tot beschikbaarstelling van een bedrag van f 2800,— voor de aanschaffing van machines voor de mechanisatie v/h Waterleidingbedrijf.

Voorstel om B. en W. te machtigen bij de regeering onteigening aan te vragen van gronden in de dessa Kedjaksaan ten name der N.V. Volkshuisvesting.

Aanrijding.

Een Inlandsch knaapje van 7 jaar oud werd nabij dessa Beber, bij het oversteken van den weg, aangereden door auto E 2102 bestuurd door den heer R. uit Cheribon. De bestuurder heeft nog getracht door krachtig te remmen de aanrijding te voorkomen, hetgeen hem echter niet is mogen gelukken.

Het knaapje, dat zelve de schuld draagt, brak het linkerdijbeen en werd in het Gem. Ziekenhuis opgenomen.

Razzia.

Reeds bij herhaling werd door ons vermeld dat de bedelarij in ons stadje zoo welig tierde. Eindelijk is de politie er toe overgegaan een razzia onder dit gespuis te houden en werden 7 Inlanders terzake van bedelarij in den openbaar gearresteerd.

Rechtspositie.

Van terzijde mochten we vernemen dat er een nieuwe ambtenaarsverordening in bewerking is.

BANDOENG.

Pasoendan.

Gisterenmorgen hield deze vereeniging haar periodieke vergadering ter behandeling der volgende agenda:

1. Mededeeling van de oprichting van de H.I.S. voor meisjes op 1 Juli 1930. Het benoodigd kapitaal is reeds verkregen.

2. Oprichting van een kunstkring genaamd Kabinangkitan Pasoendan.

3. Oprichting van een studiefonds. Het reeds lang bestaand Studiefonds te Bandoeng „Boedi Pangoengsi Hati" is bij de afdeeling Pasoendan ingelijfd.

4. Oprichting van een studiefonds voor Inheemsche kinderen. Het hoofdbestuur neemt de taak aan de afdeeling Bandoeng te moeten opdragen.

Het hoofdbestuur heeft reeds daartoe stappen bij het Departement van Justitie gedaan. Ter bestudeering en ter voorbereiding van het weeshuis zal de afdeeling Bandoeng een commissie samenstellen. De volgende heeren zullen daartoe worden aangezocht: dr. Djoendjoenan, Indisch Arts; Moh Enoch, directeur R-gentschapswerken; Sastraatmadja, Hoofdschoolopziener. Sastradipoera, onderwijzer aan de Osvia, Djajakoesoema, ambtenaar bij het Volkscredietwezen.

5. Een der bestuursleden zal een voordracht houden over verwaarloosde kinderen hier te Bandoeng en te nemen maatregelen ertegen.

6. Een lid van het hoofdbestuur zal over partijbelangen spreken.

7. Een bestuursverkiezing zal plaats hebben.

Burgerlijke Stand van Cheribon.

Staat van aangekomen personen vanaf 17 t/m 23 Januari 1930.

E. K. Th. Kaldasch, wnd. directeur Ned. Ind. Gas Mij, Hotel Rebberink. R. van Oortmerssen, Kebonbaroe, Gang H.I.S.

Staat van vertrokken personen vanaf 17 t/m 23 Januari 1930.

R. Illing, directeur der Electr. Centrale, der Ned. Ind. Gas Mij. vertrok naar Europa.

VOLKSRAAD.

2de Gewone zitting 1929-1930.

Vergadering van Maandag, 27 Jan. 1930.

Voorzitter: J.W. Meijer Ranneft.

De voorzitter opent de vergadering. Aan de orde zijn de

Algemeene beschouwingen

over de suppletoire begrooting 1930.

De heer Fruin vraagt om het hem niet euvel te duiden dat hij zich *niet* beperkt bij deze alg. beschouwingen. Spr. releveert het ontstaan van de Vad. Club, een van de belangrijkste gebeurtenissen van het afgeloopen jaar.

De linksche propaganda en de ethische regeeringskoers hebben aan de onverschilligheid der Europ. ingezetenen een einde gemaakt.

Spr. legt dan de bekende beginselverklaring af van de Vad. Club. Hij is er van overtuigd, dat de oprichting en de actie der V.C. volkomen gerechtvaardigd was en is.

Spr. legt den nadruk op de noodzakelijkheid van het Ned. gezag, gebaseerd op eeuwenoude rechten en plichten welke synoniem zijn met de Nederl. belangen.

Indië is hervormingsmoe, meent spr. Economische mondigheid is veel meer noodig dan politieke mondigheid.

Dit is — heel in het kort — het beginsel-programma van de Vaderl. Club.

De leden van die club staan midden in de maatschappelijke praktijk.

Spr. gelooft, dat geen vereeniging hier te lande zulk een ideëel doel heeft als de V. C. Zij wil meewerken aan het scheppen van zuivere verhoudingen. Zij vormt geen blank front en wenscht niet, dat de verschillende bevolkingsgroepen vijandig tegenover elkaar zullen komen te staan.

De V. C. ziet de Nederl. belangen heel anders dan de regeering. Van daar een scherpe critiek, welke weergeeft wat er leeft in breede kringen der Europ. samenleving. De critiek richt zich op de regeeringskoers. Maar de regeering beschouwt dit als persoonlijke hoon.

Spr. verklaart nadrukkelijk, dat ieder denkbeeld van dien aard hem volkomen vreemd is.

De regeering beschuldigt zijn zijdelings van overtreding van de wet, welke niet gemotiveerd is.

De Regeeringsgemachtigde v. Alg. Zaken, de heer Kiewiet de Jonge, interrumpeert spr. met de opmerking dat hij (Fruin) bij meerdere gelegenheden openlijk gezegd heeft het te betreuren dat de Landvoogd niet bij de huldiging van J. P. Coen aanwezig kon zijn. Het maakte den indruk alsof men de eigen helden niet durft te eeren, zeide de heer Fruin. Dat is beledigend.

De heer Fruin verklaart, dat hij geen beleediging bedoelde.

De voorzitter maakt dan een einde aan het debat.

De heer Fruin zet zijn rede voort met een critische opmerking over het niet benoemen van V.C.-leden tot lid van den Provincialen Raad.

Spr. verlangt voorts, dat de Regeering zich duidelijk uitspreekt over het lidmaatschap van de Vad. Club voor officieren en ambtenaren.

Nu wekt het den indruk of de Regeering zulk een lidmaatschap afkeurt.

Spr. critiseert voorts de houding der Regeering ten aanzien van den Soerabajaschen Sinomanraad. Hij betreurt voorts dat de circulaire van West Java tegen de P.N.I. niet uitgebreid is tot geheel Java. Ook de rest van Java moet tegen de P.N.I.-propaganda worden beschermd.

Voorts uit spr. zijn groote voldoening over de huiszoeking en aanhoudingen van en na 29 December j.l. Maar de Regeering moet nu ook de tweede stap doen: verbod van de P.N.I. Zij moet deze vereeniging in haar geheel als staatsgevaarlijk verklaren. Spr. is het evenmin eens met de scheiding welke de Regeering maakt tusschen evolutionaire en revolutionaire nationalisten. Voor spr. is er geen enkel verschil tusschen de twee.

Wat men nationalisme noemt vormt geen volksbeweging. Het is van boven af opgedrongen. Dit nationalisme moeten we tegenwerken met alle kracht!

Spr. sluit zich intusschen volkomen aan bij de hulde van de regeering voor het optreden van bestuur en politie bij de huiszoekingen. Spr. moet deze echter verkleinen met het oog op het ongemoeid laten van twee kasten bij den administrateur van de Studieclub te Soerabaja, wijl die niet van de P.N.I. waren. Dat was een fout, volgens spr.

Spr. ontkent voorts de juistheid van de stelling als zou het beletten van bovengrondsche actie tot meer gevaarlijke ondergrondsche actie voeren.

De bevolking wenscht geen einde aan het Ned. gezag. Zij wenscht slechts rechtvaardig te worden behandeld.

Incident.

De regeeringsgemachtigde voor Alg. Zaken, mr. Kiewit de Jonge, verklaart dat de regeering niet voldaan is over de, door den heer Fruin gegeven verklaring naar aanleiding van de passage, door de regeeringsgemachtigde v. Alg. Zaken zooeven geciteerd uit de propaganda-rede van den heer Fruin, o. m. te Batavia en Cheribon gehouden, inzake de afwezigheid van den Gouverneur-generaal bij de huldiging van J. P. Coen.

De Landvoogd heeft dit opgevat als een poging tot persoonlijken hoon. Spr. vraagt den heer Fruin zijn woorden in dit opzicht in te trekken.

De heer Fruin meent, dat het om feitelijkheden gaat, welke al niet juist zijn weergegeven. Spr. verklaart dat hij zich alleen te Batavia aldus heeft uitgelaten. Spr. citeert hetgeen hij toen gezegd heeft, hierop neerkomende, dat om gevoeligheden te ontzien, door den Landvoogd de Nederlandsche gedachte wordt losgelaten.

Betreffende het verzoek van den regeeringsgemachtigde voor Alg. Zaken aan spr. om zijn woorden in te trekken, wenscht spr. straks nog een en ander te zeggen.

De heer Kiewiet de Jonge verklaart, dat voorzoover hem bekend in geen eerecode ter wereld de vrijheid wordt verleend om wanneer men woorden heeft gesproken, welke een andere partij beleedigend acht, en om een verklaring daarvan wordt gevraagd, men uitstel van antwoord verzoeken kan.

De heer Fruin constateert, dat bij gezegd heeft, dat het nooit in zijn bedoeling heeft gelegen den Landvoogd persoonlijk te beleedigen of te hoonen. Daarmee had toch genoegen moeten worden genomen!

De Regeeringsgemachtigde v. Alg. Zaken waardeert die verklaring, doch acht die niet voldoende, en blijft er op aandringen door volledige intrekking der betrokken woorden, die den indruk van een poging tot hoon hebben gewekt, het incident uit de wereld te helpen.

De heer Fruin vraagt hiervoor wederom uitstel.

De Regeeringsgemachtigde wenscht geen uitstel te accepteeren. Hij vraagt nogmaals intrekking.

De voorzitter hamert en deelt mede, dat de heer Fruin thans niet behoeft te antwoorden. Hij geeft het woord aan den heer Thamrin.

Thamrin.

De heer Thamrin doet in de eerste plaats mededeeling van de oprichting van een nationale fractie bestaande uit een tiental Indoneische volksraadsleden. De federatie stelt zich ten doel de zelfstandigheid van Indonesië langs wettelijken, evolutionnairen weg te bereiken.

Spr. releveert dan de huiszoekingen en aanhoudingen met de daarop gevolgde verklaring der regeering op 10 Januari j.l., welke bij spr. en zijn geestverwanten de vermoedens bevestigden welke zij omtrent die maatregelen hadden. Zij, die te voren met vertrouwen opkeken naar deze regeering hebben door het gebeurde een gevoel van ongerustheid en onbevredigheid gekregen, ook en vooral door het weinig positieve der regeeringsverklaring.

Spr. betoogt dan uitvoerig, dat de redevoeringen van de P.N.I.-leiders als regel allerminst opruiend waren, zooals wel het beste blijkt uit de zeldzaamheid van ingrijpen der politie op de vergaderingen. Strikt werd gewaakt tegen elk symptoom van excessen bij de redeningen.

Ir. Soekarno hield bijv. op bijna elke vergadering zijn hoorders de noodzakelijkheid om rustig en binnen de perken van de wet te blijven, nadrukkelijk voor.

Spr. wijst in dit verband op de omstandigheid dat die H. B.-voorzitter der P.N.I. even voor het uitbreken van de zoogenaamde ongeregeldheden zijn standplaats verliet om een congres te Solo bij te wonen.

Dit zou voor een leider verraad hebben beteekend, indien hij ook maar iets van zulke voornemens had geweten of vermoed.

(*Wordt vervolgd.*)

SCHEEPSBERICHTEN

Haven van Tandjong-Priok.

Aangekomen 25 Jan.

N.I. ss. „Op ten Noort" gez. Gotz, van Soerabaja en Semarang, agt. K.P.M.

N.I. ss. „Coen" gez. van Trigt, van Oosthaven, agt. K.P.M.

N.I. ss. „Lematang" gez. Huyer, van Padang, agt. K.P.M.

Ned. ss. „Insulinde" gez. Ruhaak, van Rotterdam en Singapore, agt. R.L.

Eng. ss. „Quiloa" gez. Warrington, van Colombo en Semarang, agt. Macl. Watson.

Ned. ss. „Jacatra" gez. de Boer, van Calcutta en Tg Pandan, agt. S.M.N.

Eng. ss. „Marella" gez. Mortimer, van Melbourne en Semarang, agt. C/Maccoll.

Duitsch. ss. „Essen" gez. Mahr, van Hamburg en Padang, agt. Muller Co.

Aangekomen 26 Jan.

N.I. ss. „Plancius" gez. v. d. Worp, van Singapore en Muntok, agt. K.P.M.

N.I. ss. „de Eerens" gez. v. Grieken, van Palembang, agt. K.P.M.

N.I. ss. „Speelman" gez. de Roos, van Semarang en Cheribon, agt. K.P.M.

Ned. ss. „Salawati" gez. Ouweband, van Makasser en Semarang, agt. S.M.N.

N.I. ss. „Janssen" gez. Terburg, van Oosthaven, agt. K.P.M.

N.I. ms. „Boelongan" gez. Bakker, van Palembang, agt. K.P.M.

Jap. ss. „Yebosi Maru" gez. Uyeno, van Moji en Soerabaja, agt. N.I.K.A.S.

Ned. ms. „Indrapoera" gez. Ross, van Soerabaja en Semarang, agt. R.L.

N.I. ms. „Paloh" gez. Laubinger, van Palembang, agt. K.P.M.

Vertrokken 25 Jan.

Eng. ms. „Dolphin Shell" gez. Birkett, naar Pladjoe.

N.I. ss. „Bintoehan" gez. Akkerman, naar Singkawang en Pontianak.

N.I. ss. „Palebleh" gez. Ahlers, naar Palembang.

N.I. ms. „Peisander" gez. Read, naar Padang, Sumatra, Camaran, Djeddah en Europa.

N.I. ss. „Op ten Noort" gez. Götz, naar Muntok, Singapore en Bek-Deli.

Eng. ms. „Prometheus" gez. I u gan, n/ Telok Betong, Belawan, Suez, Port Said en Europa.

Ned. ss. „Radja" gez. Plugge, n/Oosth., Padang, Suez, Port Said, Marseille en Amsterdam.

Ned. ss. „Karimoen" gez. Verneulen, naar Belawan, Sabang, Colombo, Camara, Djeddah en New-York.

N.I. ss. „Tjikandi" gez. de Jonge, naar Cheribon, Tegal, Pekalongan, Semarang, Soerabaja, Balik Papan, Manila, Amoy en Shanghai.

Eng. ms. „Muncaster Castle" gez. Cann, naar Singapore, Penang, Colombo, P. Said, Suez en New-York.

Eng. ss. „Marella" gez. Mortimer, naar Singapore.

Vertrokken 26 Jan.

N.I. ss. „Tjimenteng" gez. v/d Watering, n/Semarang, Soerabaja, B. Papan, Makasser en Japan.

Eng. ss. „Quiloa" gez. Warrington, naar Colombo via Bombay.

N.I. ss. „Lemaire" gez. v/d Wal, naar Palembang, Singapore en Saigon.

N.I. ss. „Plancius" gez. v/d Worp, naar Semarang en Soerabaja.

N.I. ss. „Lematang" gez. Huyer, naar Padang.

Ned. ss. „Bali" gez. Jansen, n/Cheribon, Tegal, Pekalongan, Semarang en Soerabaja.

Duit. ss. „Essen" gez. Mahr, n/Cheribon, Tegal, Semarang, Soerabaja en Makasser.

Ned. ss. „Roebat" gez. Slijbo m, n/Cheribon, Semarang, Soerabaja, Makasser en Balikpapan.

Ned. ss. „Jacatra" gez. de Boer, naar Cheribon, Tegal, Pekalongan, Semarang en Soerabaja.

Rotterdamsche Lloyd.

ss. „Soekaboemi" 25 dezer uit Makasser kustreis.

ms. „Indrapoera" 26 dezer te Priok kustr.

ms. „P. Bras" 25 dezer te Semarang id.

ss. „Saleier" 25 dezer uit Soerabaja id.

ss. „Salawati" 26 dezer te Priok id.

ss. „Roepat" 26 dezer uit Priok id.

ss. „Tjerimai" 26 dezer pass. Perim uitr.

ss. „Kertosono" 26 dezer uit Sabang id.

ss. „Djember" 26 dezer te Sabang id.

ss. „Schouwen" 25 dezer te Medan id.

ss. „Pr. der Ned." 25 dezer uit Colombo id.

ss. „Buitenzorg" 26 dezer uit Padang thuisreis.

ss. „Radja" 26 dezer uit O. Haven thuisr.

ss. Kon. der Ned." 26 dezer uit Belawan thuisreis.

ss. „Moena" 26 dezer uit Sabang thuisr.

ss. „Krakatau" 25 dezer te Triest id.

ss. „Pr. Juliana" 25 dezer te Amsterdam, thuisreis.

Holland Amerika Lijn.

ss. „Blijdendijk" 25 dezer te Soerabaja kustreis.

Java New-York Lijn.

ss. „Karimoen" 25 dezer uit Priok.

ss. „Madoera" 26 dezer uit Suez en 10 Febr. verw. Sabang.

Java BengalenLijn.

ss. „Jacatra" 26 dezer uit Priok.

ss. „Bali" 26 dezer uit Priok.

Radioverbindingen.

Binnen bereik van Weltevreden-Radio: Op ten Noort, v/d Wijck, Thecable, Dolphin Shell, Roepat, Bali, Tjikarang.

„Chr. Huygens" Alexandria, „P.C. Hooft" Alexandria, „Pr. der Ned." Sabang, „Kon. der Ned." Sabang, „Patria" Gibraltar, „Tjerimai" Karachi, „Tambora" Gabofinisterre, „Sibajak" Karachi.

De schepen zijn allen in verbinding met Sabang- en Scheveningenradio, uitgezonderd de „Tambora".

Passagierslijst

van het Ds. ms. *Indrapoera* Gezagvoerder E. P. Ross, bestemd te vertrekken van Batavia naar Rotterdam op Woensdag den 29 Jan. '30 des middags 12 uur.

Van Batavia naar Singapore.

J.J, Milne, mevr. Milne, S. Samuels.

Van Batavia naar Bel.-Deli.

Mevr. J. C. Bakker en 1 kd, mevr. K. Boy-Jansz, E. Kwant, ir. J.B. Leeuwenburg, A. W. G. Luke, E. Murray, J. Olijslager, mej. S. Pufkuns, F. Pütz, P. E. Tegelberg, G.A.M. Vermaes.

Van Batavia naar Colombo/Port-Said.

J.L. Adler, mevr. Adler, mej. Glift, W. Dwight, mevr. Dwight, Fr. Ekelund, mej V. Gordon, mej. E. Guy, mevr. M.S. Hadley, J. de Laittre, heer Scarlet, mevr. Scarlet, E. Stent, mej. Walker.

Van Batavia naar Marseille/Rotterdam.

L. Ackerman, mevr. Ackerman en 1 kd, mej. M. E. A. C. v. Ameyden van Duym, mevr. Aebischer, P.J. van Beest, mej. J.A. Bangert, C.J. van Beek, J.C. van den Berg, K. Bessler, mevr. Bessler, mej. Bessler, A. L. A. Beumer, F. Borneman, mevr. Borneman en 1 kd, M. M. Broers, mevr. Broers en 2 kn, J.A. Bruins, mevr. Bruins, mevr. Burgmans, mevr. J. v. d. Brink-Modders en 1 kd, D. Buck, mevr. de wed. A. Bakkes-Dinger, mej. M.H. Band, J. Beck, G.J. Boerbooth, A.N. Brasz, C. Buter, mevr. K. Cann, Ph. J. Deys, S. W. van Dantzig, W.A.P.F.L. Düringshoff en 1 kd, mevr. J.F. van Daalen-Kabel en 3 kn, J. Dijkstra, G. van Dijk, P.M. Feenstra, mevr. Feenstra, mej. J.J. Feenstra, Jhr J.E.R. Feith, mevr. Feith en 2 kn, A. P. K. J. F. Filius, G. J. Gerbrands, mevr. Gerbrands, mevr. J. C. A. Gisolf en 3 kn, mej. E.J.C Gisolf, mevr. J. Grobben en 1 kd, heer Gregg, D.J. Gulden, mevr. Gulden en 1 kd, J.A Gulden, mevr. G. A. M. Hens-Schiltmeyer en 2 kn, A. Hillen, mevr. Hillen, W.A. Hillen, Chr. A. J. M. Hagenmeyer, mevr. Henderson, mevr. A. S. Hoogendijk, H. Hart, heer Hiorth, mevr. Hiorth en 4 kn, L. van der Hoek, mevr. van der Hoek en 1 kd, W. v. d. Hoff, R. Illing, mr. D. J. Jongeneel, mevr. Jongeneel, mej. J. Jansen-Meyer, W. J. Jurg, J. S. C. Kastelijn, mevrouw Kasteleyn, J G. Kay, mevr. Kay, J. A. M. Kerkhoff, mevr. Kerkhoff, mevr. J. de Kock van Leeuwen Burnaby Lautier, H.R. Kranen, J. Ph. Krebs, mevr. L.S.J.S.E. Krafft, L.E. Laurens, mevr Laurens, K.J. v. Luyk, mevr. v. Luyk en 1 kd, G. A. v. d. Linde, mevr. v.d. Linde en 1 kd, J.H.I. Ladoen Pardede, mev. M. Maddock, R S. Menzies, mevr. Menzies, J. A. Melkert, G.A.W. Mense, J. Merkesteyn, mevr. Merkesteyn, D. Midavaine, J. B. Mols, A. J. Mulder, G. J. W. Putman Cramer, mevr. A. G. Putman Cramer, C. J. van der Plaats, L. N. van Polanen, J. Pieters, H. Ravon, dr. A. Reinhardt, mevr. Th.M. Ruygrok en 1 kd, J. Rijgiel, mevr. Rijgiel en 1 kd, W.A.J.H. Reinders, mevr. Reinders, mej. H.C. Reinders, mej. R. Reinders, W.G. Reinders, W. Reitsma, mevr. W. F. Reitsma en 2 kn, mej. E. P. Reitsma, mej. P. de Savornin Lohman-Hovy, H. L. v.d. Schoot, dr. W. Smith, mevr. Smith en 1 kd, mevr. de wd. jhr. mr. J.L. Stern, mevr. J. Schmitz en 1 kd, N. Schoonens, mevr. Schoonens en 1 kd, J.E. Simon van Leeuwen, heer Simon, W.J. van Soelen, mevr. van Soelen, W. Specht Grijp, K. Sprich, mej. Stein, N.H. Schenk, mej. M.J.C. Sévère, F. Silvester, mevr. Silvester en 1 kd, J. van Stralen, mevr. van Stralen, mej. van Stralen, mej. van Stralen, mevr. M. Streefland Schenk en 1 kd, M.J. Straub, R M.D. Tirtoatmodjo, J. Torcqué, J. F. W. Verbeek, D.W.Z de Vries, mevr. de Vries, S.F. Veltkamp, C. de Vries, F.W. Winckley, mevr. Winckley en 2 kn, H.J van Wezel, mevr. van Wezel, mevr. Th. Wilke van Erp en 1 kd, W.N. de Wolff, C.J. Wieffering, mevr. Wieffering en 1 kd, H. Zweering.

LAATSTE BERICHTEN.

Onthulling monument dr. De Groot.

Vanmorgenavond, naar Aneta ons meldt, had te Bandoeng onder geweldige belangstelling de onthulling plaats van het monument ter eere van dr. De Groot, in tegenwoordigheid van den Landvoogd, die tegen negen uur arriveerde, vergezeld van freule De Graeff en zijn adjudant. Voorts waren aanwezig de burgemeester van Bandoeng, de resident Kuneman en de directeur van G.B. die den Landvoogd van Andir had afgehaald. Meerdere autoriteiten waren aanwezig. Een gemengd koor zong bij aankomst van den Landvoogd twee coupletten van het Wilhelmus.

De eerste, die het woord voerde, was de directeur van G.B.-ir De Jong, wiens rede men in het eerste blad aantreft.

Ir. Einthoven, hoofd van het radio-laboratorium, gaf een overzicht van de loopbaan en de verdiensten van dr. De Groot, waarna de Gouverneur-generaal als eere-voorzitter van het comité getuigde van zijn grooten eerbied en bewondering voor den persoon en het werk van den thans overledene, waarna de landvoogd het monument onthulde en overdroeg aan de gemeente.

Het Bandoengsch gemend koor zong daarop een koraal uit het oratorium Paulus, waarna de burgemeester, het woord nemend, het monument in dank aanvaardde en den ontwerper Wolff Schoemaker huldigde, alsmede de Hollandsche betonmaatschappij, die het werk belangeloos uitvoerde.

Vervolgens vond de kranslegging door een veertigtal personen plaats.

Mr. De Groot uit Batavia dankte namens de familie speciaal namens de de oude moeder van den overledene, die te Den Haag woont. Hij bracht een speciaal woord van dank aan den Landvoogd, die de nagedachtenis van dr. De Groot eerde door de opvoeding van diens pleegzoontje geheel te bekostigen. Het koor zong vervolgens een fragment uit het oratorium Paulus.

P. F. Dahler.

Belast, met ingang van 3 Februari, met de waarneming van de betrekking van hoofd van de taaltechnische afdeeling van het kantoor voor de volkslectuur de heer P. F. Dahler (Aneta).

Europeesche Verloven.

Ingesteld is een commissie tot herziening van het reglement op de Europeesche verloven voor Indische ambtenaren, onder voorzitterschap van den heer J. G. Hoekman (Aneta).

Het N.I.O.G. afdeeling Bandoeng.

De afdeeling Bandoeng van het N.I. O. G. heeft vergaderd. Aanwezig waren 49 leden. Bij acclamatie werd de volgende motie aangenomen. De afd. Bandoeng enz. gelezen de verslagen van de jongste algemeene vergadering, gehoord de uiteenzetting van de afgevaardigden van de afdeeling Bandoeng, betreurt de houding van het hoofdbestuur en verklaart geheel accoord te gaan met de houding harer afgevaardigden (Aneta).

Ook opgeborgen.

De Chineesche kassier van de pelgrimafdeeling van de firma Fraser Eaton te Soerabaja, is thans ook preventief gezet, meldt Aneta ons.

Doodgevallen.

Willem Oltmans, een veertienjarige Europeesche jongen, die uit Djokja te Soerabaia in de kost was, is spelende in het raadhuis bij het beklimmen van den toren door een eternieten plafond gevallen en met een schedelbreuk naar het C.B.Z. vervoerd, waar bij is overleden.

Vaische Munt.

Een Chinees, uit Bandoeng afkomstig, deed gisteren in een juweliersaak in de Benedenstad, eenige inkoopen.

Hij betaalde met een stapeltje muntbiljetten van 1 gulden.

De juwelier vond, dat het bankpapier er nogal vreemd uitzag. Bij nader onderzoek bleken de biljetten inderdaad valsch.

De Chinees werd gegrepen en aan de politie overgeleverd.

Bij huiszoeking vond men in de kamer van een Chineesch-hotel, waar hij logeerde, nog 700 valsche muntbiljetten, waarop natuurlijk beslag werd gelegd.

De Bank van Frankrijk.

PARIJS 23 Jan. (*Reuter's Handelsdienst via Aneta*). Het verslag van de Bank van Frankrijk over de afgeloopen week vermeldt een totaal bedrag van 68 688 000 000 francs aan bankbiljetten in omloop, hetgeen 659.000.000 francs minder is dan in de daaraan voorafgaande week.

SCHAATSENRIJDEN.

De Europeesche Kampioenschappen.

'S-GRAVENHAGE, 26 Jan. (Aneta). Uit Drontheim wordt gemeld:

De wedstrijden om de Europeesche kampioenschappen zijn begonnen. Op de 500 meter was de Noor Ballangrud eerste. Van der Scheer was vijfde en Hoofman achtste.

Ballangrud won eveneens de 500 meter. Heyden was nummer drie en Van der Scheer zes.

Voor beide afstanden waren er achttien deelnemers.

TELEGRAMMEN.

NEDERLAND.

Nederlandsche Nijverheid.

DEN HAAG, 25 Jan. (*Aneta*). Een circulaire van den betrokken minister dringt er bij de gemeentebesturen nogmaals op aan de Nederlandsche nijverheid te steunen.

Kinderverlamming.

BRUSSEL, 25 Jan. (*Aneta*). De Belgische regeering ontving den voorzitter van den Gezondheidsraad, dr. Josephus Jitta en den dir. van het Rijksserologisch instituut, dr. Aldershoff voor een bespreking betreffende samenwerking van België en Nederland in verband met de bestrijding van de beruchte kinderverlamming.

Commissie ingesteld.

BRUSSEL, 25 Jan. (*Aneta*). Er is een gemengde Belgisch-Hollandsche commissie ingesteld tot vaststelling van de grondslagen voor een gemeenschappelijke actie tegen d kinderverlamming.

(Zooals men weet heeft deze kinderziekte zoowe in ons land als in België slachtoffers gemaakt. *Red. Bat. Nwsbl.*)

Schade voor de Gemeente.

SCHIEDAM, 25 Jan. (*Aneta*). Het bestuur van de gemeente zonden een adres aan de Tweede Kamer waarin aangedrongen wordt op herstel van de fout in de wet regelende de financiëele verhouding tusschen Rijk en gemeenten, waarbij enkele gemeenten zouden worden geschaad.

Te water gelaten.

DEN HAAG, 25 Jan. (*Aneta*). Het nieuwe schip van de K.P.M., de *Togian* is met succes te water gelaten.

Juliana's eere-promotie.

DEN HAAG, 25 Jan. (*Aneta*). De groothertogin van Oldenburg zal de eerepromotie van prinses Juliana bijwonen.

Vaste Bruggen over den Rijn.

DEN HAAG, 25 Jan. (*Aneta*). De regeering is voornemens een vaste brug te doen leggen over den Rijn bij Arnhem, waarna er ook een over de Waal bij Nijmegen wordt aangebracht.

Jhr. mr. Van Tets van Goudriaan. †

DEN HAAG, 25 Jan. (*Aneta*). Overleden is de oud-minister van buitenlandsche zaken jhr. mr. D. A. W. Van Tets van Goudriaan, die van 17 Augustus 1905 tot 11 Februari 1908 minister van buitenlandsche zaken is geweest in het ministerie De Meester, dat in dien tusschentijd aan het bewind is geweest doch aftrad omdat de Kamer de oorlogsbegrooting verwierp.

AUSTRALIE.

Chichester aangekomen.

PORT DARWIN, 25 Jan. (*Aneta-Reuter*). Chichester is alhier aangekomen.

BRITSCH-INDIË.

Hindoe-Moslim Relletje.

ALLAHABAD, 25 Jan. (*Aneta-Reuter*). Uit Gorokhpur wordt gemeld dat bij een gevecht tusschen Hindoes en Moslims 3 Moslims gedood en 22 gewond werden.

Het gevecht had plaats tijdens de verkiezing van den voorzitter van een stedelijke commissie, waarvoor een Hindoe en een Moslim candidaat waren gesteld.

Huiszoekingen.

CALCUTTA, 25 Jan. (*Aneta-Reuter*). In Noord-Calcutta heeft de politie een aantal huiszoekingen verricht, waarbij dolken, gietvormen voor bommen, fleschen met chemische stoffen en verderfelijke lectuur gevonden en in beslag genomen werden.

13 jonge Bengaleezen werden in hechtenis genomen.

Een Rede van den Onderkoning.

NEW DELHI, 25 Jan. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). In een rede, gehouden voor de Wetgevende Vergadering, zeide de onderkoning dat de imperiale conferentie waarschijnlijk in het najaar te Londen gehouden zal worden.

In overweging is genomen op welken datum de regeering de *round table conference* zal vaststellen. De Engelsche regeering wenscht deze conferentie zoo spoedig mogelijk te beleggen en hoopt dat de premier, MacDonald, haar zelf zal kunnen presideeren.

De onderkoning waarschuwde hen die met onwettige middelen hun doel willen bereiken. Voorts zeide hij dat de regeering van plan is om haar verantwoordelijkheid voor de handhaving van de orde en gezag geheel te dragen.

Na besprekingen, die drie uur duurden, deelde de gematigde nationalistische groep die geleid wordt door Pandit Malaviya en welke groep de oppositie vormt, mede, dat de rede van den onderkoning de indruk wekt dat de dominion status het eind-doel voor Indië is.

De oogenblikkelijke noodzakelijkheid is een mededeeling waardoor een betere atmospheer geschapen wordt voor de *round table conference*. Deze mededeeling zou de verwachting moeten versterken dat de dominion status zoo spoedig mogelijk tot stand zal komen.

De oplossing van de huidige moeilijkheden ligt in een zoo spoedig mogelijke vestiging van den dominion status. Een politiek van onderdrukking is op het oogenblik allerminst gewenscht, deze zou slechts verergeren hetgeen men er mee zou willen genezen.

Bomaanslag.

BOMBAY, 26 Jan. (*Aneta-Reuter*) Toen een autobus, welke op weg was naar Poona, in het dorp Shrigandha aankwam werden twee bommen uit het voertuig geworpen. De bommen ontploften en twee kinderen en een vrouw werden gedood

Verondersteld wordt dat de bommen bestemd waren voor den Engelschen controleur die in de buurt woont.

DELHI, 26 Jan. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). Officiëel wordt bevestigd dat bij de school van het dorp Shrigandha, een bomaanslag heeft plaats gehad. De controleur, die juist met 4 kinderen de school verliet, werd gewond. Er werden echter geen personen gedood.

FRANKRIJK.

De Weduwe van Anatole France †

PARIJS, 25 Jan. (*Aneta-Radio*). De weduwe van den bekenden Franschen schrijver Anatole France is Vrijdag in haar huis bij het Bois de Boulogne aan keelkanker gestorven.

HET DUITSCHE RIJK.

De Financiëele Toestand.

BERLIJN, 25 Jan. (*Aneta-Radio*). De minister van financiën, Moldenhauer, deelde aan de financiëele commissie van de Reichstag mede „dat ondanks het feit dat het Young-plan van kracht wordt, de financiëele positie van Duitschland uiterst précair blijft."

Hij wees er op dat de maand Januari een surplus zal opleveren van 17 millioen mark. Doch dit surplus wordt opgeslokt door een deficit van een gelijk bedrag in Februari, terwijl er in Maart waarschijnlijk een deficit zal wezen van 140 millioen mark.

Indien de opbrengst der belastingen blijft verminderen gelijk in de laatste maanden, of indien de werkeloosheid blijft voortduren of verergert, zal de toestand van de schatkist met 100 tot 120 millioen mark slechter worden.

De minister ziet naar een weg om het deficit te boven te komen. Deze weg is het aanbod aan te nemen van den Zweedschen lucifer-koning Kreuger voor een leening, waarvoor de Duitsche regeering aan Kreuger het lucifers-monopolie verleent.

De Carnaval in München.

MUNCHEN, 25 Jan. (*Aneta-Radio*). De gemeenteraad verwierp het nationaal-socialistisch voorstel om dit jaar af te zien van de carnavals-viering, in verband met de benarde financiëele toestand van Duitschland.

Het voorstel werd gesteund door de nationaal-socialisten, de communisten en de nationalisten.

De Coalitie.

BERLIJN, 25 Jan. (*Aneta-Radio*). In politieke kringen wordt de vraag opgeworpen of bij de heerschende meeningsverschillen in de huidige regeeringspartijen de groote coalitie wel kan blijven voortbestaan.

De *Vossische Zeitung* legt den nadruk op de noodzakelijkheid, zakelijken arbeid tot stand te brengen, welke daarheen moet leiden dat de strijdpunten in de groote coalitie op den achtergrond geschoven worden en samenwerking verzekerd wordt, ook waar tegenstrijdige belangen bestaan.

Volgens het *Berliner Tageblatt* zijn de leidende figuren de situatie minstens verschuldigd doelbewuste pogingen aan te wenden de financiën zoo mogelijk te verbeteren door een groote coalitie te vormen. Zelf voor het geval pogingen in die richting zonder resultaat mochten blijven acht het blad de verantwoordelijkheid lichter te dragen dan wanneer ze nagelaten zouden worden.

De voorzitter der Centrumpartij, dr. Bruening, stelde in een bijeenkomst te Breslau uitdrukkelijk vast, dat in den boezem der partij de wensch bestaat, het tegenwoordige kabinet zoolang mogelijk te doen aanblijven en in samenwerking ermede nog vele verbeteringen tot stand te brengen. Ten aanzien van het voortbestaan van de huidige coalitie doen zich geen bizondere bezwaren voor, zij het ook dat de Sociaal-democraten, en de Liberalen aan de Centrumpartij op cultuur-politiek gebied eischen stellen aan welke zij niet voldoen kan.

De correspondent van het orgaan van de Beiersche Volkspartij noemt het bedenkelijk dat men voor de beslissing over het Young-plan staat, zonder dat ook zelfs maar de voor het grondplan noodzakelijke financiëele verbeteringen uitgestippeld zijn. De verbetering der financiëele middelen op kosten van Rijk en gemeenten beteekent, van het standpunt der algemeene Duitsche financiëele politiek bezien, een laakbaar zelfbedrog.

ITALIË.

De Driekleur geheschen.

ROME, 26 Jan. (*Aneta-Reuter*). De gouverneur van Cyrenaica (Noord Afrika) meldt dat de Italiaansche troepen de driekleur hebben geheschen in de versterking Morzuk, de voornaamste oase van Pezzan.

De Italianen hebben reeds dikwijls geprobeerd deze plaats te overmeesteren.

De Onafhankelijkheidsdag in Britsch Indië.

CALCUTTA, 25 Jan. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). De gemeenteraad van Calcutta heeft een resolutie aangenomen, ten gunste van het hijschen van de Indische nationalistische vlag op alle gemeente-gebouwen ter gelegenheid van den 26 dezer te houden „onafhankelijkheidsdag" en bij alle in de toekomst te vieren plechtigheden. Burgemeester Sengupta zeide dat het hijschen van de *Union Jack* op de eigen nationale gebouwen een beleediging moet worden geacht van de nationale eer. Spr. bedoelde hiermede niet, het respect voor de Britsche vlag te kort te doen, evenmin mocht men hem beschuldigen van het kwetsen van anderer gevoelens indien hij zeide de vlag van zijn eigen land boven die van alle Europeesche naties te stellen.

De Europeesche leden van den raad hebben de vergadering niet bijgewoond, zoodat de woorden van den burgemeester slechts bestrijding vonden bij de Inlandsche leden, die geweigerd hebben, deel te nemen aan de nationalistische feesten op 26 dezer.

BOMBAY, 26 Jan. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). Bij de viering van den „onafhankelijkheidsdag" in het hoofdkwartier van de plaatselijke afdeeling van het congres, werden herhaaldelijk kreten gehoord als: „Hijscht de nationalistische vlag!" „Weg met de *Union Jack!*" „Lang leve de revolutie!

Bij de viering van den onafhankelijkheidsdag, welke op het congres te Lahore was vastgesteld, werd een mijlenlange optocht gehouden waarbij vlaggen werden rondgedragen en de leuzen werden geschreeuwd.

De politie had den geheelen weg afgezet.

Gelijke tooneelen hadden plaats te Ahmedabad.

Te Mysore echter hadden de autoriteiten alle demonstraties verboden.

Patel.

NEW DELHI, 26 Jan. (*Aneta-Reuter.*) Terwijl zijn broeder, Vallabkai Patel, aan het hoofd liep van een monsteroptocht, welke onder revolutionnaire uitroepen bij gelegenheid van den onafhankelijkheidsdag door de straten van Ahmedabad trok, had de voorzitter van de Wetgevende Vergadering, Patel, een onderhoud met de onderkoning.

De besprekingen liepen over het geschil tusschen Patel en de regeering betreffende de verantwoordelijkheid voor de leiding van de Wetgevende Vergadering.

De besprekingen duurden anderhalf uur. Er werd geen mededeeling over de besprekingen verstrekt. Patel zal echter niet zwichten vóór hij tevreden is gesteld.

Er is geen onmiddellijke verandering in den toestand getreden. De tribunes zijn weer voor het publiek opengesteld.

De kwestie zal geregeld zijn tusschen Crerar, Patel en den resident van Delhi.

Betrekkelijk kalm verloop.

NEW DELHI, 26 Jan. (*Aneta-Reuter*). De politie had kalme, doch uitgebreide maatregelen genomen over geheel Indië om, bij de viering van den onafhankelijkheidsdag, orde en rust te handhaven.

De berichten uit Noord- en Zuid-Indië echter melden dat de gebeurtenissen overal een ordelijk verloop hadden, behalve een enkel incident te Bombay.

Er werden optochten gehouden door leden van het congres en in de voornaamste steden werd op de openbare gebouwen de nationalistische vlag geheschen.

De voornaamste bezigheid bestond hierin, dat een onafhankelijkheids-revolutie werd aangenomen.

Merkwaardig is dat bij de optochten in Calcutta geen plakkaten met revolutionnaire opschuiften werden rondgedragen.

Bij de demonstraties te Bombay schitterden de Moslims door afwezigheid, en de menigte werd af en toe uitgejouwd. In de nabijheid van de bijeenkomsten was een detachement politie aanwezig. Doch de demonstranten hielden geen rekening met de politie en zongen hun nationalistische liederen.

Te Ahmedabad sloegen de Mohammedanen de optochten gade, doch namen er geen deel aan.

Handgemeen te Bombay.

BOMBAY, 26 Jan. (*Aneta-Reuter*). Bij de viering van den onafhankelijkheidsdag te Bombay ontstond er een handgemeen tusschen de leden van het congres en een groep communisten.

Er vielen blijkbaar harde slagen, maar er zijn geen slachtoffers.

Het gevecht ontstond toen een troep fabrieksarbeiders, onder auspiciën van de *Red Flag Union*, naar een monsterdemonstratie van, naar schatting, 100.000 leden van het congres uit Bombay, trok.

Toen de communisten in zicht kwamen lieten de autoriteiten van het congres het podium door de vrouwen ontruimen. Kort hierop rukten de fabrieksarbeiders aan, en de leiders drongen aan om de nationalistische slag neer te halen en de roode vlag der communisten te hijschen. Toen men de nationalistische vlag omlaag wilde halen, ontstond een handgemeen.

De communisten slaagden er in om de roode vlag met de beruchte hamer en sikkel te hijschen, waarna zij wegtrokken.

De leden van het congres haalden de communistische vlag weer omlaag en scheurden deze aan flarden.

SPANJE.

Een nieuw Avontuur van Primo.

Primo de Rivera.

MADRID, 26 Jan. (*Aneta-Reuter*). Primo de Rivera heeft besloten een „plebisciet" te houden.

In den loop van den avond heeft hij aan alle oudere commandanten van leger en vloot in geheel Spanje en Marokko een verzoek verzonden om hem onmiddellijk te willen mededeelen of de dictatuur nog steeds het vertrouwen waardig is.

Primo betoogt dat het leger en de vloot de dictatuur van het begin af gesteund hebben. Hij besluit zijn verzoek met de mededeeling dat, wanneer het antwoord ontkennend luidt, de regeering op staanden voet zal aftreden.

NOORD-AMERIKA.

Opstootje van Communisten.

NEW-YORK, 26 Jan. (*Aneta-Reuter.*) Twee honderd communisten hielden voor het stadhuis een protest-demonstratie tegen een noodlottige schietpartij van de politie tijdens een staking van communisten.

Toen een sterke politiemacht bevel gaf de demonstratie op te breken, ontstond er een geduw en gedrang bij de menigte, waarbij een twintigtal personen onder de voet werd geloopen.

Twaalf mannen werden door knuppelslagen gewond.

Hoewel slechts vijf personen in hechtenis werden genomen, was deze demonstratie toch een der meest bandelooze van de laatste maanden.

Het Vliegtuig van Eielson.

SEATTLE, 26 Jan. (*Spec. Bat. Nieuwsblad*). De legerafdeeling der Vereenigde Staten in Fairbanks (Alaska) meldt dat het vliegtuig van Eielson is gevonden. Het toestel is vernield. Van de inzittenden heeft men geen spoor kunnen vinden.

Eielson.

Chicago in den Put.

CHICAGO, 25 Jan. (*Spec. Bat. Nwsbl.*) De Gemeenteraad heeft besloten den gouverneur te verzoeken, een speciale zitting van den wetgevenden raad bijeen te roepen om maatregelen te treffen Chicago uit zijn financiëele moeilijkheden te helpen. De voorzitter van een commissie, gekozen uit de burgerij, zeide dat hoewel de precaire toestand der stad verhaast is door den achterstand in de incassa's der belastingen over 1928, hij toch tot grondoorzaak heeft het roekelooze financiëele beheer der gemeente over verscheidene jaren. Hij heeft berekend, dat, althans indien er voor het einde der maand geen maatregelen worden getroffen, de achterstallige schulden aan salarisen van de 40182 onderwijzers en andere gemeenteambtenaren 11.275.157 dollars zullen bedragen. Het totale deficit zal dan onstreeks 20.000.000 dollar groot zijn. Hij werkt den Chicagoschen handel op, de stad te helpen, op voorwaarde dat de gemeentelijke diensten zullen overeenkomen een strenge bezuiniging op de uitgaven door te voeren.

Rebecca Felton †

ATLANTA, 26 Jan. (*Spec. Bat. Nieuwsblad.*) Rebecca Felton is in den leeftijd van 94 jaar overleden.

Zij was de eenige vrouw die ooit een zetel heeft gehad in de Senaat der Vereenigde Staten.

ALGEMEEN NIEUWS.

Nieuwe Oceaanvlucht.

DESSAU, 25 Jan. (*Aneta-Radio*). De Boléviaansche vliegers Luizaga Vezquez zijn Vrijdagochtend opgestegen voor een trans-Atlantische vlucht.

Zij maken de vlucht in verscheidene etappes. Voor deze oceaanvlucht gebruiken zij een Junker-vliegtuig van het type van de *Bremen*, met welk vliegtuig de eerste oceaanvlucht werd volbracht.

De Duitsche piloot Kneer maakt de vlucht met hen mee.

De eerste etappe is naar Parijs. Vandaar volgt men de route over Portugal, kaap Verde en de West-kust van Afrika naar Brazilië.

Cablegrams.

Germany's financial Position.

Berlin, Jan. 25. The minister of finance, Moldenhauer, told Reichstags budget commission: „despite coming into force of Youngplan, Germany's financial position will remain exceedingly strained.

He indicated that there would be in January a surplus of hundredseventeen million marks, but this would offset by February deficit of same amount, while March expected show a deficit of hundredforty millions.

Moreover should deminishing yield of taxation, observable during past few months, continue or should unfavorable conditions labormarket endure or worsen, then treasury's position might be worsened by hundred to hundred twenty millions.

The minister upheld view only visible way to upfill budget hole was by means Swedish Kreuger loan, which upbound with planned matches monoply.

Hind-Moslem Fight.

Allahabad, Jan. 25. Ex Gorakhpur reported that 3 Moslems killed and 22 injured in Hindu-Moslem fight for during election chairman of town area committee, wherefor rival candidates Hindu and Moslem.

Chicherter.

Port Darwin, Jan. 25. Chichester arrived.

Widow of Anatole France.

Paris, Jan. 25. The widow of the famous French writer Anatole France, died cancer in throat Friday in her home near the Bois Boulogne.

Raids in Calcutta.

Calcutta Jan. 25. Daggers, moulds for bombs, bottles of chemicals quantites and seditious literature seized outcome series police raids in North Calcutta. Thirteen Bengali youths arrested.

Carnera in America.

New-York Jan. 24 Carnera outknocked „big boy" Petersen of Ninneapolis in first round of ten round bout. Petersen hit canvas four times for various conts. This was Carneras first American appearance.

„'ndependence Day."

Bombay, Jan. 26. „Up up with national flag," „Down, down with Union Jack", „Long live the revolution!" frequently yelled on massmeeting in local congress headquarters celebration „independence day," as fixed congress at Lahore. Subsequently procession mile long paraded bazaars shouting slogans, waving flags. Police posted length route.

Similar scenes at Ahmedabad, but authorities at Mysore issued strict orders forbidding demonstrations.

A. Speech of the Viceroy.

New Delhi, Jan 25 Viceroy, addressing Assembly, referred probable holding imperial conference at Londen in autumn, as one points to taken consideration when government fixed date roundtable conference, which Majesty's government would-desire hold early possible and hoped primeminister able personally preside. Viceroy warned those desiring to achieve aims with unlawful methods and that government intended fully discharge responsibility maintaining laws authority preserving law order.

After three hours deliberation, the moderate nationalist group, led by Pandit Malaviya, which constitutes official opposition en Legislative Assembly, statemented opining viceroys speech create impression that dominion status distant goal pro India, Supreme need hour was statement creating better atmosphere pro roundtable conference by strengthening hope achievement dominion status earliest possible. Solution present difficulties lies in an aerly establishment at dominion status. Policy of repression presently unwisest and aggravate what it intended to cure.

OFF. BERICHTEN

CIVIEL DEPARTEMENT.

Ontslagen: wegens ongeschiktheid eervol uit 's lands dienst de gew. posthuiscommandant IIde kl. bij de veldpolitie in Tapanoeli, Lamisana, met bep. dat dit ontslag wordt geacht te zijn ingeg. op eind Maart '29.

Benoemd: tot controleur 1ste kl. bij het B.B. in de gewesten buiten Java en Madoera G.A. Fokker, thans assistent-resident bij den algemeenen bestuursdienst op Java en Madoera (prov. Midden-Java);

tot assistent-resident bij den algemeenen bestuursdienst op Java en Madoera, J.L. Van der Bie, ambtenaar terugverwacht van buitenl. verlof, laatstelijk controleur 1ste kl bij het B.B.;

de gouverneur van Midden-Java is uitgenoodigd, den eerwaarden heer W.J. Zeegers, die kerkelijk is benoemd tot hulppr. b.b. van den lande te Tegal (Midden-Java) te erkennen in de hem kerkelijk opgedragen bediening.

MILITAIR DEPARTEMENT.

Bevorderd: met ingang van den datum van ontscheping te Tandjongpriok, bij den Mil. Geneesk. Dienst tot militair apotheker 1ste kl., de mil. apotheker IIde klasse G.C. Petersen, van buitenlandsch verlof hier te lande terugverwacht.

Benoemd en aangesteld: bij het personeel van den geneesk. dienst van het leger in N I. tot mil. apotheker IIde klasse, P. Sorgdrager, apotheker.

MARINE DEPARTEMENT.

Ontslagen: uit 's Lands dienst de gew matroos van het te Laboean Bilik (Oostkust van Sumatra) gestationneerd gewestelijk vaartuig „Asahan", Radja Mansoer, met bepaling, dat dit ontslag wordt geacht te zijn ingeg. op 10 Nov. '29

Justitie.

Gesteld: ter beschikking van den president van het Hooggerechtshof van Nederlandsch-Indië teneinde met griffierswerkzaamheden bij dat College te worden belast, mr. J. Keers, thans wd. administratief ambtenaar met den titel van adjunct-referendaris bij het kantoor van Arbeid.

Verleend: wegens negen jarigen dienst 11 maanden verlof naar Europa, A.J.Ch. Chatelin, lid der Weskamer te Makasser, met bepaling, dat hij zijne betrekking zal nederleggen op 2 Sept. '30.

wegens langdurigen dienst een jaar verlof naar Europa, aan H.E d'Hollosy, griffier der 3e klasse bij den landraad te Tandjongpinang, met bepaling, dat hij zijne betrekking zal nederleggen op 10 Juli '30.

Ingezonden Mededeelingen

ADVERTENTIEN.

ABONNEMENTSPRIJS: ƒ 7.50, fr.p.p. ƒ 9.—, buiten Ned.-Indië ƒ 12.50 p. kw.
ADVERTENTIE-TARIEF: 1—25 woorden ƒ 3.75, elke 5 woorden meer ƒ 0.75. Regeltarief ƒ 0.50 per regel

BATAVIAASCH NIEUWSBLAD.

Hoofdredacteur: J. H. RITMAN — DERDE BLAD — Directeur: G. MOLENAAR

UITGEEFSTER: N.I. Drukkers- en Uitgevers Mij.
BUREAUX: Sluisbrugstraat 23, Weltevreden
TELEFOON: Welt. 2886, 2887 en 2888 (Wisselbord).
Na 5 uur 's midd. Welt. 429

De latente Crisis in Duitschland

door

VILLANUS.

II

Het memorandum, dat Schacht zoo plompverloren de wereld inzond, liep over twee heel verschillende onderwerpen; die twee kanten van het memorandum verdienen een zeer uiteenloopend oordeel. Waar Schacht zich te weer zette tegen het compromis van Den Haag, kon men zijn houding niet anders dan verwerpelijk vinden. De Regeering heeft hem er ook behoorlijk op geantwoord, zooals den lezer reeds bekend is. Zij heeft gewezen op zijn eigen rol in het ontstaan van dat compromis, en op het sabotage-achtige karakter van zijn optreden.

Anders moet men echter staan tegenover het gedeelte van het memorandum, waarin het financieele beleid van de regeering becritiseerd werd. Dat heeft de nuttigste gevolgen gehad, en het heeft een scherp licht laten vallen op de ongezonde ontwikkeling, die het Duitsche parlementarisme gekregen heeft. Schacht dwong de regeering tot daden, die zij totnogtoe, uit politieke hulpeloosheid en slapheid, had nagelaten.

Hoe immers was de toestand? Aan het eind van het jaar stond de regeering voor een tekort, dat zij tot een bedrag van meer dan 300 millioen niet kon dekken. Langzaam maar zeker naderde de fatale termijn. Eén uitweg slechts stond er open, maar die uitweg scheen niet moeilijk: Men zou een leening sluiten voor dat bedrag. Het heette, dat de middelen ervoor gemakkelijk te vinden waren en wel tegen een niet hooge rente. Daarop liet de regeering het aankomen.

Zij vermeed de moeilijkheden van een regeling der financiën, daar zij wel wist, dat de verschillende partijen, waarop zij berust, het daarover niet licht eens zouden worden. En zij moest, voor de tweede conferentie van Den Haag, tot iederen prijs een groote crisis, die waarschijnlijk een ontbinding van den Rijksdag noodzakelijk had gemaakt vermijden.

Men stelle zich deze situatie voor: Weinige weken voor de conferentie komt de regeering op de gebruikelijke manier met haar plannen voor den dag; zij legt ze den coalitie-partijen voor, waarop een groot gekakel in deze kippenren ontstaat. De regeering haalt nog Den Haag, maar ieder weet daar, dat zij geen politiek fundament meer heeft, en bij haar terugkomst haar positie in puin zal vinden.

Dat vreesde zij, en vanwege haar eigen gebrek aan kracht en gezag, niet zonder reden. Daarom deed zij niets.

Maar ook daardoor ontstond een onmogelijke positie. De regeering ging zeer zware financieele verplichtingen— en nu ten deele onvermijdbare verplichtingen—op zich nemen, zonder te weten, waar zij de middelen ervoor vandaan moest halen. Het was ware struisvogelpolitiek, die in een katastrofe uit moest loopen.

De voortzetting daarvan heeft Schacht onmogelijk gemaakt. Daartoe had hij de macht, omdat hij de man is, die de koorden commandeert van de beurs, waaruit de leening moest komen. Als de president van de Duitsche rijksbank verklaart, dat de financieele gestie van de rijksregeering onverantwoordelijk is, dan is er geen sprake van een leening.

Het eerste gedeelte van de verklaring van Schacht was politiek, en nog wel de uiting van een politiek, waarin hij de financieele deskundigen der buitenwereld tegenover zich zou vinden. Daarom leed hij er schipbreuk mee. Maar het tweede gedeelte was financieel, reëel; en daarmede moest hij overal gehoor vinden. Gedeeltelijk puur, omdat iemand haar uit haar weifelen had opgejaagd, gedeeltelijk door het dreigende mislukken der leeningsplannen genoopt, heeft de regeering tenslotte ertoe moeten overgaan — te regeeren!

Haar financieele plannen, waarmede zij niet voor den dag durfde komen, heeft zij nu ineens in duidelijke schets den rijksdag voorgelegd. Dat is een novum in de politieke geschiedenis van een geheele reeks van jaren. En juist door het ongewone van het verschijnsel, werd het zoo in het oogloopend, hoe ongezond de toestand feitelijk geworden is.

De rijkskanselier was nu gedwongen een nuttig werk te doen: De kaarten op tafel leggen. Hij heeft den fatelen toestand waarin de rijksfinanciën zich bevinden, onomwonden uiteengezet. Hij moest nu door den zuren appel van een besluit heen bijten, en dat heeft hij ook het parlement opgelegd. Den Haag was de prikkel, waarmede hij de onwilligen kon opjagen: Alles stond op het spel, als men hem in den steek liet.

Daarmede heeft hij het pleit voorloopig gewonnen. De belastingplannen van de regeering zijn in beginsel aanvaard. Maar hoe!

Men heeft gezien, wat de dood van Stresemann voor de binnenlandsche politiek van Duitschland beteekent. Hij was de sterke man, die het verstond alle groepen, en in de eerste plaats zijn eigen partij—een der lastigste—duidelijk te maken, dat men terwille van de groote doeleinden van zijn buitenlandsch beleid, van de bevrijding der bezette gebieden, over heel wat bezwaren moest heenstappen.

Hij kreeg de zijnen mede tot ieder compromis, dat hij had aanvaard. Thans echter heeft men gezien, dat het belastingcompromis, ondanks het gevaar van Den Haag, slechts een betrekkelijk kleine meerderheid heeft behaald, omdat bijna de helft van de Duitsche volkspartij ertegen stemde! Van de socialisten bleven er velen weg uit de zoo bij uitstek belangrijke vergadering. Men merkt reeds hoe de regeeringsmeerderheid uiteenvalt. Hoe zal het gaan, wanneer men niet meer theoretisch over het compromis moet stemmen, maar men voor het nemen van concrete besluiten staat?

Het kabinet-Müller kan na zijn motie van vertrouwen naar Den Haag gaan, maar het kraakt in al zijn voegen. En na volbracht werk in Den Haag, zal het nog luider gaan kraken. Want dan zijn de eerste groote doeleinden van Stresemann's politiek bereikt en behoeft men terwille daarvan den godsvrede niet te rekken.

Waar de dingen heenloopen, daarvan ziet men reeds duidelijke verschijnselen. Treviranus, de door Hugenberg uit de Duitsch nationale partij gezette politicus, ontwerpt een zeer vernuftig plan in den brief, die de oorzaak werd van zijn uitbanning.

Hij zegt daarin ongeveer het volgende: Wij moeten weg van de extremen der partij, en een nieuwe conservatieve partij stichten op gematigder basis. De Duitsche volkspartij is na den dood van Stresemann zeer los in haar voegen geworden, en stellig zullen wij een groot gedeelte van haar leden naar ons kunnen overtrekken. In het centrum zijn zeer velen de samenwerking met de socialisten beu; zij zullen zeer bereid zijn, een bondgenootschap te sluiten met de krachtige midden-groep, die uit de gematigde conservatieven en de volkspartij ontstaan zal. Want die middengroep zal een coalitie-vorming zonder de socialisten mogelijk maken.

Het kan zijn, dat Treviranus de dingen te voordeelig ziet voor de groepeering, die hij wenscht te vormen. Maar niemand zal zijn beschouwingen bij voorbaat onjuist kunnen noemen. De industrieele volkspartij hoort, zoodra zij met hen geen gemeenschappelijke politieke doeleinden van internationalen aard meer heeft te vervolgen, niet goed thuis in het gezelschap der socialisten. Men zal de tegenstellingen zich reeds scherp zien afteekenen, als men overgaat tot het uitwerken der nu slechts schetsmatig aangegeven belastingplannen. De kleine meerderheid, waarmede de motie van vertrouwen werd aangenomen, maakt de vooruitzichten inderdaad heel weinig schitterend.

Men mag daarom aannemen, dat Duitschland voor allerlei crises staat. Wij laten hij deze dingen de uitwerking der extremistische bewegingen van rechts en links nog buiten beschouwing, daar zij de politieke crisis wel te gecompliceerder maken, doch weinig kans hebben een positief beslissenden invloed uit te oefenen.

Ten eerste is er dan de crisis van de coalitievorming, die goede vooruitzichten heeft, om een ontbinding van den rijksdag te bewerken, waarschijnlijk met als gevolg een veel grooter verwarring nog, en nog grooter moeilijkheden voor een regeeringsformatie.

Verder is er wellicht een crisis op til van het speciale Duitsche parlementarisme, waarbij de regeering niet meer regeert, doch haar wetgevend initiatief laat afhangen van de besluiten der rijksdag fracties, die zich niets behoeven aan te trekken van de overeenkomsten, die in den boezem van het kabinet door haar vertegenwoordigers zijn gesloten.

De socialisten verlangen verhooging van zekere credieten voor sociale doeleinden, zooals de werkloosheidsverzekering. Zij krijgen slechts weinig van hetgeen zij hebben verlangd, maar aanzienlijke bedragen zijn er toch mede gemoeid.

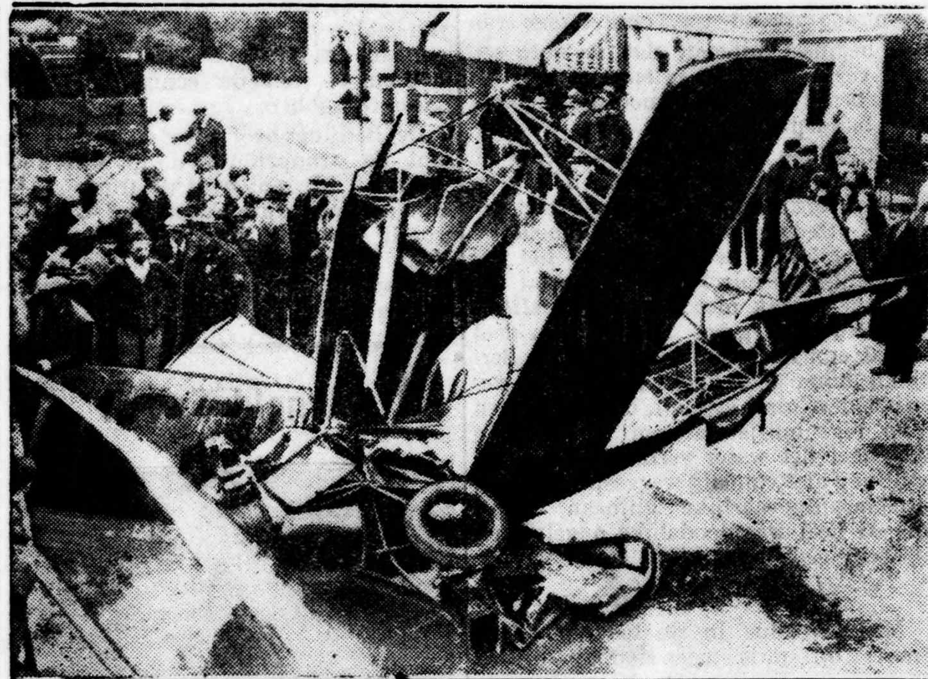
De volkspartij krijgt een verlaging van inkomstenbelasting en van vermogensbelasting, die inderdaad zeer drukkend zijn. Ook daarmede zijn weer groote bedragen gemoeid. Tabak en bier b.v. zullen veel zwaarder belast moeten worden. Men begrijpt, hoe populair deze verschuiving van lasten zijn zal! En waarschijnlijk valt dit alles samen met een golf van economische malaise.

Maar het is een crisis, waar Duitschland doorheen moet. Men verliest nu eenmaal niet gratis een oorlog, en vooral niet een oorlog, waarin men alles op de kaart van winnen gezet heeft.

Hoe meer het rijk bekomt van de schokken, des te dieper, degelijker, zullen de gevolgen zich laten gevoelen. Het is, alsof iemand die jaren op zijn zenuwen heeft gezwoegd, tot rust komt. Het is fataal, dat dit weer samen moest vallen met het zoeken naar constitutioneele vormen.

Wij meenden onzen lezers deze uiteenzetting schuldig te zijn, omdat veel van hetgeen er gebeuren gaat van deze algemeene gezichtspunten uit moet worden beschouwd.

Vliegtuig verongelukt.

Een vliegtuig, bestuurd door den leerling-vlieger James Pisani is op Long Island (New-York) gevallen. De piloot kwam om. Het vliegtuig werd totaal vernield.

BUITENLAND.

Stalin vijftig Jaar.

Josef Wysarionowitsj Djoegasjuili, dien men niet anders dan als Stalin kent, de algemeene secretaris van het centrale comité der communistische partij, de bijkans almachtige in de Sowjetunie, is onlangs vijftig jaar geworden.

Stalin is van geboorte een Georgiër, zoo schrijft het *Vad*. Zijn vader was schoenmaker, zijn moeder naaister. Eerst zou Stalin ook schoenmaker worden, maar toen kwam hij op een priesterseminarie terecht. Hier trok de revolutionnaire beweging hem echter meer, dan het vooruitzicht op de geestelijke waardigheid en als een van de voormannen van de revolutionnaire clubs der studeerende jeugd werd hij van de school gejaagd. Op 17-jarigen leeftijd werd hij toen lid van de sociaal-democratische organisatie te Tiflis: daar, te Bakoe en Batoem leidt hij stakingen en betoogingen, telkens voortvluchtig als de politie de hand op hem wil leggen, maar in 1902 wordt hij, te Batoem, voor de eerste maal gevat.

Na enkele maanden heeft hij zijn vrijheid weer: te Tiflis werkt hij onder de spoorwegarbeiders en nog voor het einde van het jaar zit hij weer in de gevangenis.

Hij werd naar Siberië verbannen, vluchtte en keerde naar Tiflis terug, waar hij zijn werk nu in het geheim onder verschillende namen moest voortzetten. Hij maakte in dien tijd kennis met Kamenef, met wien hij in het Kaukasische districtscomité gekozen werd. Van verschillende kranten en tijdschriften was hij redacteur.

In het revolutionnaire jaar 1905 is hij een der groote figuren, maar klaarblijkelijk heeft de politie geen vat op hem. Pas in 1908 wordt hij te Bakoe opnieuw gearresteerd als leider van een bolsjewistische organisatie. Voor drie jaar wordt hij naar Wologda verbannen. Weer ontvlucht hij, keert weer te Bakoe terug, weer wordt hij gearresteerd, van de nu volgende verbanning voor zes jaar heeft hij na een jaar genoeg, na enkele maanden wordt hij te Petersburg weer aangehouden, ontvlucht weer en in 1911 eindelijk naar het buitenland, waar hij Lenin leert kennen. Spoedig keert hij echter weer naar Rusland terug en — het verhaal wordt eentonig — opnieuw valt hij in handen van de politie en ontvlucht. Eventjes redigeert hij de *Prawda*, wordt voor de zesde maal gearresteerd, als een inval op het redactiebureau gedaan wordt en dan is de reeks van zijn ontvluchtingen afgebroken; van 1913 tot de revolutie van 1917 zit hij in Siberië.

In October behoort hij tot de leiders van den opstand in Petersburg; in de schaduw van Trotski is hij een der organisatoren van het Roode leger, zelf vecht hij mee tegen Demkin, Goedehitsj en de Polen. In 1919—1920 is hij volkscommissaris van de arbeiders- en boeren-inspectie, de oplossing van het nationaliteitenprobleem komt voor zijn rekening en in 1923 wordt hij algemeen secretaris van het centrale comité der communistische partij, de functie, waarin hij, speciaal na den dood van Lenin, het jaar daarop, de grootste macht en arbeidskracht zou ontvouwen. Voor ditmaal laten wij het bij de opsomming van de data zijns levens: de Sowjetunie verkeert midden in een crisis, die zij zelve reconstructie heet, maar die van vele hachelijke momenten afhankelijk is; de positie van Stalin is op het oogenblik ongetwijfeld gunstig, hij heeft opmerkelijke materieele winst, in industrie en landbouw beide, binnengebracht op de stellingen, die de „algemeene lijn van de partij" heeten, maar het beslissende oordeel kan nog niet worden geveld. Men is geneigd te zeggen: Stalin is nog jong, maar voor een revolutionnaire is hij en oud man. Tot dusver bleek zijn kracht echter ongebroken. En niets laat nog vermoeden, dat hij niet zelf het commando hebben zal, op het oogenblik dat eindelijk de beslissing valt.

FEUILLETON.

DE KANG-HE VAAS.

Uit het Engelsch

van

J. S. FLETCHER.

Geautoriseerde vertaling.

11)

„Nu, als jullie beiden klaar bent, zal ik jullie iets vertellen, wat ik al op mijn hart heb sinds het oogenblik dat jullie gisteren een uur de deur uit waart. En wat mooi ook voor een fatsoenlijke vrouw, die altijd trotsch op haar familie is geweest en dag en nacht voor zich zelf heeft moeten zorgen. Zoo'n slechtheid en zulk een rommel! Ik sta verbaasd dat er van die zondaren zijn die de onbeschaamdheid hebben om hun brutale gezicht te vertoonen aan de deur van een fatsoenlijk mensch — laat staan om te vragen om in een bed te mogen slapen."

„Wat is er dan gebeurd?" vroeg Cherry. „U heeft zeker de een of andere ontdekking gedaan?"

„En dat geloof ik, dat ik een ontdekking heb gedaan. En het is niet zoo zeer wat het is, dan wel wat er uit voort kan komen. En wanneer ik denk dat er nu juist in mijn mooiste slaapkamer? — de kamer, waaruit mijn vader en mijn moeder een laatsten blik wierpen op deze zondige wereld en gingen naar een betere — in ieder geval kan het niet slechter — en ook hun vader en moeder van vaderszijde. Het is meer dan schandelijk!"

„Waar heeft u het toch over?" vroeg Cherry. „Over iets, dat u ergert, geloof ik?"

„En wie zou zich niet geërgerd hebben? Iedereen hier weet, dat wij Heckitt's, die al meer dan twee honderd jaar dit huis bewonen en in deze gemeente nog twee maal zoo lang, zooals u kunt zien op de grafzerken op het kerkhof, altijd hoogst achtenswaardige menschen zijn geweest! En als ik nu dingen in mijn mooiste slaapkamer vind, die ongekende slechtheid doen vermoeden — maar natuurlijk begrijpt u niet, waar ik over spreek," brak zij ongeduldig af.

„Nadat Ben gisteren was vertrokken besloot ik die slaapkamer schoon te maken; zij was nog niet schoon gemaakt sinds hij" — zij sprak dit persoonlijk voornaamwoord uit met diepe verachting en bitterheid en om Joseph — „sinds dat zij doelde op goom Joseph — „sinds hij daarin had geslapen. Den heelen tijd had ik verschillende bezigheden hier klaar was, ging ik naar boven. Maar ik kwam niet tot werken, want ik was nog geen vijf minuten in de kamer of ik vond wat ik u zal laten zien — en dan kunt u zelf uw gevolgtrekkingen maken!"

Wij gingen naar boven. Ik zag, dat zij verschillende maatregelen voor een groote schoonmaak had genomen. De gordijnen waren opgebonden; de strooken rond het ledikant waren opgeslagen; couranten en stoflaken waren over de meubelen gelegd; een stoffer stond tegen den muur en een vuilnisblik daarbij. Maar verder was er niets gedaan; hetgeen Keziah had gevonden had haar den moed in de schoenen doen zinken. En daar zij een waren hartstocht had voor schoonmaken, begreep ik dat Keziah flink geschokt was geworden.

Keziah ging naar de toilettafel en haalde ons naar een ding, dat daaronder lag — een vischmandje. Het was van het soort, dat men bij dozijnen ziet hangen in elken vischwinkel, een goedkoop ding, dat spoedig versleten, op de vuilnisbelt terecht komt. Op een der zijden stond in zwarte letters: Shardham, Visch- en Wildhandel, Kingsham.

„U kijkt er naar — maar neem het in uw hand", riep Keziah verontwaardigd uit. „De gedachte alleen, dat dit ding in mijn mooie slaapkamer werd achtergelaten! Schandelijk!"

Cherry, die op dat oogenblik meer verbijsterd was dan ooit, dacht misschien, dat er een helsche machine in het mandje lag of een doode kreeft. Hoe het ook zij, hij ging schroomvallig op het ding af en nam het voorzichtig op. Er ontplofte echter niets en er kwam ook geen vieze lucht uit.

„Ja, juffrouw", zeide hij met een onnoozel gezicht. „Ik zie het, dat is een vischmandje. Het schijnt leeg te zijn."

„Leeg", snauwde Keziah. „Maar niet zoo leeg als u denkt! Liet u mij den vorigen avond niet van die houtwol zien — die u gevonden had op het kleed in den salon van juffrouw Ellingham? Ja zeker, deed u dat — dat herinner ik me zeer goed. En kijk nu eens in dat mandje!"

Cherry lichtte de deksel op en keek er in. Het was gedeeltelijk gevuld met die fijne houtkrulletjes, waarin potten en glazen worden verpakt. Hij uitte een kreet van verbazing en nam een paar losse stukjes, die hij zorgvuldig op de toilettafel neerlegde. Voor hij iets daarmede kon doen, pakte Keziah hem bij den arm naar het ledikant.

„En kijk eens hier!" zeide zij, terwijl zij naar den vloer wees. „Daar ligt nog meer van dat goed, op mijn kleed. En hoewel ik geen detective ben, kan ik een goed gevolgtrekkingen maken als een van jullie! Die krulletjes zijn dezelfde, die u meebracht in uw portefeuille. En toen Joseph Krevin op den avond thuis kwam om 's nachts te verdwijnen, had hij die vaas met dien vreemden naam bij zich in dat mandje en verpakt in die houtwol en zoo zeker als mijn naam Keziah Heckitt is, pakte hij haar hier in zijn eigen tasch over en wierp dat ding onder mijn toilettafel — een gemeene deugniet, dat is hij! En als ik geen gelijk heb, dan zijn vier en drie geen zeven."

Cherry had zijn portefeuille te voorschijn gehaald en vergeleek de houtwol uit juffrouw Ellingham's salon met die uit het mandje.

„Natuurlijk", snoof Keziah. „Dat zie je dadelijk, dat is van hetzelfde soort. Joseph Krevin had dus te maken met den diefstal van de Chineesche vaas. En ik durf er wel voor in te staan, dat dit de eerste keer is, dat dit huis werd onteerd door er gestolen goed binnen te brengen — het is schandelijk!"

Cherry merkte vergoelijkend op, dat het huis door de slechte daden van oom Joseph niet gebrandmerkt kon worden, maar Keziah bleef ontroostbaar en ging naar beneden om de ribbeoel af te wasschen. Wij bleven achter in de slaapkamer en keken elkaar aan.

„Zij weet op uitstekende wijze gevolgtrekkingen te maken, Ben!" zeide Cherry. „Er is geen twijfel aan dat Krevin de vaas hier bracht, toen hij dien nacht kwam. Maar de ander — Cousins! Welk aandeel had hij in deze zaak? Wat deed hij op Gallowstree Point? Wie vermoordde hem? Gebeurde dit door één man of door twee?"

„Kan één mensch, zonder hulp, hem vastgebonden hebben, zooals dit gebeurd is?" vroeg ik, in gruwzame herinnering aan hetgeen Keziah en ik hadden gezien. „Als u dat gezien had..."

„Ik weet het — ik weet het!" Veller gaf een volledige beschrijving — kapitein Marigold onthaalde mij op een andere. Ja, ik veronderstel, dat één man het had kunnen doen — als hij reeds het touw rond den nek van het slachtoffer had. Wat was de beweegreden? En ik zou wel eens willen weten of die fijne oom van jou iets van den moord afwist voordat jij en je zuster het hem vertelden."

Hij ging naar het raam, trok het gordijn op zijde en keek naar Gallowstree Point. Het zwakke licht van de ondergaande zon bescheen het landschap; alles zag er zoo vreedzaam en mooi uit op dezen rustigen avond.

„Ik weet niet of hij het deed of niet," zeide ik. „Alles wat ik weet is dat hij zich dood schrok. Hij kromp ineen — en ik moest hem de cognacflesch uit zijn tasch geven."

„Heb jij de tasch zelf opengemaakt. Wat zat er in — de vaas zeker niet?"

„Ik zag alles wat er in was. Het was bedroevend weinig. Eenige sokken, zakdoeken een paar boorden en den cognacflesch. Toen bracht ik zijn pyjama en zijn borstel en kam lagen op de toilettafel."

„Zou er met al die dingen er in, ruimte in die tasch geweest zijn voor de vaas verpakt in houtwol?"

Het Verkeer in Berlijn.

(Van onzen correspondent).

BERLIJN, 14 Dec.

Een van de Berlijnsche zoogenaamde „boulevard-kranten" (waarmee men meestal eenigszins geringschattend die bladen bedoelt, die het in hoofdzaak van den verkoop van losse nummers op straat hebben moeten), is onlangs begonnen met het afdrukken van de portretten en een korte, karakteristieke beschrijving van bekende Berlijnsche verkeersagenten.

Een aardig denkbeeld. En een nuttig denkbeeld!

In de eerste plaats prikkelt men den dienstijver van deze nuttige beambten, die waarlijk geen gemakkelijke taak hebben, door de besten onder hen eens in het openbare zonnetje te zetten. En tevens vestigt men de aandacht van het publiek op deze mannen, van wier geduld, tegenwoordigheid van geest en besluitvaardigheid in een wereldstad als deze dagelijks het leven van vele medeburgers kan afhangen.

Het blad, dat op dit goede denkbeeld gekomen is, herinnerde er mij tevens aan, dat ik op deze plaats nog nimmer over de toch zoo belangrijke quaestie van het moderne verkeer in een wereldstad geschreven heb. Dat verzuim moge heden goedgemaakt worden.

Het is mij bekend, dat verkeersspecialisten de laatste jaren herhaaldelijk naar Berlijn gekomen zijn om te bestudeeren, wat op dit gebied in de Duitsche hoofdstad reeds bereikt is. Hun meeningen liepen intusschen uiteen. En dit was ook niet anders te verwachten. Want ook hier, onder de Duitsche specialisten, die op hun beurt studiereizen naar Parijs en Londen en naar de groote Amerikaansche steden ondernomen hebben, heerscht nog heden allesbehalve eensgezindheid!

Over één ding is men het wel algemeen eens: het verkeer der toekomst zal in hoofdzaak door de auto beheerscht worden. Ik wil hier niet met geleerde statistieken gaan schermen, ofschoon ze op mijn schrijftafel voor mij liggen.

Men zal mij ook zonder getallen wel willen gelooven als ik vaststel, dat ondanks het gebrek aan kapitaal in Duitschland het aantal auto's van elke variatie in dit land en in het bijzonder in Berlijn de laatste jaren onrustbarend is toegenomen. Onrustbarend, omdat de meeste steden op de eischen, die dit verkeer stelt, allerminst berekend blijken. Amerika met zijn piepjonge, moderne steden heeft het in dit opzicht heel wat gemakkelijker gehad dan het oude Europa.

Blijven we een oogenblik bij Berlijn, dan moeten we vaststellen, dat slechts enkele boulevards en sommige nieuwere wijken der voorsteden zoo aangelegd zijn, dat de eerstvolgende tien jaren het toenemend auto-verkeer er zich nog normaal in ontwikkelen kan. De binnenstad echter kan thans reeds de massa's der voertuigen nauwelijks meer opnemen en op verschillende plaatsen zijn reeds doorbraken tot het aanleggen van parallelstraten in voorbereiding. Hoe sterk men de behoefte aan hulpwegen, uitsluitend voor snel autoverkeer, gevoelt, blijkt wel uit de omstandigheid, dat bijv. in de antieke en in de geschiedenis beroemd geworden Wilhelmstrasse een uitbouw van de rijkskanselarij zoo neergezet is, dat de keldergewelven ruimte bieden voor een ondergrondsche autostraat, die vermoedelijk binnen tien jaren onder de tuinen der ministeries door zal worden aangelegd om de overdrukke, evenwijdig loopende Leipziger Strasse te ontlasten.

***

Men heeft een reeks grondbeginselen vastgelegd, die ook voor andere landen belangwekkend zijn.

In de eerste plaats heeft men vastgesteld, dat in moderne steden met druk verkeer electrische trams in de binnenwijken niet meer thuis hooren. Ze zijn een uiterst gevaarlijke belemmering van het verkeer en alleen voor verbinding van den cityrand met de buitenwijken nog bruikbaar. Maar vermoedelijk zal men op den duur de trams wel volkomen afschaffen om ze door steeds in aantal toenemende autobussen te vervangen.

Men heeft hier de neiging, om zelfs in de drukste deelen der stad de snelheid van het auto-verkeer niet aan banden te leggen. Practisch wordt in Berlijn sinds jaar en dag met elke gewenschte snelheid gereden. Dat staat men oogluikend toe, omdat men van het beginsel uitgaat, dat de auto een snel-verkeersmiddel is en niet aan haar doel beantwoordt, als men die snelheid aan banden legt.

Intusschen is natuurlijk — waar de toestanden op den openbaren weg en de verkeersdiscipline nog lang niet gelijken tred houden met snelheid en dichtheid van het verkeer — het onmiddellijk gevolg, dat het aantal ongelukken, vaak met doodelijken afloop ontrustbarend groot is. Voor een deel is dat aan de bestrating te wijten Berlijn is bijna geheel geasphalteerd en wel met spiegelglad asphalt, dat, zoodra een slap regenbuitje valt en stof en olie zich met het water vermengen dat het vuil nog niet volledig weggespoeld heeft, een levensgevaarlijke glijbaan vormt, die al heel wat doodelijke ongelukken op haar geweten heeft.

***

Men wil dus in de toekomst geen trams op rails meer zien uitsluitend taxi's, omnibussen en natuurlijk de treinen onder den grond en op viaducten, die nog dagelijks op nieuwaangelegde trajecten worden ingelascht. Daarbij doen zich intusschen nieuwe moeilijkheden voor, en wel bij het zoogenaamde „parken".

De auto's rijden niet alleen, ze stoppen ook en moeten stilgezet kunnen worden om „een wachtende houding aan te nemen". En nu zien we in Berlijn, dat langzamerhand het aantal parkende auto's in hoofdverkeersstraten zoo geweldig is geworden, dat de rijdende auto's, die bovendien nog door trams en door paarden getrokken voertuigen, door de fietsers en onvoorzichtige wandelaars gehinderd worden, nauwelijks plaats meer vinden om zich door de stilstaande auto's heen te werken.

Hoe men dit probleem oplossen moet, is deskundigen voorloopig nog allesbehalve duidelijk. Zooals de dingen er op dit oogenblik uitzien moet men aannemen, dat binnenkort een crisis bereikt zal worden. Had men voldoende geld (Berlijn steekt diep in de schulden!), dan zou men er onmiddellijk op zeer groote schaal toe overgaan, de trottoirs te verkleinen en de verkeersruimte voor voertuigen daardoor grooter te maken.

Nu doet men het slechts op punten, waar de hindernissen al te geweldig geworden zijn. En het resultaat is vaak, dat heel wat historische architectonische schoonheid *rücksichtlos* wordt opgeofferd.

De regeling van het verkeer is sinds jaren een heftig strijdobject gebleven.

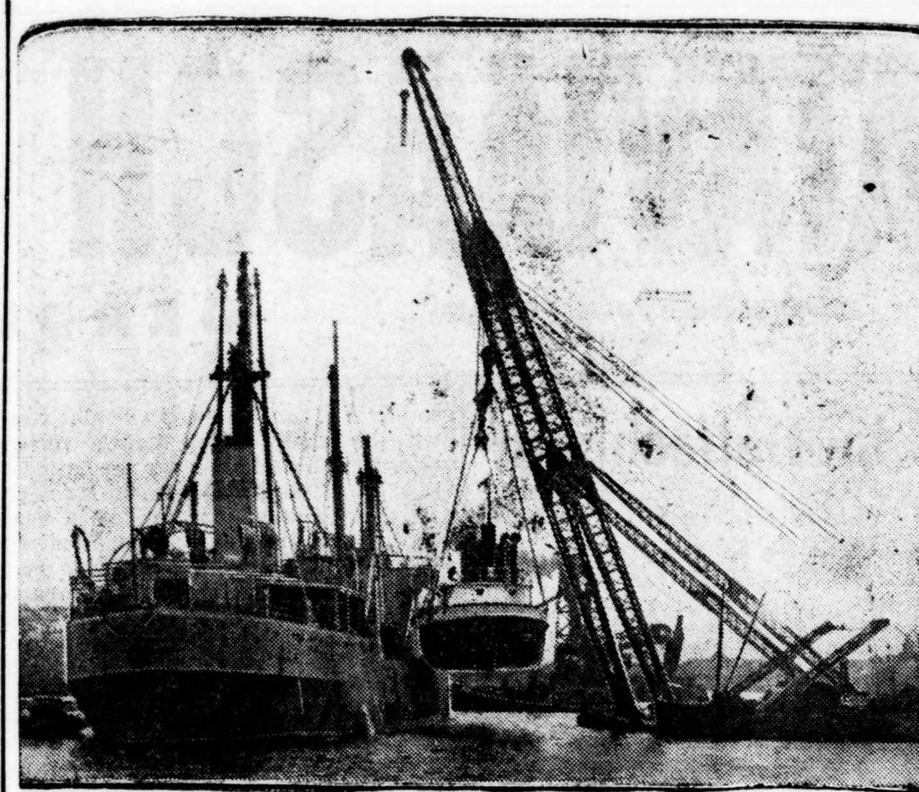
Men zweert hier nog altijd bij optische seinen en wel in den vorm van lampen, die boven kruispunten opgehangen zijn en die afwisselend rood, geel en groen licht toonen (een verkeerstoren met deze lichten op de Potzdamer Platz in navolging van Amerika heeft niet tot uitbreiding van dit stelsel geprikkeld en wordt thans al niet meer door personeel maar van uit de automatische centrale voor alle Berlijnsche verkeersseinen bediend) en daarmee aangeven, dat de weg gesperd is, dat een nieuw sein komt, of dat het verkeer is vrijgegeven. Maar het is toch al gebleken, dat op drukkere punten deze lampen onvoldoende zijn en bovendien verkeersagenten vereischt blijven, die overtredingen moeten vaststellen en het inbuigen (ook onder rood licht) in zijstraten dat toegestaan is, voor voetgangers tijdelijk te moeten opheffen.

Oversteken mag men in drukke Berlijnsche straten slechts op kruispunten en wel uitsluitend indien het verkeerslampje dat toestaat. Maar aangezien hier niet overal streng de hand aan gehouden wordt en de voetgangers nog weinig gedispline rd zijn, kan men te allen tijde stedelingen zien die met roekelooze onvoorzichtigheid zich in het verkeer storten en die onverschilligheid niet zelden met het leven boeten moeten.

Het geweldige, oorverscheurende lawaai, dat aan het moderne verkeer van een wereldstad verbonden is, zou een hoofdstuk op zichzelf kunnen vormen. Ik wil er hier alleen maar van zeggen, dat men er een officiëel offensief tegen begonnen is, edoch voorloopig nog zonder eenig resultaat.

Het verkeersvraagstuk is een der belangrijkste van onzen tijd. De mensch van heden wil zijn auto hebben en wil rennen, omdat hij — de hemel weet waarom — zich nu eenmaal inbeeldt, haast te hebben.

De Berlijner heeft meer dan haast. Hij rent de trappen van de „*Untergrund*" op en af, hij rent over de trottoirs, hij rent met zijn auto. Waarom? Een antwoord zou hij u niet kunnen geven. Maar hij wenscht te rennen. En de verkeersspecialisten gelieven daar rekening mee te houden!

Het Noorsche s.s. „Belray" te Rotterdam kreeg een ongewone deklading aan boord. De bok „Kolossus" van v. d. Tak's Bergingsbedrijf pakte nl. de voor Rio de Janeiro bestemde motorboot „Texaco III" in de stroppen en zette het „vrachtje" aan dek van het stoomschip.

Arnold Spoel.

Arnold Spoel heeft deze groote verdienste: dat hij ons leerde zingen; en nog wel in een tijd dat niemand eigenlijk lust tot zingen had.

Dat, mijn vrienden, i een w nder. Want de Hollander is van nature allerminst een zangerig individu.

Annelen vertelt van hem in het *Handelsbl.* en wij mogen er wel iets uit knippen:

Wie ooit onder „het gehoor" van Arnold Spoel heeft gezeten, die wéét welk een suggestieve kracht er al dadelijk van die simpele inleiding uitgaat Wie luistert naar de eenvoudige toespraak en onderwijl kijkt naar den grijzen kop, waarin de oogen glinsteren met jeugdig vuur, die geeft zich gewonnen, in zoover, dat hij meezingt, luidkeels, onverschillig of het karretje op een zandweg aan de orde komt dan wel de groote stille heide of 't zoet vogelijn op groenen tak.

Zooals de Rattenvanger van Hameln honderden jaren geleden door zijn pijpen en fluiten de jeugd wist te trekken, zoo weet Arnold Spoel een zaal vol menschen op te voeren tot uitbundige vreugd Denk niet dat er iemand aan zijn alziend oog ontsnapt, als die zich geneert om met de anderen zijn stem te laten weerklinken. Tusschen de honderden, die wel meezingen in het koor, merkt hij terstond den zwijgenden enkeling op.

Een handgebaar. De zaal verstomt. En Spoel, de oogen gericht op wie in gebreke bleven, zegt glimlachend: „De dame en de heer daar op de derde rij links moeten ook meezingen. Ik weet zeker dat het dan nog véél mooier klinkt. Als iedereéén deed als u, dan konden wij wel dadelijk naar huis gaan. Wij komen hier om te zingen, nietwaar, en dus...."

Meteen gaat het stokje weer in de hoogte, en de dame en de heer moeten al in nauwe familierelatie staan tot nu vijlen Nurks, willen ook zij niet meezingen, aanvankelijk misschien mezza di voce, maar later zeer stellig luidkeels.

Noem den naam Spoel in milieus van de meest uiteenloopende richting, honderd tegen één, dat zij allen, tot welken rang of stand behoorend, u zullen zeggen: „Spoel? Spoel? maar dat is immers de man van den volkszang!"

„Het was de hartewensch van mijn vader, dat ik bij het onderwijs zou gaan", vertelt ons Spoel, „en hoewel ik er in mijn jonge jaren absoluut niets voor voelde en den hemel te rijk was, als ik de deur van de normaalschool achter mij dicht kon trekken, later heb ik de standvastigheid van den ouden heer, die, allen vertoogen ten spijt, voet bij stuk bleef houden, uit den grond van mijn hart gezegend.

Of dacht gij, dat ik zonder die schoolmeesters-acte maar dadelijk benoemd zou zijn, toen ik als jongen van vier en twintig jaar aan de Koninklijke Muziekschool hier in Den Haag kwam solliciteeren naar een leeraars-baantje? 't Is waar, ik had in Duitschland als zanger een beetje reputatie, maar desondanks. Er waren mededingers.

Een vaste betrekking, een goed emplooi, dat lokte mij en dat ik de positie naar waarde heb getaxeerd, bewijst het feit, dat ik nu, vier en veertig jaar later, nog altijd in dezelfde functie werkzaam ben, al zal ik op één Januari, officiëel van collega's en leerlingen afscheid nemen.

„Als je zeventig bent, nietwaar?"

Als je zeventig bent!

Wie den zanger-paedagoog vol vuur hoort spreken over zijn werk; wie zich herinnert, hoe hij, op het podium staande, zijn lied laat schallen door de overvolle zaal, die zal aan een aanstaanden zeventigsten verjaardag ternauwernood willen gelooven...

„Toen ik jong was", vertelt Spoel, „had mijn geboortestad Dordrecht op muzikaal gebied haar hoogtebloei bereikt. Wilhelmina Gips, toentertijd een vermaarde zangpaedagoge, was er gevestigd en verder woonden er Cornelie van Zanten, Willem Kes en Jef Orelio, die met mij de muziek beoefenden. Allen hebben wij, na verloop van tijd, onze geboortestad verlaten en sinds wij Dordt vaarwel zegden, heeft de stad aan musici nooit meer iets opgeleverd."

De jonge Spoel, wij vertelden het reeds, werd opgeleid voor onderderwijzer en pas toen hij een tijd lang in Maandam het edele ambt had uitgeoefend, kreeg Arnold gedaan, dat hij zich voortaan uitsluitend aan den zang mocht wijden. Emil Fischer, de baszanger, die in de Rottestad bijzonder goede reputatie genoot, werd aanvankelijk zijn leermeester; daarna begaf de jonge musicus zich naar Keulen, waar hij zich onder leiding van professor Schneider stelde.

't Was in die dagen, dat Daniël de Lange zijn à capellakoor stichtte. Met Rogmans Bouman en Messchaert maakte ook de jonge Spoel korten tijd deel uit van het ensemble, dat overal, waar het optrad, lauweren oogstte. Weldra echter voerde Spoels weg naar de Duitsche hoofdstad, waar hij bij een nieuw gestichte opera als eerste bariton werd geëngageerd. De vooruitzichten waren rooskleurig, de werkelijkheid echter toonde van de medaille alleen de keerzijde. Na enke maanden was de onderneming op de flesch.

Ook de opera in Wezel, waaraan Spoel vervolgens werd verbonden, vermocht zich niet te handhaven. Terwijl de zanger in onderhandeling was met het Stadttheater te Düsseldorf, vernam hij van een vacature aan de Koninklijke Muziekschool te 's-Gravenhage. Het baantje leek hem, hij kwam, zag en overwon.

Den eersten Mei 1885 aanvaardde hij zijn functie als leeraar voor de koorklasse. Drie leerlingen slechts begroetten den nieuwen paedagoog; men had, naar het bestuur den nieuwen functionaris vertelde, de klas den laatsten tijd een beetje verwaarloosd.

„Dat zal nu anders worden," beloofde Spoel zich zelf.

En het werd anders; héél anders.

In betrekkelijk korten tijd stond Spoel aan het hoofd van honderdzestig discipelen, waaronder er waren, die den roem van hun leeraar zouden uitdragen tot ver over de grenzen. Anna Stroinck—Kappel, Cornelis Bronsgeest, Klaas Veltkamp en vele anderen, die in de zangerswereld slaagden, danken aan Spoel's conscientieuse leiding een deel van hun succes.

Maar mèèr, veel meer dan voor die enkele uitverkorenen is hij geweest voor de groote massa, wier sluimerenden zanglust hij wist te wekken.

Hoe Spoel en de volkszang elkander hebben gevonden is in het levensboek van dezen kunstenaar een hoofdstuk, dat hij met veel genoegen releveert.

„Ze waren bij mij gekomen van de afdeeling 's-Gravenhage", vertelt hij, „en ze vroegen mij stoutweg, of ik hun voorzitter en meteen ook hun leider wilde worden."

„Voorzitter? Van wie? Van wat?" wenschte ik te weten.

„Toen bleek, dat de afdeeling 's-Gravenhage en omstreken van de Nederlandsche Vereeniging voor den Volkszang achttien bestuursleden en twaalf gewone leden telde. Het presidium aanvaarden over dertig menschen, daar voelde ik niet zoo héél veel voor, het bevorderen van den volkszang daarentegen, dat was een kolfje naar mijn hand.

Ik sprak eens met het bestuur; ik confereerde met de leden en het eind van alles was, dat ik de mij aangeboden functies zou aanvaarden, mits men mij dan verder mijn gang liet gaan.

„Top" zei het bestuur; „top" zeiden de leden en . . . . . het spel kon beginnen. Het begon inderdaad en al dadelijk na den eersten zangavond wonnen wij tachtig nieuwe leden.

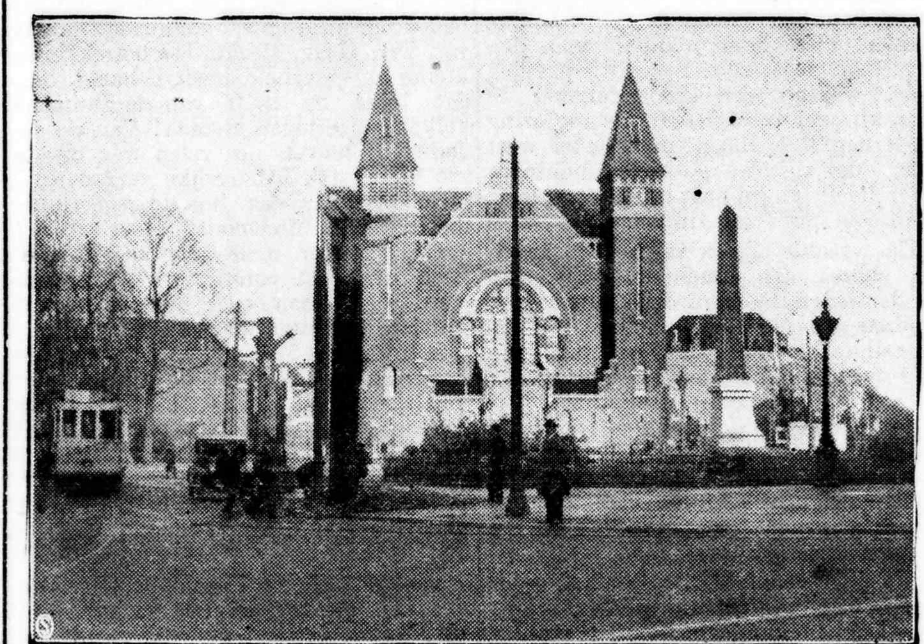
Dat is toen crescendo gegaan, altijd maar crescendo; ons ledental loopt in de honderden; wij hebben tekstboekjes laten drukken met meer dan honderdzestig liederen; ik heb een volkszangkoor opgericht, dat bij de uitvoeringen mijn stut en toeverlaat mocht worden. Inderdaad, mijn stut en toeverlaat. Gij herinnert u, dat in den zomer van '27 in Frankfort een internationale muziektentoonstelling werd georganiseerd. Wij hebben er toen het Hollandsche lied gebracht. Geweldig, wat een enthousiasme.

Meer dan twintigduizend menschen zijn in de verschillende concerten komen luisteren en meezingen.

„Alsob es ein Volksfest wäre verlies das Publikum singend den grossen Saal," schreef een van de bladen.

Toen prinses Juliana nog geen studente was, is ze meer dan eens met haar vriendinnen voor het front gekomen. Héél gewoon, precies als alle andere meisj van haar leeftijd. Uit volle borst heeft ze meegezongen en dat moet ook zoo. Op de Spoel-avonden kennen wij geen rangen en standen.

„Het Hollandsche lied voert den boventoon en voor het Hollandsche lied voelen wij tenslotte allemaal".

Profiel-verandering van de Residentie. De statige boomen op het Regentesseplein zijn reeds zoo goed als alle omgehakt en zoowel de kerk als de naald zijn thans goed zichtbaar.

„Voldoende. Het was een groote tasch."

Cherry verzamelde de houtwolsnippers en nadat hij het vischmandje in een kast had gelegd, gingen wij naar beneden en na een paar woorden gewisseld te hebben met Keziah, die nog hoogst verontwaardigd was over oom Joseph's brutaliteit, gingen wij naar het dorp, omdat Cherry van plan was op het postkantoor te vragen of men het schrift kende op de enveloppe, die wij in de kamers in Balthorpe Street hadden gevonden.

Maar noch juffrouw Apps noch haar dochter Nellie herkenden het schrift, dat Cherry hun voorlegde. Het was geen gewoon schrift en beiden, moeder en dochter, bekeken het eenigen tijd.

„Als ik dat schrift ooit meer heb gezien mijnheer," zeide juffrouw Apps eindelijk „dan is het op een telegram geweest. In ieder geval verbeeld ik mij dat ik het gezien heb, maar wanneer, dat kan ik niet zeggen. En als dat zoo is, dan komt het er op aan, waar dat geweest is."

„U zendt zeker niet veel telegrammen van hier?" vroeg Cherry.

„Vrij wat meer dan iemand kan veronderstellen. U moet weten dat dit telegraafkantoor drie dorpen bedient. En tegenwoordig sta je verbaasd over het aantal telegrammen dat auto-eigenaars, die hier langs komen, verzenden."

„U bewaart uw telegrammen, niet waar?" vroeg Cherry. „Kunt u ze nakijken om te zien of u een handschrift kunt vinden dat op dit lijkt?"

Juffrouw Apps beloofde dat zij dat doen zou; wij lieten de enveloppe bij haar achter en gingen heen. Cherry ging naar zijn kamers en ik naar huis waar Keziah mij ongetwijfeld wachtte om mij te kapittelen over Londen. Daar kwam het echter niet toe, want op weg naar huis ontmoette ik juffrouw Ellingham's buttler. Hij zag er keurig netjes uit, hij droeg een zijden hoed en lichte glacé handschoenen. Toen hij mij zag, aarzelde hij een oogenblik en stak daarna den weg over verlangend om een praatje te maken.

HOOFDSTUK VII.

De paars-oranje pyama.

Ik kon het mij moeilijk verklaren wat daarvan de reden was maar ik mocht Carsie niet. Ik had hem nog weinig ontmoet, dat is zeker — twee of drie keeren op het landgoed in tegenwoordigheid zijner meesteres en zoo nu en dan eens in de dorpsstraat — er was echter iets in zijn zachten gang en zijn onderworpen wijze van spreken dat mij deed denken aan sluipende dieren. De wijze, waarop hij nu op mij toetrad, had niets sluipends; hij naderde zelfbewust en zijne eerste woorden werden op beminnelijken toon geuit.

„Goeden avond, mijnheer Ben! Een mooie avond mijnheer. Het verheugt mij u weer te zien — de zomersche lucht zal u goed doen na zoo langen tijd binnenshuis te zijn geweest."

Ik dankte hem voor zijn vriendelijkheid, keek hem brutaal aan en hoopte, dat hij verder zou gaan. Dat scheen hij niet van plan te zijn en meer geneigd om een praatje te maken.

„Is er nog iets nieuws over die buitengewoon geheimzinnige zaak mijnheer Ben?" vroeg hij met een blik, die duidelijk de bedoeling te kennen gaf, dat ons gesprek strikt vertrouwelijk zou zijn. „Daar op het landgoed hooren wij niets — hier in het dorp zitten jullie er meer in."

„Ik weet niets met zekerheid," antwoordde ik.

Hij knikte en begon met zijn paraplu gaatjes te boren in het zand.

„Van zoo'n vreemde zaak heb ik in mijn leven nog nooit gehoord. En ik heb wat van de wereld gezien — en buitengewone dingen ook! Natuurlijk stel ik een groot belang in de diefstal — omdat die bij ons plaats vond. Onder ons gezegd geloof ik dat mijne meesteres het aan zich zelf te wijten heeft.

Als dat Chineesche porselein zooveel waard is als zij nu beweert dan heeft zij door de afbeeldingen in een tijdschrift, de dieven als het ware uitgenoodigd. Er is zeer zeker in Londen rijk volk genoeg dat zich voor die soort van dingen interesseert. Natuurlijk had ik niet de flauwste idee dat die vaas van eenige waarde was. Het is wel opmerkelijk, mijnheer Ben dat zoo'n ding eenige duizenden ponden waard is."

„Het is door zijn zeldzaamheid. Ik geloof niet dat er veel van die vazen in Engeland zijn."

„Ja, dat zal de reden zijn. Ik heb er geen verstand van. Maar die twee kleine beeldjes die tegelijkertijd verdwenen — gelooft u — u zult dat misschien wel gehoord hebben — gelooft — u dat die iets waard zijn? Een som van beteekenis, meen ik natuurlijk."

„Dat kan ik niet zeggen, mijnheer Carsie. Daarvan heb ik geen verstand."

Hij knikte weder alsof hij het volmaakt met mij eens was en ging door met gaatjes in het zand te maken.

„Ja — ja. Het is een vreemde zaak, mijnheer Ben en wat eigenaardig is, dat die kleine beeldjes niet meer dan een paar dagen in die kast waren toen ze gestolen werden. Ik zag, dat mijn meesteres ze er in plaatste. Zij maakte op een zekeren dag die kast schoon, toen ik in de salon was en zij zeide plotseling: op die plank zou nog wel iets kunnen staan, vind ik, Carsie. En ik geloof, dat ik de juiste dingen daarvoor wel heb. En zij ging de kamer uit en kwam terug met die twee beeldjes en zette ze in de kast, een aan elken kant van de Chineesche vaas. „Dat ziet er beter uit," zeide zij. Ik vond die beeldjes grof en afschuwelijk en een daarvan in het bijzonder.

„Ik heb ze nooit gezien," antwoordde ik.

„Nu, ze zijn niet wat je noemt Engelsche stijl. Een er van heeft vele hoofden en armen — een monster. En de ander had de kop van een beest in plaats van een menschenhoofd. Over smaak valt intusschen niet te twisten en de meesteres heeft in Indië gewoond en zij was natuurlijk aan die dingen gewend. Toch gebeurde er iets eigenaardigs, nadat zij die beeldjes in het kastje had gezet. Toevallig ging ik op dien middag in de salon en zag daar dien Indischen jongen Madhu Khan, bezig die beeldjes te aanbidden. Het is een feit, mijnheer Ben! Hij stond er voor te buigen en maakte daarbij vreemde bewegingen met zijn armen en handen; ik stond daarover verbaasd. Het deed mij denken aan een regel uit Kiplings poëzie, waarvoor ik een voorliefde heb: „De heiden buigt in zijn blindheid neer voor hout en steen." Dat was het geval, mijnheer Ben! En in een Engelsche salon — dingen met zooveel hoofden als die driehoofdige kalveren, waarover je wel eens in de couranten leest."

Hij schudde zijn hoofd en daarmede zijn mooie zijden hoed op mistroostige wijze alsof de smaak van juffrouw Ellingham in heidensche dingen niet te rijmen was met de tradities, en toen tikte hij mij op mijn arm.

„Maar ik zal u eens zeggen, wat ik denk, mijnheer Ben. Ik geloof, dat de geheele geschiedenis het werk is geweest van een slimme, Londensche bende en dat die man, die daar opgehangen werd op Gallowstree Point er een van was. Ik geloof, dat zij ruzie kregen over hun buit en dat twee van hen niets met de derde te maken wilden hebben. En wat denkt de politie er van, mijnheer Ben?"

Gelukkig voor mij verscheen Keziah toen in de tuindeur en vroeg op luiden toon om te komen eten; na een haastige opmerking aan den butler, dat ik niet wist wat de politie er van dacht, verontschuldigde ik mij en verliet hem. Na het avondeten ging ik vroeg naar bed, moe van mijn avonturen, en als ik dien nacht gedroomd heb, dan was het eerder van de wonderen van Londen dan van Chineesche vazen en Indische beeldjes.

Den volgenden morgen was ik daarmede wederom vervuld en ik brak er mijn hoofd over, terwijl ik rondslenterde voor ons huis, toen Pepita Marigold kwam aanwandelen.

Pepita was even onverschillig en vroolijk als altijd. Ik was dat niet, want ik had een appeltje met haar te schillen. En ik probeerde daarom haar aan te kijken als een streng rechter naar een misdadiger in de bank der beschuldigden. Ongelukkigerwijze was Pepita een van die personen, waarnaar men niet lang op deze wijze kan kijken. Zij kwam naast mij zitten op een bank, alsof dit de meest natuurlijke zaak ter wereld was.

(Wordt vervolgd).

LUIT.-GENERAAL PH. W. WEBER.

Vijftig-jarig jubileum als officier.

Luitenant-generaal Ph. W. Weber, adjudant in b.d. van de Koningin, oud-commandant van de Grenadiers en Jagers en commandant van de Haagsche burgerwacht, herdacht 23 December zijn 50 jarig jubileum als officier. Generaal Weber ondervond vele blijken van belangstelling in den vorm van bloemen, telegrafische en andere gelukwenschen.

OFF. BERICHTEN.

CIVIEL DEPARTEMENT.

Ontslagens: wegens overgang in 's Lands burgerlijken dienst, op verzoek eervol uit H.M. mil. dienst, de kapitein der Militaire administratie, H. Muusze, thans tijdelijk ter beschikking gesteld van de Algemeene Rekenkamer en bij het Leger voor herinnering gevoerd.

Benoemd: tot afdeelingshoofd bij de Algemeene Rekenkamer, H. Muusze, bovengenoemd.

in de „Commissie voor het militair straf-, tucht- en strafprocesrecht":

tot lid, tevens voorzitter, mr. E, Pino, vice-president van het Hoog Mil. Gerechtshof;

mr. H.A. Helb, tijd. hoofdambtenaar voor de Wetgeving aan het Depart van Just.;

dr. P. van Hulstijn, lid van het Hoog Mil Gerechtshof;

F.A. Palm, majoor der inf., werkzaam aan het Depart. van Oorlog;

Jhr. S. de Ranitz, lid van het Hoog Mil. Gerechtshof;

tot lid. tevens secretaris mr. H. W. Felderhof, auditeur-militair bij den Krijgsraad te Tjimahi.

Ingesteld: onder den naam van Commissie voor het militair straf, tucht en strafprocesrecht" een commissie, welke tot taak zal hebben om: a. de invoering voor te bereiden van de nieuwe Rechtspleging b/d Landmacht en de gewijzigde Provisioneele Instructie voor het Hoog Militair Gerechtshof; b. rekening houdende met de reeds uitgebrachte adviezen, de noodige ordonnanties en Regeeringsverordeningen betreffende het militair straf- en tuchtrecht te ontwerpen en alle overige in verband met de invoering daarvan uit te vaardigen voorschriften enz. voor te bereiden.

Ontheven: met ingang van 5 Maart a.s, wegens beëindiging van zijn dienstverband, op verzoek, eervol van de tijdelijke waarneming der betrekking van Gouvernements arts 1ste kl, bij den D.V.G., P.J. Vastenou.

Onderwijs en Eeredienst.

Eervol ontheven: op verzoek, met ing. van 3 April '30 v/h geven van onderw gedurende de eerste twee schooltijden b/d openb. Eur. lag. sch. te Pangkalanbrandan (Oostk. van Sum) mevr. N. Dekeer geb. Van der Kloet.

Eervol ontslagen: overeenkomstig zijn wensch met ing. van 1 Febr. '30 uit zijn betrekking als onderwijzer der 3de kl. b/h openb. W.L.O. gepl. a/d IIde openb H.I.S. te Bandoeng, Atmadinata.

Gouvts. Bedrijven.

Benoemd: tot technisch ambtenaar 3de klasse bij den P.T.T. dienst, A. Albouts, laatstelijk belast met de waarn. der betrekking van technisch ambtenaar IIde klasse bij dien dienst;

tot telefoonambtenaar IIde klasse bij den P.T.T. dienst, J. A. Pesik, thans belast met de waarn. van die betrekking;

tot hoofdboekhouder bij de S.S. en tr., W. N. Stassen, ambtenaar van buitenl. verlof terugverwacht, laatstelijk die betr bekleed hebbende;

tot 1ste commies bij de S.S. en Tramw. Bitterlich, ambtenaar van buitenl. verlof teruggekeerd, laatstelijk die betrekking bekleed hebbende.

C. J. Rückert, werktuigkundige 1ste klasse b/d Automobieldienst van de S. S. en Tramw. en belast met de leiding van den Korintji Kustvaartdienst, is gerekend van 1 Jan. a.s. tijdelijk ter beschikking gesteld van het hoofd van den dienst der Zoutregie, teneinde te worden belast met het beheer van gemelden dienst.

Werkz. gesteld: gerekend van 28 December '29 bij het Post- en Telegraafkantoor te Semarang als dienstdoend ambtenaar 4de klasse, mevr. P. Jarman geb. Thörig, tevoren zonder beroep, aldaar, gewezen controleur IIde klasse bij den P.T.T. dienst.

Eervol ontslagen: ir. A. Bos, Oost-Indisch ambtenaar van buitenlandsch verlof, laatstelijk ingenieur IIde klasse bij de S.S. en Tramwegen, op verzoek uit 's Lands dienst, gerekend van 1 Oct. '29.

Benoemd: tot ingenieur IIde klasse bij den dienst voor Waterkracht en Electriciteit, ir. A.J. van Staalen, ambtenaar van buitenlandsch verlof teruggekeerd, laatstelijk die betrekking bekleed hebbende;

tot geoloog IIde klasse bij den Dienst van den Mijnbouw, dr. K.A.F.R, Musper, ambtenaar van buitenlandsch verlof terugverwacht, laatstelijk die betrekking bekleed hebbende.

Verleend: aan T.A. Lutter, tw. boekhouder bij het hoofdbestuur van den P.T.T. dienst wegens langdurigen dienst een jaar verlof naar Europa, ingaande 2 Juni '30.

Financiën.

Verleend: wegens langdurigen dienst een jaar verlof naar Europa aan Th. Kailola, wd. algemeen ontvanger IIde kl. bij 's Lands kas te Koetaradja, met bepaling, dat hij zijne betrekking zal nederleggen op 3 Juni '30;

wegens zevenjarigen dienst negen mnd. naar Europa, aan mr. A. Ch. F. Nering Bögel, wd. inspecteur van financiën te Semarang, met bepaling, dat hij zijn betr. zal nederleggen op 2 Juli '30.

Ontslagen: op verzoek, wegens volbrachten diensttijd, met ingang van 3 Juni '30, eervol en met recht op pensioen uit 's Lands dienst, Ch. W. A. Burgemeestre, controleur bij den pandhuisdienst te Salatiga.

Pandhuisdienst.

Tijdelijk te belasten: met de waarneming der betrekking van beheerder IIde klasse bij de landspandhuizen, R. Muller en E.J. Herrebrugh, beiden thans onderbeheerder 1ste klasse bij het landspandhuis te resp. Bandoeng en Dinojotangsi (Soerabaja), met bepaling, dat zij geplaatst worden bij het landspandhuis te resp. Waroedjajeng (Kediri) en Maospati (Madioen).

Over te plaatsen: van het landspandhuis te Maospati (Madioen) naar dat te Magetan (Madioen), den beheerder IIe klasse, Raden Hendarsin Tjakrasoedirdja.

P. T. T.

Geplaatst: bij het hoofdbestuur de benoemde controleur IIe kl., L. Davidson en L. Mulder; idem de benoemde ingen. 3de kl., ir. E.H.P. Dingemans; idem te Weltevreden de benoemde contr. IIde kl. jhr. A.C. de Seriëe;

blijft te Weltevreden en belast met het beheer over het telefonnet te Batavia, de benoemde ingenieur IIde klasse, ir. H.J.C. Gout; idem bij het hoofdbestuur de benoemde technisch ambtenaar 3de klasse, T.M. van Aarem; idem bij het telefoonkantoor te Kepandjen de benoemde monteur J.W. Hoyer.

Benoemd: tot klerken te Weltevreden, J.W. Verdooren, Tjoa Bok Hian, en Raden Mas Soewito; idem te Soerabaja, mej. Ch. Bakarbessy; idem te Padang, Boejoeng; idem tot IIde klerk bij het hoofdbestuur te Bandoeng, Tahjoeddin; idem tot klerk bij de internationale telefonie, Djamhoer.

Overgeplaatst: van Soerabaja naar het hoofdbestuur te Bandoeng de insp., J. I. Bril; van Soerabaja naar Bandoeng de controleur IIde klasse, F.J.J. Lameyer; van Poerwakarta naar Weltevreden de idem J. Kambeij: van Bandoeng naar Poerwakarta, de idem D. van der Pauwert.

Pandhuisdienst.

Over te plaatsen: van het landspandhuis te Malang naar dat te Pasartoeri (Soerabaja) den onderbeheerder 1ste kl., B.L. van Amstel.

Boschwezen.

Ter beschikking gesteld: a. van het fd. hoofd van het djatibedrijf den boscharchitect IIde klas Mas Adhi Dhonomidjojo;

b. van den adviseur van den dienst der bosschen in de buitengewesten den bosch architect IIde klas Raden Odang Prawiradiredja; a. en b. thans ter beschikking gesteld van: a. den adviseur van den dienst der bosschen in de buitengewesten; b. het fd. hoofd van het djatibedrijf.

Landb., Nijv. en Handel.

Benoemd: tot taxidermist bij het Zoölogisch Museum en Laboratorium P.F. Franck, ambtenaar van buitenl. verlof terugverwacht, laatstelijk genoemde betr. bekleed hebbende.

Kadastralen dienst.

Verplaatst: bij het Kadaster in N.I.: van het Kantoor der Kadastrale Bewaring te Bandoeng, residentie Midden-Priangan, naar het Kadasterkantoor te Malang, residentie van dien naam, den adjunct-landmeter IIe kl. M. B. Ngabehi Prajitno.

Algemeene Rekenkamer

Verleend: wegens zesjarigen dienst acht maanden verlof naar Europa aan de 1ste commies mej. J. Ph. van der Zeep.

Mijnbouw.

Belast: met de waarneming der betr. van mijnbouwkundig opziener bij den dienst van den mijnbouw, F. M. da Costa, thans tijdelijk ambtenaar ter beschikking van den leider der Boekit Asammijnen, belast met dezelfde werkzaamheden en hem ter beschikking te stellen van denzelfden leider.

MILITAIR DEPARTEMENT.

Ontslagen: met ingang van 1 April '30, op verzoek, wegens ongeschiktheid voor de verdere waarneming van den actieven mil. dienst in N.I., uit hoofde van lichaamsgebreken, eervol uit H.M. mil. dienst de kapitein der artillerie, J. T. N. B. de Laruwiere Kraat.

BURGERLIJKE STAND TE BATAVIA.

Geboorten:

17 Jan. F.H. Spierings-A.E. Neumann (d).
P. Boekhout-J. H. Beindorff (d).
18 „ J. E. Leidelmeyer-E. I. Brodett (z).
W. B. van Rozenburg-N. S. M. Lochman (d).
20 „ J.A. Roumimper-H. von Bannisseht (z)
J. A. Maks-J. J. van den Ham (z).
J.H.C. de Frank-W.F Pattiwaël (d).
W.A. v. Veldhoven-E.P. Simon (z).
J.G. S. Pinsel-M.A. v. d. Broek (z).
21 „ Th. J. Taen-E.B.M. de Sain (d).
F J.A. Buchter-H.M. Schram (d).
N. P. Miedema-E. H. Davis (z).
J. Pakasi-A. F. Massing (z).
22 „ C.F.G. Behr-J. P. Bacas (z).
A. van der Burgh-E. van Eyck (z).
23 „ H. Schlüter-R. Odenthal (z).
J.J.C. Veen-E.F.W. Furen (z).

Huwelijken:

18 Jan. Mr. P. G. A. K. Volten-A. F. P. Graafland.
J. Mooy-A.A.M. Jenny.
22 „ K. Kiewiet de Jonge-E.L.J. Bloch.
23 „ J. van Beckhoven-A. W. Bolland.
H.A. Sonneville-F.M. van der Lee.
24 „ W. L. Wasch-E. L. Bordeaux.

Overlijden:

16 Jan. P. Lazare oud 94 jaar (v).
A.C.P. Vogelzang oud 69 jaar (m).
17 „ E. Pieters oud 1 jaar (m).
16 „ J.C. Aerts oud 72 jaar (m).
18 „ A.A.M. Schwing oud 44 jaar (m).
19 „ E.C. Bognert oud 5 maanden (v).
F. B. v. d. Horst oud 60 jaar (m).
21 „ L.M. Heymans oud 33 jaar (v).
22 „ J.H.A.A. Timmer oud 60 jaar (m).
G.W. Herlots oud 2 jaar (m).
J.A.E.G.A. den Daas oud 52 j. (m).
23 „ P. Kailola oud 6 maanden (m).

ADVERTENTIEN.

Als U onverwachts gasten krijgt en U wenscht nog een extra schoteltje bij het avondeten, probeert U dan eens

GEBRADEN SAUCIJSJES

met Purée. Uw gasten zullen het op prijs stellen.

Köler & Ankersmit — Saucijsjes gebraden

Gebraden saucijsjes Köler & Ankersmit

3116

GROENTEN en BLOEMEN.

Verkrijgbaar minim. zending
GROENTEN 7 soorten per zending f 1.50 fr. Tjiandjoer.
LOSSE BLOEMEN „ 2.25) „ „
BLOEMSTUKKEN en)
KRANSEN „ 4.— of Buitenzorg
zendingen o/rembours of bij vooruitbetg.

D. J. SMITS, Patjet bij Tjiandjoer.
Telefoon Sindanglaja 24. 144m

Magneetjes Trekken!

Een geurig kopje thee en een croquant biscuitje van Verkade, meer is er niet noodig voor een gezellig thee-uurtje.

VERKADE'S Biscuits

4103

Swallow Shoes

MADE IN HOLLAND BY WED. J. P. VAN BOMMEL. MOERGESTEL (N.B.)

IJZERSTERK EN SOEPEL.

Verkrijgbaar bij:
SAPI IE — SIE TJENG BOUW
SIEN & Co. — TIO TEK HONG. 3112

Restaurant „KRAMAT".
Kramat No. 14. Telefoon 1072 Weltevreden.

Prima Europeesche en Indische Keuken.
Hygiënische inrichting. Ruime frissche eetzaal.
Abonnementen Bonboekjes, 60 coupons voor reclame f 40.—.
Gelegenheid voor kost en inwoning vanaf f 60.—.

30m

ELECTRO- en RADIO-TECHNISCH BUREAU

H. M. COHEN

Rijswijk 12, Tel. 1686, Weltevreden.

RADIO

Complete Radio-ontvang-installaties vanaf f 300.- zijn bij ons uit voorraad leverbaar.

58m

„Fongers-Rijwielen"

à contant of op afbetaling blijven de goedkoopste onder de prima merken. Op crediet van af fl. 130.—

„Vondel-Rijwielen"

à contant fl. 95.—, op afbetaling fl. 105.—
Een beter Rijwiel tegen dien prijs kunt U zich niet indenken.
Overtuigt U van de waarheid.

BELEEFD AANBEVELEND:

Rijwielhandel „DE CONCURRENT"

SENEN TELEFOON 1171 WELTEVREDEN.

3110

MEUBELHUIS H. ABDULGANI

Oude Tamarindelaan 42 Telf. 2067 — **WELTEVREDEN.** — Citadelweg 8 Telf. 3866

Leverancier van Zijne Excellentie den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië.

In voorraad: Keurige Salon Zitjes, Club Fauteuils met Echt Leder, Schemerlampen, Tafel- en Divankleeden, Karpetten in alle afmetingen, enz., enz.
Met de Maand December geven wij U een belangrijke korting.
Komt dus spoedig, om niet achter het net te visschen! 146m

Keystone - Koperstaal

is roest- en weerbestendig, dus — maximum levensduur

3123 *Lindesto.*

KANTOOR- EN 2e HANDSCH BOEKHANDEL

„JACATRA"

KWITANG 31 TELF. WELT.
HANDEL IN 2e HANDSCHE BOEKEN. 16m

Uitgevers van Leesgeze schappen
(Nog slechts enkele plaatsen beschikbaar).
Het BESTE en GOEDKOOPSTE adres voor school- en schrijfbehoeften.

Onmisbare Lessen

VOOR

Dames en Heeren

VOOR DEN HANDEL, DE REIS, HET VERKEER met VREEMDELINGEN.

DUITSCHE TAAL.

BEGINSELEN: ENGELSCHE, HOLLANDSCHE, MALEISCHE en FRANSCHE CONVERSATIE.

PER UUR: f 1.—, f 1.25, f 1.50, f 2.—, f 2.50, f 3.— enz. volg. inkomsten.

M. MICHELSOHN,
gedipl. onderwijzer in de Duitsche taal.
Gang Tengah Noordwijk 18,
achter het station Noordwijk.
3134

VOORRADIG:

Valet - Auto - Strop.

Veiligheids-scheerapparaat in prijzen van f 4.—, f 5.50, f 15.50 en f 24.—.
Als ook reserve mesjes, riemen en scheerkwasten.
Zending onder rembours.

J. MESTERS
Coiffeur Noordwijk 3
Telefoon 1276.

184m

FEITEN EN CIJFERS DIE SPREKEN!

Terwijl sommige fabrieken genoodzaakt waren de productie enorm in te krimpen, hetzij trachtten hun omzet te herwinnen door reeds maanden geleden zoogenaamde 1930-modellen aan de markt te brengen, steeg de productie der

HUDSON MOTORCAR COMPANY

nochtans gestadig.
Niet alleen in Amerika is de verkoop der Hudson- & Essexwagens ook in 1929 weder belangrijk toegenomen, doch ook hier te lande is deze grooter dan ooit.
Zoo ook in Nederland en in tal van andere landen.
De HUDSON MOTORCAR COMPANY neemt de

DERDE

plaats in op de officiëele Amerikaansche productie-ranglijst. Hudson- en Essexwagens geven werkelijk waarde voor Uw geld!

HUDSON SUPER SIX — ESSEX SUPER SIX

LINDETEVES-STOKVIS

Afdeeling Autozaken.

3141

IRMSCHER & Co.

DE CHEMISTS & DRUGGISTS
van WELTEVREDEN.

3 [illegible]

STAM & WEIJNS

NOORDWIJK 16 TEL. Nos. 2170 — 350 WLT.

EET MEER BROOD

's morgens, 's middags, 's avonds gebakken met de

ECHTE HOLLANDSCHE KONINGSGIST.

Op aanvraag wordt een proefbroodje **gratis** toegezonden.

3181

LEVENSVERZEKERING MAATSCHAPPIJ

„ARNHEM"

WELTEVREDEN. 2938

Nog beschikbaar enkele **Ruime Frissche Kantoorlokalen** in diverse afmetingen vanaf f 30.— 's maands.
Electrisch licht beschikbaar.

MOPPEN.

Vader: — Dat jongemensch van je club, dat je een paar keer mee naar huis hebt genomen, lijkt nu al van de familie te zijn.
Dochter: — Hoe dan, vader?
— Heb je dan niet gezien hoe hij opschrikt, telkens als je moeder binnenkomt?

***

Palmolive bedak: evengoed als de zeep.

***

— Nee, u zult tenminste een week het bed moeten houden!
— Hé, dat is vreeselijk naar, dokter. Nu zal ik overmorgen weer niet naar de verlovingsreceptie van m'n vriendin kunnen gaan. Dat is nu al de derde keer en het duurt zeker een paar maanden, eer ze zich weer gaat verloven!

***

Palmolive creams: niet goedkoop, maar prima.

***

Op het feestje zag hij een alleraardigst meisje. Snel ging hij er naar toe.
„Pardon", zei hij „heb ik u hier verleden jaar ook al niet ontmoet?"
Met haar mooie oogen keek zij hem minachtend aan.
„U vergist zich, ik was hier het vorig jaar niet."
Hij knikte langzaam.
„Ik ook niet. Het moeten dan twee anderen zijn geweest."

***

Palmolive creams: even prima als de zeep.

***

Mijnheer kwam in de eerste uren van den dag thuis en daar hij groot respect had voor zijn vrouw, besloot hij voorzichtig te zijn.
Hij trok zijn schoenen uit, sloop geruischloos de trap op, opende stil de slaapkamerdeur, ontstak geen licht en zoo voorzichtig mogelijk kroop hij in bed. Met een zucht van verlichting sliep hij in.
's Ochtends was hij benieuwd of zij iets gemerkt had. Eerst toen schoot hem te binnen, dat zij 14 dagen bij haar tante logeerde.

ABONNEMENTSPRIJS: f 7.50, fr.p.p. f 9.—, buiten Ned.-Indië f 12.50 p. kw.
ADVERTENTIE-TARIEF: 1—25 woorden f 3.75, elke 5 woorden meer f 0.75. Regeltarief f 0.50 per regel

BATAVIAASCH NIEUWSBLAD.

Hoofdredacteur: J. H. RITMAN
VIERDE BLAD
Directeur G MOLENAAR.

UITGEEFSTER: N.I. Drukkers- en Uitgevers Mij.
BUREAUX: Sluisbrugstraat 23, Weltevreden
TELEFOON: Welt. 2886, 2887 en 2888 (Wisselbord). Na 5 uur 's midd. Welt. 429

Sport en Wedstrijden.

VOETBAL IN NEDERLAND.

De Competitie

's-GRAVENHAGE, 26 Jan. (*Aneta*). De uitslagen der wedstrijden in de Eerste klasse zijn:

Westen:

Spar'a — Ajax	2—2
H.B.S. — Hilversum	1—2
A.D.O. — Haarlem	6—1
Feyenoord — Stormvogels	5—1
H.F.C. — E.D.O.	0—0
't Gooi — H.D.V.S.	1—1
Blauw Wit — V.U.C.	4—1

Oosten:

A.G.O.V.V. — Enschedé	3—0
Heracles —Z.A.C.	1—2
Vitesse — Go Ahead	1—3
P.E.C. — Tubantia	3—1
Wageningen — Robur et Vel.	1—5

Zuiden:

N.A.C. — P.S.V.	2—4
N.O.A.D. — Willem II	1—3
Eindhoven — B.V.V.	4—2
M.V.V. — Wilhelmina	3—1

Noorden:

G.V.A.V. — Leeuwarden	3—1
Alcides — Friesland	3—1
Veendam — Velocitas	2—2
Achilles — Be Quick	3—1

VOETBAL TE BATAVIA.

Overzicht.

Vios boekte zijn tweede overwinning in deze competitie en nog wel op Oliveo. Dit zegt echter nog niet veel, daar de club van Voorstad in den laatsten tijd wel sterk achteruit gegaan is. Intusschen verwijdert Vios zich langzaam maar zeker van de laatste plaats, welke stevig bezet wordt gehouden door Sparta die er blijkbaar niet aan denkt haar te verlaten.

Oliveo zakte door de nederlaag tegen Vios af naar de vierde plaats, terwijl V.V.M. door de overwinning op Sparta en mede door het verliezen van U.M.S. tegen S.V.B.B. op de derde plaats belandde.

De wedstrijd in de stad tusschen U.M.S. en S.V.B.B. eindigde in een kleine overwinning voor de Blauwhemden, die hiermede een lastige klip omzeilden.

Vermelding verdient, dat het de eerste thuiswedstrijd van U.M.S. in dit seizoen is, welke door de Chineezen werd verloren.

Sparta — V.V.M. 0—4.

Er is niet bijzonder veel belangstelling voor deze ontmoeting, welke onder leiding van den heer Roso op het B.V.C.-terrein wordt gespeeld.

Als er begonnen wordt, zien wij ondervolgende elftallen in het veld:

Sparta Van Gorkum.
Mastenbroek, Aloei.
Pardi, Poot, Van Leeuwen.
Idris, Willems, Den Doop, Kooymans, Bouman.

Callis, Wenas, Abidin, Toeng, Umbas,
Ismail, Coumans, Aboebakar.
Leatemia, Teterissa.
V.V.M. Apituley.

Direct zijn de Minahassa-ers in den aanval. Alhoewel zij zich menige kans weten te scheppen lukt het hun voor de rust slechts eenmaal te doelpunten door Umbas (0—1). Met dezen stand wordt gedraaid.

Na de rust blijkt Wenas uitgevallen te zijn en vervangen door Tombeng.

Sparta is dan een poos in de meerderheid, gedurende welk tijdvak de militairen een penalty toegewezen krijgen. Den Doop zet zich achter den bal en schiet in, doch daar Pardi te vroeg ingeloopen is, laat Roso den schop overnemen; ditmaal houdt Apituley het schot.

Langzamerhand nemen de V.V.M.-ers het spel weer in handen en zij brengen den stand successievelijk op 0—4, Abidin, Toeng en Tombeng maakten de doelpunten.

Het einde komt met den stand 0—4 voor V.V.M.-O.i. had Sparta wel een tegenpunt verdiend.

U.M.S.—S.V.B.B 0—1.

Van beter gehalte was bovengenoemde ontmoeting, welke in de stad plaats had.

Er is veel publiek aanwezig en als scheidsrechter Rungkat laat beginnen, stellen de elftallen zich als volgt op:

S.V.B.B. Becker
E. Meeng, Bax
Lasso, Van Donk, Mols
Onong, Weise, Malasch, Djainin, Oejong

Tet Swee, E.G. Chen, Boon Lin, Cheng Kee, Hok Siang
Kang Ho, Lilit, Kok Liang
Oen Hwa, Kim Hok
U.M.S. Kioe Sen

U. M. S. doet den aftrap, waarop een aanval volgt, met een tam schot tot besluit, hetwelk Becker geen moeite bezorgt. De beurt is dan aan B.B. doch Weise kopt uit een voorzet van Onong over. Beurtelings worden de doelen bestookt. Keeper Becker blijkt echter goed op dreef te zijn en weet menig schot te houden. Zijn collega Kioe Sen aan den overkant daarentegen doet erg onzeker. Nochtans weet hij vooralsnog onheil te voorkomen.

Becker krijgt dan eenige hooge ballen te verwerken hetgeen hem goed afgaat. Eenigen tijd lang blijven de zwart-witten in den aanval, doch B.B.'s verdediging, met name de halfbacklinie is bijzonder goed.

Vrij onverwachts komt dan het eenige doelpunt van den wedstrijd, als Mols hoog voor doel zet en Kioe Sen het schot slechts ten deele keert, waarvan Malasch profiteert om in te zetten (0—1).

U.M.S. laat zich door dit doelpunt niet deprimeeren; integendeel, men doet alle moeite om den achterstand in te halen, doch Becker geeft geen krimp.

Met den stand 0—1 wordt dan gedraaid.

In de tweede helft wordt door beide partijen hard gewerkt, hetgeen den wedstrijd zeer aantrekkelijk maakt.

Bij een aanval van U.M.S. maakt Becker meer dan twee passen, met den bal in de hand. De freekick hiervan het gevolg bezorgt B.B. enkele angstige oogenblikken, daar de bal van korten afstand viermaal wordt ingezet, doch even zoovele malen wordt gekeerd om tenslotte corner te gaan. Deze hoekschop levert geen succes op.

Vermelding verdienen een fraai schot van Weise tegen de bovenlat, uit een voorzet van Onong en een harde inzet van Boon Lin, welke Becker ten koste van een corner weet te keeren.

Kioe Sen is zeer slecht; geen enkel schot wordt door hem behoorlijk verwerkt en het is maar goed, dat de B.B.-ers hiervan niet weten te profiteeren.

De tijd verstrijkt en daar er door geen der partijen meer wordt gedoelpunt, komt het einde, met den stand 0—1 voor S.V.B.B.

De leiding van den heer Rungkat kunnen wij voldoende noemen.

Vios — Oliveo (2—1).

Oliveo heeft het er leelijk bij laten liggen door van haar veel zwakkere zustervereeniging te verliezen. Vooral de voorhoede heeft een treurig partijtje voetbal gedemonstreerd.

Beide elftallen telden invallers.

Om kwart voor vijf betreden de volgende elftallen het veld:

Vios. Boesono,
Versteeg, Mochtar,
Salim, Lemette, Chico,
Soemadie, Nunumete, Overbeek Bloem, Soeleiman, v. Krieken.

Malaiholo, Rehatta, Rubini, Luhukay, Hagenaar.
Vaillant, Kaliroehoen, Liem,
Voorstad, Denkelaar,
Oliveo. Mathijs.

Het spel gaat gelijk op. Als bij een Vios-aanval Overbeek Bloem voor open doel komt te staan ziet hij toch nog kans rakelings naast te schieten.

Rehatta krijgt het leder en geeft, na mooi te hebben opgebracht, den bal aan Rubini, die hard in schiet. Boesono weet echter al vallend te redden. Hagenaar is vanmiddag erg slecht.

Zijn voorzetten zijn treurig. Menige aanval strandt dan ook op hem. Tijdens een aanval van Oliveo krijgt Rehatta den bal, doch op het moment van inschieten weet Mochtar te redden. Thans komt Vios weer opzetten. Er wordt een vinnige aanval op het Oliveo-doel ondernomen. Soeleiman weet het leder te bemachtigen en geeft met een fraai gericht schot aan zijn club de leiding (1—0).

Dit wordt Oliveo te bar.

Rubini lost een keihard schot net tegen de bovenlat. Voorwaar een fraai schot. Direct daarop lost Rehatta een schot, doch Boesono weet te keeren. Kort daarop is het rusten geblazen.

Na de limonade brengt Oliveo direct een bezoek aan het Vios-doel. Malaiholo zet mooi voor en Luhukay weet met een fraaien kopbal gelijk te maken (1—1).

Kort daarop ontstaat eene schermutseling voor het Oliveo-doel. Mathijs weet het leder te bemachtigen, doch werkt niet goed weg, waardoor Soeleiman de kans krijgt hard in te schieten. Voorstad weet echter nog bijtijds in te grijpen en weg te werken.

Kort daarop wordt door Vios wederom een aanval ondernomen. Soemadi zet mooi voor. Mathijs weet den bal te vangen, doch laat hem weer uit de handen vallen, waarvan Soeleiman handig gebruik weet te maken (2—1). Oliveo komt thans weer opzetten, maar in de voorhoede zit geen verband. Tijdens een der aanvallen op het Vios-doel schiet Rubini rakelings langs. Door de inmiddels neerstroomende regen is het veld zeer glad geworden, waardoor het spel wordt bemoeilijkt. Tijdens één der aanvallen van Vios mist Voorstad doordat hij valt; Soeleiman meent hiervan gebruik te kunnen maken, doch schiet jammerlijk naast.

De Oliveanen zetten er thans alles op om gelijk te maken. Malaiholo zet mooi voor, doch Boesono weet te vangen en geeft geen kans tot schieten.

Kort daarop kondigt scheidsrechter Prins, die den wedstrijd goed geleid heeft, het einde aan. Vios heeft dezen wedstrijd verdiend gewonnen. Vooral de achterhoede heeft goed gespeeld. Oliveo daarentegen heeft slecht partij gegeven.

De tweede klasse.

De uitslagen zijn:

Oliveo 2 — S.V.B.B. 2	0—1
B.V.C. 2 — Hercules 2	2—1
U.M.S. 2 — Sparta 2	3—1

De Oliveo-reserves lieten een mooie kans, om van de laatste plaas af te komen voorbijgaan, door zich door S.V.B.B. 2, dat nu niet bepaald sterk genoemd kan worden, te laten slaan.

B.V.C. 2 deed beter werk, door op eigen terrein, het niet zwakke Hercules 2, te kloppen, al moet hier direct aan toegevoegd worden, dat een gelijk spel den uitslag beter zou hebben weergegeven. Hercules 2 beschikt over een vrij sterke achterhoede, doch de aanvalslinie is te zwak. Pipper bijv. is veel te langzaam, hoewel van dezen jeugdigen speler onder goede training nog wel wat te maken zou zijn. De leiding van deze ontmoeting welke in handen was van den heer Weenas, liet te wenschen over.

In de stad wonnen de U.M.S.-reserves van Sparta 2, welke uitslag te verwachten was.

Intusschen hebben de zebra's hun positie op de eerste plaats niet weinig versterkt.

De spanning zit er in deze afdeeling wel in.

Een Onderscheiding.

Wij vernemen, dat aan den heer D. Veenman, voorzitter van den N.I. Voetbalbond, door het bestuur van den Ned. Voetbalbond het bonds-onderscheidingsteeken van dezen Bond werd toegekend.

Het Bataviaasch Bondselftal.

De Elftal-Commissie van den V.B.O. is er dan eindelijk in geslaagd het Bataviaasch Bondselftal voor 2 Februari a.s. vast te stellen. En, gezien de omstandigheden, kunnen wij niet anders zeggen dan dat de keuze van de E.C. tenslotte niet kwaad is geweest. Het elftal is als volgt samengesteld:

Apituley (V. V. M.)
Denkelaar, (Oliveo) Oen Hoa, (U. M. S.)
Lasso, (S.V.B.B.) Van Donk, (S.V.B.B) Malaihollo, (Oliveo)
Hok Siang, (U.M.S.) Abidin, (V.V.M.) Mols, (S.V.B.B.) Boon Lin, (U.M.S.) R. Pesch. (Hercules).

Reserves: Ouwerkerk, (Hercules) Mochtar, (Vios) Weskin, (B.V.C.) Onong, (S.V.B.B) Oejong. (S.V.B.B.).

Apituley is buiten kijf Batavia's beste keeper, wien de verdediging van het doel best is toevertrouwd.

Denkelaar is uitstekend, zoodat zijne keuse niet nader behoeft te worden gemotiveerd.

Oen Hoa. Bij gebrek aan beteren kunnen wij ons met zijne opname wel vereenigen.

Lasso mag iets minder zijn dan verleden jaar, hij is nog steeds Batavia's beste rechtshalf.

Van Donk. Een goeden spil bezit Batavia niet. In dit verband is zijn opname begrijpelijk, alhoewel hij o. i. voor die plaats ietwat te langzaam is.

Malaihollo op de linkshalfplaats, is gekozen door de omstandigheid, dat Mols in verband met het feit, dat Rehatta niet zal worden opgenomen, omdat hij op den oefenwedstrijd zonder meer is weggebleven in de voorhoede werd gehaald. Malaihollo is overigens een handige, snelle speler, wien wij de linkshalfplaats gaarne gunnen.

Hok Siang. Onong heeft dus plaats moeten maken voor den U.M.S.-er. Deze twee spelers doen voor elkaar niet onder, zoodat deze keuze een kwestie van appreciatie is.

Abidin hoort in de voorhoede thuis.

Mols overigens een goede kanthalf heeft men in de voorhoede geplaatst. Dit lijkt ons een goede oplossing.

Boon Lin is geen ideale speler, doch wegens het niet mededoen van Rehatta is hij de aangewezen man voor de linksbinnenplaats.

R. Pesch. De eenige Herculaan, die in het team opgenomen, is is zijn plaats alleszins waard. Wij vinden hem beter dan Oejong.

Summa summarum een behoorlijk elftal, waarmede wij de Elftal Commissie gelukwenschen.

KORFBAL TE BATAVIA.

De Competitie.

1e klas.

Caveo I — S. V. B. B. I	3—1
Caveo I — T. O. V. O. I	1—5

2e klas.

V. K. C. II — B. V. C. II	1—4

3e klas.

P. A. M. S. II — Hivolo I	3—0

Overzicht.

De laatste competitieweek bracht ons een surprise in de vorm van een overwinning van Caveo op S.V.B.B., hoewel direct vermeld dient te worden, dat de B. B-ers sterk verzwakt opkwamen.

Bonne c.s. stelden daar een volledige ploeg tegenover, die van het begin tot het eind een aantrekkelijk, enthousiast spel te bewonderen gaf. Wij gelooven dan ook, dat de 2e klas kampioen P.K.V. een harde dobber zal hebben om van dit twaalftal te winnen.

Bij den wedstrijd tegen T.O.V.O. zat den Caveoers de match tegen B.B. waarschijnlijk nog in de kuiten, gezien de zware nederlaag.

In de 2de klasse stelde B.V.C. II zich op 't laatste nippertje veilig door met 4—1 van de hekkesluiters te winnen.

T.O.V.O. II is nu op één na onderaan gekomen en moet evenals V.K.C. degradatiewedstrijden spelen.

In de 3e klas won P.A.M.S. II onverdiend van Hivolo. De uitslag had even goed andersom kunnen zijn, gezien de spelverhouding.

Intusschen is P.A.M.S. II nu op de tweede plaats gekomen en mag promotiewedstrijden spelen.

We krijgen nu een halve competitie om twee plaatsen in de 2de klas tusschen T.O.V.O. II, Vios I, P.A.M.S. II en V.K.C. II, waarbij we de twee eerstgenoemde clubs de meeste kans geven.

Tenslotte volgen hier de eindstanden der competitie:

1e klasse	gesp.	gew.	gel.	verl.	pnt.	voor	tegen	gem.
Hercules	12	8	3	1	19	39	14	1,58
B.V.C.	12	7	3	2	17	41	20	1,42
T.O.V.O.	12	5	4	3	14	31	24	1,17
P.A.M.S.	12	4	5	3	13	31	27	1,08
S.V.B.B.	12	4	3	5	11	27	28	0,94
V.K.C.	12	2	2	8	6	20	47	0,50
Caveo	12	1	2	9	4	10	41	0,33

Hercules Kampioen.

2e klasse	gesp.	gew.	gel.	verl.	pnt.	voor	tegen	gem.
P.K.V. I	10	9	1	—	19	43	8	1,90
Hercules II	10	6	2	2	14	39	14	1,40
S.V.B.B. II	10	5	2	3	10	25	22	1,—
B.V.C. II	10	3	1	6	7	12	25	0,70
T.O.V.O. II	10	2	2	6	6	19	28	0,60
V.K.C. II	10	1	—	9	2	11	51	0,20

P.K.V. I Kampioen.

3e klasse	gesp.	gew.	gel.	verl.	pnt.	voor	tegen	gem.
Vios I	8	6	—	2	12	15	8	1,50
P.A.M.S. II	8	5	1	2	11	15	13	1,37
Hivolo I	8	5	—	3	10	16	14	1,25
T.O.V.O. III	8	2	—	6	4	10	15	0,50
Hercules III	8	1	1	6	3	10	17	0,38

Vios Kampioen.

Het Programma.

31 Jan. V.K.C. II — Vios I (B.V.C. terrein.)
3 Febr. Caveo I — P.K.V. I (Vios-terren.)

Hollandsche Hockeyers.

De oefenwedstrijd der Hollandsche hockeyspelers, die naar Barcelona zijn geweest en daar den eindstrijd bereikten, om dien tegen Duitschland te verliezen.

HOCKEY.

Sportclub — Box 2—2.

De Sportclub staat nog steeds ongeslagen aan het hoofd van de ranglijst, doch heeft Zaterdag toch een veer moeten laten. De Box heeft aan de overwinningenreeks der kampioenen in spe een einde gemaakt door een gelijk spel op het Koningsplein te bovechten.

Met de rust had de Sportclub zich een 2—1 voorsprong veroverd. Blaisse bleek als altijd goed voor een doelpunt en de Stuers, die ditmaal beter speelde dan in de vorige wedstrijden, zag deze deugd met een goal beloond. Na de rust wogen de partijen meer tegen elkaar op. Na fraai samenspel van de Engelsche voorhoede maakte Colvill gelijk. Invaller-doelman Sirks had hier door uitloopen wellicht redding kunnen brengen.

De Sportclub had nog een invaller, nl. in de voorhoede, waar C. Loman door van Dissel werd vervangen. Van Dissel is een handige speler, die echter in de middenlinie beter voldoet dan voor. Hij hield meermalen het spel op.

Dat de Sportclub na de rust niet meer heeft gescoord, lag voor een groot deel aan de uitmuntend spelende achterhoede der gasten. Doch naar het ons voorkwam was er nog een oorzaak: op den duur geraakten de oranjemenschen door de wijze waarop de wedstrijd werd geleid, eenigzins gedeprimeerd. Waarmee we zeggen willen, dat scheidsrechter Jamieson Zaterdag weinig heeft gedaan om de reputatie van partijdigheid, die hij zich zoo langzamerhand bij de niet-Engelsche spelers heeft verworven, te verbeteren.

ZEILEN.

Om den Singapore-beker.

Gisterenmiddag had wederom een wedstrijd plaats (de 15e) om den Singapore-beker: de *Melanie* was uitgedaagd door de *Sally*.

De verdediger kreeg een handicap van 5 minuten per uur, doch de *Sally* wist zich een flinken voorsprong te verwerven.

De start was voor de *Melanie* in 14 seconden, *Sally* volgde in 44, maar liep al dadelijk hooger aan den wind en voorbij.

In de eerste ronde werd de voorsprong door *Sally* steeds vergroot; hij bedroeg bij het passeeren van de streep reeds 7 minuten. In de tweede ronde wist *Melanie* dit verschil aanmerkelijk kleiner te houden, doch het eind kwam toch met een voorsprong van *Sally* van ruim 9 minuten. Na aftrek handicap werd *Sally* dus winnaar met ruim een minuut.

De gezeilde tijd (1 uur 28 min.) was niet erg fraai, maar er stond niet veel wind.

De wijze Keeper.

TENNIS.

De Dierentuinwedstrijden.

De loting voor de tenniswedstrijden in den Dierentuin heeft gisteren plaats gehad. Er zijn 140 inschrijvingen, waarvan 65 voor het heerenenkelspel, 15 voor het damesenkelspel, 35 voor het heerendubbelspel, 9 voor het damesdubbelspel en 16 voor het gemengd dubbelspel.

In het heerenenkelspel zullen zich waarschijnlijk de volgende spelers voor de kwarteindstrijden plaatsen: Lansdorp, Siem, Schallig, G.J. van Nooyen, Dominicus, Kramp, Kreemer en Van der Steur. Verdere prognostics laten wij aan den lezer over.

Het damesenkelspel zal waarschijnlijk weer voor mevr. de Bruyn Kops zijn. In de eerste ronde krijgt zij mevr. Neumann tegenover zich, in de finale de winnares van mevr. Ramaer en miss Phipps.

In het heerendubbelspel verwachten wij de halve eindstrijden tusschen Linck/Bryan en Schallig/Dominicus en tusschen De Bruijn Kops/Van der Steur en Kreemer/Lansdorp.

Het gemengd dubbelspel telt als sterkste inschrijvers het echtpaar De Bruyn Kops, mevr. Ramaers/Lansdorps zijn de andere vermoedelijke finalisten.

Mevr. De Bruyn Kops en mevr. Ramaer maken in het damesdubbelspel de beste kans.

Dinsdag aanvang.

Morgen, Dinsdag, wordt met de wedstrijden een aanvang gemaakt. De volgende partijen zijn dan op h a l f v i e r vastgesteld:

Damesenkelspel: mevr. Van Eendenberg — mevr. Hent.

Heerenenkelspel: Keyzer — Bryan; Kandou — Kho; Hettfleisch — Alting Siberg; Van der Put — Nasroen.

Om h a l f v i j f worden dien dag gespeeld:

Damesenkelspel: mevr. Neumann — mevr. De Bruyn Kops.

Heerenenkelspel: Landsdorp — Anthonisz Dominicus — Daniels; De Witte — De Lamotte; Van der Steur — Cramer.

Het publiek heeft tegen een lagen entreeprijs toegang.

De spelers kunnen hun toegangskaarten verkrijgen tegen betaling van hun inleggelden.

BOKSEN.

E Viva Carnera!

NEW-YORK, 24 Jan. (*Aneta-Reuter*). Primo Carnera heeft Big Boy Petersen van Minneapolis in de eerste ronde uitgeslagen. Petersen ging vier maal tegen den vloer, voordat hij uitgeteld werd. De wedstrijd was over 10 ronden vastgesteld.

Carnera heeft dus zijn eerste gevecht in Amerika op overtuigende wijze gewonnen.

Schmehling.

BERLIJN, 25 Jan. (*Aneta-Radio*). De Duitsche kampioen Max Schmehling werkt mede in een boksfilm, waarin hij den rol speelt van een bokser, die het wereldkampioenschap verovert. Daartoe levert hij een gevecht met den kampioen, voorgesteld door José Santa, waarin hij deze in de derde ronde voor zes tellen neerslaat om hem dan in de zesde ronde definitief uit te slaan.

Bij de opname van deze scène ging alles goed tot in de derde ronde. Santa ging neer voor zes seconden, maar toen hij weer overeind kwam, tracteerde Schmehling hem op een echte knock out, tot groote verbazing van Santa.

BILJARTEN.

Om het Kampioenschap van Europa.

De wedstrijden om het Europeesche kampioenschap, die de vorige maand e Groningen zijn gehouden, hebben een spannend verloop gehad. De deelnemers waren van Belle (België), Poesgen (Duitschland), Dommering (Nederland), Moons (België), Wiemers (Nederland), Soussa (Egypte,) Albert (Frankrijk) en Vives (Spanje), die in deze volgorde uit den strijd tevoorschijn gekomen zijn, gelijk reeds werd geseind.

Van Belle heeft dus het kampioenschap gewonnen. De Hollander Wiemers is de eenige, die hem geslagen heeft. En hoe! Beide spelers stonden op een gegeven oogenblik op 337 (de partijen gingen om 400 caramboles). Toen maakte Van Belle een serie van 61; op 2 na had hij de partij gewonnen. Waarop Wiemers poedelde. De Belg volgde hem hierin na. Wiemers poedelt weer. De Belg eveneens. Dan maakt Wiemers de noodige 63 caramboles en Van Belle heeft verloren.

Een andere verrassing was de overwinning van Dommering op Moons met 22 punten verschil.

Daarna verliep het tournooi tamelijk regelmatig. Soussa, Albert en Vives toonden zich de zwaksten. Van Belle won van Moons en Poesgen speelde dit ook klaar. Vermeldenswaardig is verder de zware nederlaag van Dommering tegen Wiemers, wat aan eerstgenoemde de tweede plaats kostte. Want de Arnhemmer verloor ook tegen Van Belle.

Bij den aanvang van den laatsten dag stonden Poesgen (ongeslagen) en Van Belle (5 overwinningen uit 6 partijen) er het beste voor. Zij kwamen tegen elkaar tegenover elkaar te staan en Van Belle won met groot overwicht door in 9 beurten de 400 vol te maken (de Duitscher had er 114).

Van Belle had daarmee al zijn partijen gespeeld en moest in lijdzame afwachting toezien, wat Dommering tegen Poesgen zou uitrichten. De spanning werd den Belg in den loop van deze partij te machtig, zoodat hij de zaal verliet... om even later door het venster het verdere verloop te volgen, lezen wij in de *Tel.* Dommering deed zijn plicht en won met 400 tegen 297 in 17 beurten.

De eindstand van het tournooi was als volgt:

	g.p.	pnt.	beurt	alg. gem.	h.s.	h.g.
Van Belle	6	2798	97	28.84	189	44.44
dr. Poesgen	5	2408	92	26.17	188	57.14
Dommering	5	2303	139	16.56	178	40.—
Moons	4	2475	120	20.62	170	44.44
Wiemers	4	2057	122	16.86	107	23.52
Sousa	3	2005	110	18.22	138	22.33
Albert	1	1592	149	10.68	80	15.43
Vives	0	1466	162	9.04	46	13.68

VOETBAL TE SOEKABOEMI.

Soekaboemi — Tjiandjoer 1—1.

De Soekaboemische Voetbalbond heeft de goede gewoonte om de stedenwedstrijden te doen voorafgaan door een paar districtswedstrijden. Hierdoor kunnen de bondsspelers zich oefenen en weten de commissieleden wat zij aan hun mannetjes hebben.

Onder de „Spitsroeden".

Het huwelijk van den Hollandschen hockey-international Ankerman. Hij komt naar Indië, gelijk men weet.

Dezen keer heeft men Tjiandjoer gelegenheid gegeven de op Kerstdag geleden nederlaag te wreken en revanche te nemen.

Als Van Damme beginnen fluit zien wij de volgende opstellingen tegenover elkaar:

Tjiandjoer: Yan Liong (keeper Y.M.A. Soekaboemi)
Eban Kiesen
Loon Weisse Soepena
Mail Mahmoed Yin Boen Affandi Darmono

Beckx Krispijn Beets Tjong Gie Nana
Schalje Wassenaar Heymans
Pelupessy Teunissen
Soekaboemi: Van Koetsveld

Soekaboemi trapt af en onderneemt al gauw een aanval welke afgeslagen wordt. S. komt echter terug en een corner is het gevolg. Als Tjiandjoer tracht door te breken weet Schalje dezen aanval keurig te breken. Soekaboemi is overwegend sterker, doch kan dit niet in doelpunten uitdrukken. Tjeng lost keiharde schoten op Tjiandjoers doel, doch Yan Liong laat zich echter niet verschalken. Als Affandi de Soekaboemische verdiging weet te passeeren weet hij voor Tjiandjoer de leiding te nemen.

Soekaboemi is echter niet ontmoedigd. Integendeel, keurig spel geeft de Soekaboemische voorhoede te zien en als Tjong een hooge bal in het doel zendt, blijkt Yan Liong die niet te kunnen bereiken (1—1).

Rust gaat in met gelijk spel.

Na de limonade is het spel van de Soekaboemische voorhoede keurig. Veine heeft ze echter niet.

Boots en zijn makkers worden voor Tjiandjoer steeds gevaarlijker.

De laatste tien minuten lijkt het wel een bestorming op de Tjiandjoersche verdediging. Bal op bal heeft Yang Liong te keeren het lukt hem steeds wonder wel.

Tjiandjoers aanvallen waren sporadisch.

Als Van Damme inrukken blaast is de stand onveranderd gebleven

VOETBAL TE BANDOENG.

Sparta—Y.M.C. 2—3.

Ondanks het feit dat Sparta de laatste weken heel veel aandacht aan een goede training had besteed en bovendien voor deze wedstrijden een beroep had gedaan op de oude garde, is het den kampioenen van de tweede klasse Y.M.C. gelukt een alleszins verdiende overwinning te boeken. Sparta heeft zijn eerste degradatiewedstrijd verloren.

De Chineezen hebben slechts één jaar in de tweede klasse verblijf gehouden en het moet worden gezegd: ze hebben hun tijd daar wel besteed en het zal o.i. al heel gek moeten loopen, wil de Bandoengsche militaire club in den tweeden wedstrijd de overwinning behalen.

Onder referee Carli, die bepaald heel pro-Chineesch was, werd met de volgende ploegen begonnen:

Sparta: Soeparman.
den Daas, Dirman.
Quitz, Elzing, Buset.
den Boer, J. van Helden, Prins, Theo van Helden, Nivo.
Kim Leng, Tjan Ho, Bie Soeij, Tiang Tjaij, Kwat Goan.
Beng Hin, Tjoan Lok, Bie Sioe.
John, Heng Po.
Y.M.C.: Tjeng Soeij.

Sparta zet terstond alles op haren en snaren, de spelers maken gebruik van hun grooter lichaamsgewicht. Y.M.C. is veel vlugger en speelt veel beter samen forceert bijna direct een corner. Ofschoon Y.M.C. het gevaarlijkste blijft, weet De Boer andermaal voor Sparta een corner te fokken, maar nu met negatief resultaat. Er komt nu een korte periode dat Sparta meer in het offensief is.

Dan begint Carli ook mede te spelen, hij onderbreekt twee maal een schitterende Y.M.C. kans door te fluiten voor vermeend buitenspel.

Sparta heeft bepaald pech als Van Helden zich een paar tegenstanders van het lijf weet te schudden, schiet hij van dichtbij keihard tegen de bovenlat Y.M.C. valt dan ook een corner ten deel, maar brengt het ook niet verder dan Sparta.

Tot aan de rust (0—0) blijft het spel op en neer gaan met Y.M.C. als meerdere.

Na de rust doet Sparta den aftrap en een ferm geplaatste bal van Prins stelt Den Boer in staat het Y.M.C.-doel onderhanden te nemen. Even hierna komen de Spartanen terug en als de geheele Sparta aanval blijft staan voor een vermeend *penalty* geval, speelt Y.M.C. door en na enthousiast samenspel weet Bie Soep keurig te doelpunten. Y.M.C. speelt vurig verder en forceert een corner, maar Den Daas zorgt voor de gewenschte opluchting.

Dan noteeren we een Sparta-aanval en als Prins heel tactisch doorgeeft aan Th. v. Helden knalt deze het leder onhoudbaar in het Y.M.C.-doel (1—1).

Bij een Sparta-aanval ontstaat een incident: Prins en Heng Po loopen gelijk op een voorzet van Nivo toe. Heng Po wil koppen en Prins trappen, *beiden op geoorloofde hoogte*, gezien althans beider positie. Heng Po wordt weggedragen en Carli . . . geeft een vrijen trap aan Sparta!

Na dit incident doelpunt Th. van Helden, doch onmiddellijk daarop scoort Bie Soen den gelijkmaker.

Sparta's spel wordt zoo mogelijk nog ruwer maar nochtans is het steeds Y.M.C. die straffen tegen zich hoort eischen! Dit was van den referee geen off-day, et was bepaald partijdigheid. Nooit

In IJs en Sneeuw.

De sport voor verlofgangers!

te voren hebben we daar een scheidsrechter van willen te beschuldigen, en het spijt ons ook zeer dit nu te moeten doen. Maar we doen het met de aanstaande Stedenwedstrijden voor oogen, een referee die zoo zijn jarenlange reputatie te grabbel gooit, moet gesignaleerd worden.

Andermaal schonk Carli Sparta een scoringskans en wel toen Tjeng Soeij zoogenaamd meer dan twee pas met den bal maakte, gelukkig schoot Jan van Helden het leder op twee pas afstand op onbegrijpelijke wijze naast.

De match loopt gelukkig ten einde, maar precies op het laatste oogenblik rent, Tiang Tjaij, door alles heen en scoort onhoudbaar. De arme kerel moest er zwaar voor boeten, want een botsing met Den Daas deed hem neerzinken, met dat Carli's fluitje voor het laatst weerklonk.

ADVERTENTIEN.